

BREZİLYA

ÜLKE RAPORU

Hazırlayan : **Esin ŞEN**
Ankara - April, 2011

T.C. Başbakanlık
Dış Ticaret Müsteşarlığı
İHRACATI GELİŞTİRME ETÜD MERKEZİ

Temel Sosyal ve Ekonomik Göstergeler

Temel Sosyal Göstergeler

Nüfus	194,9 milyon*
Dil	Resmi dil Portekizce'dir. İş dünyasında İspanyolca ve İngilizce de kullanılmaktadır.
Din	Halkın büyük bir çoğunluğu Roma Katolik Kilisesine bağlıdır. %73,6'sı Katolik, %15,4'ü Protestan, %1,3'ü Ruhsalci, %0,3'ü Bantu/voodoo, %1,8 Müslüman ve Musevidir.
Yönetim Şekli	Federal Cumhuriyet (26 eyalet) ve 1 Federal Bölge
Yüzölçümü	Dünyanın en geniş ülkelerinden biri sayılan Brezilya, 8.547.400 km ² lik bir alana yayılmış olup, bu alanın %44'ü tarıma uygundur.
Başkent	Brasilia
Başlıca Şehirleri ve Nüfusu (2006, milyon)	Brasilia (2,5), Sao Paulo (10,9), Rio de Janeiro (6,1), Salvador (2,9), Belo Horizonte (2,4), Fortaleza (2,4).
İklim	Topraklarının %93'ü tropikal bir bölge olan Güney Yarımküre'de bulunan Brezilya'da iklim bölgelere göre çeşitlilik göstermektedir. Ekvatorial, tropikal, yarı kurak, dağlık tropikal ve astropikal olmak üzere beş iklim bölgesi vardır. En sıcak ay Aralık (23-30 C), en soğuk ay Haziran (15-22 C)'dir.

*2011 yılı EIU tahmini

Kaynak: 1. CIA The World Factbook

2. EIU- Economist Intelligence Unit, Brazil, Country Report, Şubat 2011.

Temel Ekonomik Göstergeler

	2008 a	2009 a	2010 b	2011 c	2012 c
GSYİH (milyar \$)	1.652,6	1.594,5	2.013,1	2.285,1	2.394,8
Kişi Başına GSYİH (satın alma gücü paritesine göre)	10.528 b	10.452 b	11.210	11.751	12.473
Reel GSYİH Artış Oranı (%)	5,2	-0,7	7,7	4,2	4,7
Sınai Üretim Artış Hızı (%)	2,9c	-7,2	11,5	4,8	4,5
Tüketici Fiyatları Enflasyonu (ortalama)	5,7	4,9	5,0	6,1	4,7
İhracat (FOB ; milyar \$)	197,9	153,0	201,9	230,5	250,6
İthalat (CIF ; milyar \$)	173,1	127,7	181,6	216,3	242,9
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$)	-28,2	-24,3	-47,5	-68,8	-86,1
Dış Borç (yıl sonu ; milyar \$)	255,6	273,6	323,0	365,1	398,8
İşsizlik Oranı (Yıl sonu)	7,9	8,1 a	7,1	5,9	5,6
Döviz Kuru (Real/\$)	1,83	2,0	1,76	1,68	1,75

a:Gerçekleşme b:EIU tahminleri c:EIU öngörüsü

Kaynak: EIU- Economist Intelligence Unit, Brazil, Country Report, Şubat 2011.

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

AfDB(Afrika Kalkınma Bankası, Bölge dışı üye), BIS (Uluslararası İmar Bankası), CAN (associate), FAO(Tarım ve Gıda Örgütü), G-15, G-20, G-24, G-77, İADB(Amerika Bölgesi Kalkınma Bankası), IBRD(Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası), ICAO(Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü), ICC(Milletlerarası Ticaret Odası), ICRM(Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi), IDA(Uluslararası Kalkınma Birliği), IFAD(Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu), IFC(Uluslararası Finansman Kurumu), IFRCS(Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Toplulukları Federasyonu), IHO(Uluslararası Hidrografi Örgütü), ILO(Uluslararası Çalışma Örgütü), IMF(Uluslararası Para Fonu), IMO(Uluslararası Denizcilik Örgütü), IOC(Uluslararası Olimpiyat Komitesi), IOM(Uluslararası Göçmen Teşkilatı), ISO(Uluslararası Standartlar Örgütü), ITU(Uluslararası Haberleşme Birliği), LAIA(Latin Amerika Entegrasyon Birliği), Mercosur(Güney Amerika Ülkeleri Ortak Pazarı), OAS(Amerika Devletleri Teşkilatı), OPCW(Kimyasal Silahları Yasaklama Organizasyonu), PCA(Daimi Hakemlik Mahkemesi), UN(Birleşmiş

Milletler), UNASUR (Latin Amerika Birliği), UNCTAD (Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı), UNESCO (Eğitim-Bilim ve Kültür Örgütü), UNFICYP, UNHCR (BM Mülteciler Yüksek Komiserliği), UNIDO (Endüstriyel Kalkınma Örgütü), Union Latina, UNITAR (BM Eğitim Araştırma Enstitüsü), UPU (Dünya Posta Birliği), WCL (Dünya Emek Konfederasyonu), WCO, WFTU (Dünya İşçi Sendikaları Federasyonu), WHO (Dünya Sağlık Örgütü), WIPO (Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı), WMO (Dünya Meteoroloji Örgütü), WTO (Dünya Ticaret Örgütü)

► Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

Kapladığı alan açısından dünyanın beşinci büyük ülkesi olan Brezilya, kuzeyden güneye 4.320 km, doğudan batıya 4.326 km'dir. Ülkenin, yaklaşık yüzde doksan gibi büyük bir kısmı, Ekvator ile tropikal Oğlak dönencesinde yer almaktadır. Atlantik Okyanusu ile çevrili Brezilya'nın İspanyolca konuşan Güney Amerika ülkeleri ile 12.000 km'lik sınırı vardır. Şili ve Ekvator haricinde Güney Amerika ülkelerinin hepsi ile sınır komşusudur. Amerika kıtasının %21'ini, Latin Amerika'nın %47,7'sinin kaplayan Brezilya'nın arazi yapısında güneyin son ucunda Porto Alegre'den kuzeydoğudaki Natal'a kadar sahil hattını yakından izleyen sıradağlarından sonra kıvrımlarını açan Brezilya yaylası ile egemen engebeler mevcuttur. Eşas düz arazi bölgeleri, sahilleri ve Amazon ovaları ve Paraguay Çöküntüsü (Mato Grosso Pantanal)'dür. Ülkenin en yüksek noktası Amazon bölgesinin en kuzeyinde yer alan 3.014 m yükseklikteki Pico da Neblina'dır.

Brezilya'nın başkenti Brasilia, politik ve idari merkez olmakla birlikte ekonomi, ticaret ve sanayi merkezleri başkentten uzakta Atlas okyanusu kıyısında yoğunlaşmıştır. Sao Paulo, güneydoğuda başkentten 1.015 km. uzaktadır. Diğer büyük şehirler Rio de Janeiro, Belo Horizonte güneydoğuda, Porto Alegre güneyde, Salvador ve Recife ise kuzeydoğuda yer almaktadır. Brezilya'nın GSYİH'sinin %50'si güneydoğu bölgesinde, Sao Paulo, Rio de Janeiro, Minas Gerais ve Espirito Santo eyaletlerinde üretilmektedir. Üretim altyapısı yüksek oranda çeşitliliğe sahiptir. Ülke genelinde km²'ye ortalama 22 kişi düşerken bu bölgede km²'ye 85 kişi düşmektedir.

Brezilya'da ekvatorial, tropikal, yarı kurak, dağlık tropikal ve astropikal olmak üzere beş iklim bölgesi vardır. Amazon Bölgesi'nde yıllık ortalama sıcaklık 22-26 C dolayındadır. En sıcak-en soğuk mevsimler arasındaki sıcaklık farkı ihmal edilebilir boyuttadır. Amazon bölgesinden tropikal bölgelere yaklaşıldıkça yaz ile kış arasındaki sıcaklık farkı artmaktadır. Ülkenin en sıcak bölgeleri kuzeydoğuda yer almaktadır. Mayıs-Kasım arasındaki kurak dönemlerde sıcaklık 38 C'yi aşmaktadır. Atlantik Okyanusu kıyıları boyunca sıcaklık 23-27 C dolayındadır. Kışlar, genellikle kurak geçmektedir. Amazon Havzası ve Atlantik kıyıları boyunca yağış oranı yüksektir.

Siyasi ve İdari Yapı

Brezilya, "Başkanlık" sistemiyle yönetilen "Federal Cumhuriyet"tir. 26 eyalet ve bir federal başkentten oluşan idari yapıda, her eyaletin federal meclisi ve iç yönetimi bulunmaktadır. Toplam 5.560 belediye vardır. Eyalet valilerinin federal meclis ve senatörler üzerinde güçlü etkisi bulunmaktadır.

Başkan, federal hükümetin yürütme kurulunun başıdır. 4 yılda bir ve en fazla iki dönem üst üste seçilebilir. Oldukça geniş yetkilere sahip olan Başkan'ın kanun yapma yetkisi olmamakla birlikte kongrenin uygun bulması halinde geçici kararname çıkarma yetkisi vardır. 513 üyeli temsilciler meclisi ve 81 üyeli senato olmak üzere iki meclisli olan kongrede; meclis üyeleri 4 yılda bir başkanla eş-zamanlı olarak, senato üyeleri ise 8 yıl için seçilmektedir. 4 yılda bir sırasıyla senatonun üçte ikisi veya üçte biri yenilenmektedir.

2002 ve 2006 seçimlerinden zaferle çıkan Başkan Luiz Inacio Lula da Silva, 2010 yılı ekim ayında yapılan seçimler sonucunda görevini 2011 Ocak ayı itibarıyla Dilma Rousseff'e devretmiştir.

11 yüksek mahkeme yargıcı senato tarafından uygun bulunarak başkan tarafından atanmaktadır. 1988 anayasası ile sosyal adalet ruhu ön plana çıkarılmıştır. Yapısal reformlarla birlikte mülkiyet ve rekabet kavramları güç kaybederken devlet güç ve ağırlık kazanmıştır. Sendikalar, "Topraksız İşçiler Hareketi"- "Movimento dos Trabalhadores Rurais Sem Terra, Roma Katolik Kilisesi ve Protestan Kilisesi ulusal hareketlerde söz sahibidir. İş çevreleri, özellikle CNI-Ulusal Sanayiciler Konfederasyonu ve FIESP- Sao Paulo Eyaleti Sanayicileri Konfederasyonu ulusal politikalarda söz hakkına sahiptir.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

Dünyanın en kalabalık beşinci ülkesi olan Brezilya'nın 2010 yılı itibarıyla nüfusu, 193,3 milyon kişiden oluşmaktadır. Demografik yoğunluk, kilometre kareye 22 kişi olup, nüfus dağılımı sahil boyunca uzanan dar bir kıyı şeridinde yoğunlaşmıştır. Ülkenin iç taraflarında, demografik yoğunluğu kilometre kare başına bir kişiden daha az yöreler mevcuttur. Kıyı kesimlerindeki nüfus yoğunluğunu iç kesimlere kaydırmak için Başkent Rio de Janeiro'dan Brasilia'ya taşınması, karayolları ağının genişletilmesi, ülkenin iç taraflarında yeni kalkınma merkezlerinin oluşturulması, Itaipu ve Tucuru gibi büyük ölçekte hidroelektrik projeleri gibi teşvik önlemleri alınmıştır.

Brezilya'da üç farklı ırk ve bunların karışımından söz edilebilir. Yerli halk yani Güney Amerika yerlileri, Avrupa'dan gelmiş beyazlar ve Afrika'dan gelmiş siyahlar Brezilya halkının günümüzdeki yapısını oluşturmaktadır. Brezilya'nın asıl nüfusu, göreceli olarak küçük kabilelere bölünmüş ve yarı sabit köylerde yaşayan avcılık ve balıkçılıkla geçinen yerlilerden oluşmuştur. Yoksulların, kolonilere ait madenlerde ve ekim alanlarında çalıştırılmasını sağlamanın uygun olmadığı görülünce, Portekizli göçmenler, Afrika'dan siyah köleler ithal etmeye başlamışlardır. 1850'lerde köle ticaretinin sona ermesi ile iş arayan Avrupalı ve Ortadoğulu göçmen akını artmıştır. Öte yandan 1910'da -bir milyonun üzerinde- kitle halinde Japonya'dan

geçmişten gelen göçmenler, bu göçmen dalgaları yoğunlukta Sao Paulo, Parana, Santa Catarina ve Rio Grande do Sul gibi eyaletlere yerleşmiş ve bu bölgeler çok farklı yapıya bürünmüştür. 2000 yılında yapılan nüfus sayımına göre 169,9 milyon olan toplam nüfusun 91,3 milyonu Avrupa orijinli (Portekiz, İtalyan, Alman, İspanyol), 12 milyonu Arap orijinli, 10,5 milyonu Afrika orijinli, 65,3 milyon melez, 750 bin Kızılderili bulunmaktadır.

Dünyanın neresinden gelmiş olursa olsun ziyaretçilerin kendilerini yabancı hissetmemelerini sağlayan bu etnik farklılık; ulusal yapıda, iş ve politika hayatında ayrımcılık yapılmadan birlikte yaşama kültürü oluşmasını sağlamış olup, Brezilya'nın küresel rekabet alanında başarısının en önemli anahtar unsurudur.

Halkın büyük bir çoğunluğu kentlerde yaşamaktadır. Ortalama yaşam süresi 72,3 yaş olup, erkekler için 68,5, kadınlar için 76,1 yaş ortalama yaşam süresidir. Erkek nüfusun yaşam süresinin daha kısa olmasının nedeni, 60 yaş altındaki erkeklerde şiddet suçlarından kaynaklanan ölümlerin fazla olmasıdır. 2012 yılında nüfusun 200 milyona, 2020'de 219 milyona ulaşacağı ve nüfus artış hızının % 0,7 olacağı tahmin edilmektedir.

İstihdam-İşgücü İstatistikleri

Nüfus	2003	2008	2013
Toplam (milyon kişi)	179,0	191,9	204,0
Erkek nüfus	89,6	97,1	104,4
Kadın nüfus	89,4	94,8	99,6
Yaşa göre dağılım %			
0-14 yaş	28,1	27,0	25,7
15-64 yaş	66,3	66,8	67,2
65+ yaş	5,6	6,3	7,1
Şehirleşme %	83,0	85,6	87,9
Çalışan nüfus (milyon kişi)	88,8	93,6	101,3

Kaynak: EIU- Economist Intelligence Unit, Country Forecast, Ağustos 2009

Uluslararası standartlar açısından göreceli olarak genç olmasına rağmen, Brezilya nüfusunun 1990'larda başlayan doğum ve ölüm oranlarındaki düşüşlerden dolayı yaşlandığını söyleyebiliriz. 2003 ve 2008 yılları göz önüne alındığında, 0-14 yaş grubunun toplam nüfusa oranı zaman zaman dilimi içerisinde düşüş gösterirken, 15-64 ve 65 ve üzeri yaş grubunun yine toplam nüfusa oranı artış kaydetmiştir.

2008 yılı itibarıyla, toplam nüfusun %85,6'sını şehirli kesim oluşturmaktadır. 2013 yılında bu oranın %87,9 olacağı tahmin edilmektedir. Şehir ve kasabalardaki hızlı nüfus artışı ve kırsal kesimden, şehirlere doğru yönelen göç; "favela" adı verilen gecekonduardaki artış ve altyapı eksikliği ile birlikte çeşitli sorunlara yol açmıştır.

Gelir dağılımının oldukça bozuk olduğu Brezilya'nın güney doğusu nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu bölgedir. Sao Paulo şehrinde varoşlar hariç 11 milyon kişi yaşamaktadır. Kuzey, kuzey-doğu nüfus yoğunluğu az yerleşim bölgelerine sahiptir (yaşam beklentisi kuzey-doğuya göre daha düşük ancak doğum oranı daha yüksektir).

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Brezilya, Amazon ormanları ile dünyadaki en geniş tropikal orman ve oksijen rezervlerine sahiptir. Ormanlar ülkede çok büyük bir alanı kaplamaktadır. Yapraklarını dökmeyen ağaçlardan oluşan mapa ormanları bütün Amazon bölgesini, Sao Paulo'nun batı yaylalarını ve güney kısımlardaki yaylaların geniş bir kısmını kaplamaktadır. Kuzeydoğu Brezilya'nın en yüksek ve en sulak yerlerinde de bu ormanlara rastlanmaktadır.

Savanlar, ülkenin ikinci önemli bitki örtüsünü oluşturmaktadır. Orta Brezilya'nın az verimli topraklarında savan, yerini dikenli, cılız çalılara bırakmaktadır. Amazon Bölgesi, dünya kauçuk üretiminde birinciliğe sahiptir. Yağış ve nem oranının yüksek olduğu ülkenin, en sıcak bölgesi olan kuzeydoğu kısımlarında kurak alanlar bulunmaktadır.

Brezilya, çevreyle dost bir enerji kaynağı olduğu gerekçesiyle etanol üretimi ve kullanımını desteklemiştir. Ancak toprağa ihtiyaç duyan çiftçilerin ekim alanı açmak için Amazon'daki ormanları yakmaları sonucu ormanlık alanların azalması hava kirliliğine yol açmıştır. Bütün bunlar, etanol üretimi için yeni şeker kamışı ekimi yapılmaması ve etanol üretim tesisi kurulmaması yönünde çevre korumacı kararlar uygulanmasına yol açmıştır.

Dünyanın en büyük sulak arazilerinden Pantanal'ın kıyısında daha fazla etanol üretim tesisi oluşturulması bu bölgede çevre kirliliğine yol açmakta, toprağı verimsizleştirmektedir.

Brezilya'da etanolün yüzde 100 çevreci yöntemlerle üretilmesi, şeker kamışı tarlalarının Brezilya topraklarının yüzde 10'undan daha az bir alanı kaplaması önerilerinin Kongre'den geçmesi halinde 64 milyon hektarlık Brezilya topraklarının sadece yüzde 7,5'unda şeker kamışı üretilecektir. Bölge uzmanları, başkanlık seçimleri yaklaştıkça, hükümetin çevreci önlemleri daha da artıracığı yorumunu yapmaktadırlar.

Öte yandan, ekilebilir araziler açısından büyük imkanlara sahip olunmasına rağmen 2 milyon aile topraksızdır. Hükümetin toprak reformu çabaları, "Topraksız İşçiler Hareketi"- "Movimento dos Trabalhadores Rurais Sem Terra" tarafından sürecin yavaş işlenmesi nedeniyle eleştirilmekte, protesto gösterileri yapılmaktadır.

küresel ısınmaya karşı Brezilya'nın önemli sorunlarından birini oluşturmaktadır. Bu durumun yanı sıra, yağmur ormanlarının azalmasını küresel iklim değişikliği üzerindeki etkisi nedeniyle bu konudaki gelişmeler tüm dünyayı yakından ilgilendirmektedir.

Dahil Olduğu Uluslararası Anlaşmalar

Brezilya, BM, DTÖ-Dünya Ticaret Örgütü, IMF ve Dünya Bankası gibi pek çok uluslararası kuruluşun üyesidir. Ülkemizin de üyesi olduğu küresel sistem için önemli ülkelerden oluşan G-20 grubunun da üyesidir. Latin Amerika ve Karayip ülkelerinin oluşturduğu danışma, koordinasyon ve işbirliğinin yanısıra iktisadi ve sosyal gelişimi de hedefleyen hükümetler arası bir kuruluş olan SELA'nın üyesi olan Brezilya, 19 Latin Amerika ülkesinden oluşan ve bölgesel entegrasyon ile işbirliğini artırmayı hedefleyen Rio Grubu'na bağlıdır. Brezilya'nın çeşitli ülkelerle imzalanmış ekonomik ve teknolojik işbirliği anlaşmaları da mevcuttur. Andean Ülkeleri ile ekonomik işbirliği anlaşmaları, Hindistan'ın yanı sıra, SACU-Güney Afrika Gümrük Birliği kapsamında Güney Afrika Cumhuriyeti, Botswana, Namibya, Lesotho ve Swaziland ile yakın ilişkileri mevcuttur.

Özellikle Latin Amerika ülkeleri ile yakın ticari ve siyasi bağları olan Brezilya, ALADI- Latin Amerika Entegrasyonu Birliği (LAIA)'ya üyeliğinin yanı sıra Arjantin, Paraguay ve Uruguay ile birlikte 1991 yılında MERCOSUR (Portekizcesi Mercosul) Ortak Pazarı'nı kurmuştur. Bu Ticaret Anlaşması ile 1995 yılında söz konusu ülkeler arasında Gümrük Birliği oluşturulmuştur.

ALADI kapsamında, Brezilya ve Arjantin 1986'da karşılıklı ticari yakınlaşma için bir protokol imzalamışlardır. Bunun akabinde, MERCOSUR'un yasal çerçevesini hazırlayan 3 önemli anlaşma yapılmıştır: Birincisi, 26 Mart 1991'de Brezilya ve Arjantin'e Paraguay ve Uruguay'ın katılımıyla AB gözönüne alınarak hazırlanan 'Asuncion Anlaşması' olup, sözkonusu Anlaşma ile 'Güney Ortak Pazarı' (MERCOSUR) Organizasyonu oluşturulmuştur. Bu anlaşma ile, malların, insanların ve paranın serbest dolaşımı öngörülmüştür.

İkinci önemli Anlaşma, 17 Aralık 1994'te imzalanan ve 'Asuncion Anlaşması'na ek yapılmak suretiyle MERCOSUR'un kurumsal altyapısını düzenleyen 'Ouro Preto Protokolü'dür. Üçüncü önemli Anlaşma ise, 18 Şubat 2002'de imzalanan ve ilgili ülkeler arasındaki ihtilafların çözülebilmesine dair esasları düzenleyen 'Olivos Protokolü'dür.

MERCOSUR, Avrupa Birliği (AB) modelini izleyerek, serbest ticaret, gümrük birliği ve ortak pazar hedeflerinin hakim olduğu bir yol haritası çizmiş olup, nihai olarak ise her alanda entegrasyonu sağlamak istemektedir. Tıpkı, AB modelindeki gibi; rekabet politikalarının uyumunun sağlanması, parasal birliğin kurulması, ortak ekonomik kurumların yaratılmasının yanısıra özellikle son zamanlarda vurgulanan siyasi birlik konusu MERCOSUR üyelerinin nihai hedefi halini almıştır.

Her ülkenin istisnai listeleri olmasına rağmen, ürünlerin %90'ına Ortak Gümrük Tarifesi (OGT) uygulanmaktadır. Şili ve Bolivya'nın ardından 2004 yılında Peru, Venezuela, Kolombiya ve Ekvador'un ortak üye (associate members) olarak katıldığı MERCOSUR Birliği'nde, 2006 yılında Venezuela'nın üyelik süreci başlamış olup, Paraguay Parlemtosunun onaylaması beklenmektedir. Meksika'nın da katılımıyla Gümrük Birliği'ne geçiş planlanmaktadır.

MERCOSUR İsrail, Bolivya, Şili, Peru, Küba, Kolombiya, Ekvator ve en son Mısır ile STA imzalamıştır. Türkiye, Avrupa Birliği, Güney Afrika Gümrük Birliği, Ürdün, Fas, Körfez İşbirliği Konseyi ile MERCOSUR arasında STA müzakereleri devam etmektedir.

Avrupa Birliği ile sürdürülen STA müzakerelerinin orta vadede sonuçlanması beklenmektedir ki bu süreç tamamlandığında Türkiye'nin de AB ile olan Gümrük Birliği çerçevesinde MERCOSUR üyeleri ile STA yapması gerekmektedir.

Brezilya'nın ticaret politikasının bel kemiğini MERCOSUR oluşturmakla birlikte, Amerika Ülkeleri Serbest Ticaret Anlaşmaları (FTAA- Free Trade Agreement of Americas) ile de müzakereler yürütülmüş, ancak, "şeker kamışından üretilen" etanolde dünyanın bir numaralı üreticisi Brezilya ile "mısırdan yapılan etanolün" iki numaralı büyük üreticisi ABD'nin rakip konumları, ABD'de tarımsal lobilerin gücü nedeniyle FTAA görüşmelerinin tıkanmasında başlıca nedenlerden biri olmuştur.

Genel Ekonomik Durum

Ekonomik Yapı

2000'li yılların başarılarında, 60-70'li yıllarda dünyanın ikinci büyük kalkınma hızını yakalamış olan Brezilya'nın, Rusya, Hindistan ve Çin (BRIC Ülkeleri) ile beraber 2050'li yıllarda dünyanın ekonomik kaderini belirleyecek ülkelerden biri olacağı tahmin edilmektedir. Yeni petrol rezervleri bulunan ve gelecekte petrol devi olması beklenen Brezilya'nın krize rağmen BRIC ülkeleri arasında varlığını sürdürmesinde, tedarikçi ülke olması ve zengin doğal kaynaklarının rolü unutulmamalıdır.

GSYİH'nin Sektörlere Göre Dağılımı

	2006 ^a	2007 ^a	2008 ^a	2009 ^a	2010 ^b	2011 ^c	2012 ^c
Tarım	5,5	5,6	5,9	6,1	6,1	6,1	6,1
Sanayi	28,8	27,8	27,9	25,4	26,3	26,5	26,4
Hizmetler	65,8	66,6	66,2	68,5	67,6	67,4	67,5

a: Gerçekleşme b: E.I.U. tahminleri c: E.I.U. öngörü

Kaynak: EIU- Economist Intelligence Unit, Brazil, Country Forecast, Şubat 2011.

Sanayide öne çıkan sektörler: çelik, sivil havacılık, kimyasallar, petrokimyasallar, ayakkabı, makine, motorlar, taşıt araçları, oto yedek parçaları, dayanıklı tüketim malları, çimento ve kerestelerdir.

Brezilya, Latin Amerika ve Karayipler bölgesindeki en büyük ve ürün çeşitliliği en fazla olan sanayi merkezidir. Brezilya, tarım ürünleri (kahve, soya, şeker kamışı, kakao, pirinç, kakao, pirinç, mısır, portakal, pamuk, buğday, tütün), canlı hayvan ürünleri (et, tavuk eti), ağaç ürünleri (kağıt, kağıt hamuru), deri ve ayakkabı ile mineral ve metal ürünlerinde (demir-çelik ve alüminyum) dünya çapında karşılaştırmalı üstünlüğe sahiptir.

Brezilya'nın temel sanayi sektörleri/ürünleri; lüks turistik gemilerden yarış botlarına ve 300.000 tonluk tankerlere kadar gemi inşası, motorlu araçlar, araba, araç ve kamyon, her tip otobüs, ağır nakliye araçları, arazi araçları, metaller (çelik, alaşımlar ve alüminyum dahil), gıda, havacılık ve uzay (tarımsal ilaçlama uçaklarından, 90 kişilik jet uçaklarına, askeri eğitim ve kargo uçakları Tucano ve uyduları araştıran seston hızlı AMX'e kadar), bilişim sistemleri (donanım ve yazılım, özellikle bankacılık sistemleri ve bilgisayarlar), oyuncaklar, ofis ve ev eşyaları, ahşap ve ahşap ürünler, mobilya, radar ve uzaktan kumandalı alıcı sistemleri, ilaçlar, eczacılık ürünleri ve her tür tıbbi donanım, inşaat sanayi için gerekli her türlü ürün, tarım araçları ve teknolojisi, iletişim (ses ve veri), kağıt, matbaa malzemeleri, makineler, demiryolu lokomotif ve vagonları ve her türlü önemli sanayi ihtiyaçları için sermaye malları, ağır iş makineleri, donanımı ve teknolojisidir.

Sao Paulo, Rio de Janeiro, Minas Gerais, ve Espirito Santo eyaletlerinden oluşan ülkenin % 11'ini kaplayan güneydoğu bölgesi, gayrisafi yurtiçi hasılanın yarısından fazlasını üretmektedir. Orta-batı bölgesi ise ülkenin en hızlı büyüyen bölgesidir. Kuzey ve kuzeydoğu bölgeleri en geri kalmış bölgelerdir. Federatif bir yapıya sahip olan ülkede eyaletler, dış ve iç yatırımcıyı kendi bölgelerine çekebilmek için çeşitli teşvikler sunmaktadır.

Brezilya'nın %6,8'ini kaplayan güney bölgesi; Parana, Santa Catarina, Rio Grande do Sul eyaletlerinden oluşmakta olup, büyük bir ekonomik canlılığa sahiptir. Özellikle soya fasulyesi, mısır ve buğday başta olmak üzere tüm tahıllarda, tekstil, ayakkabı ve otomotiv sanayinde gelişmiştir.

Kuzeydoğu bölgesi ülkenin %18'lik alanını kapsamakta olup; Maranhao, Piaui, Ceara, Rio Grande do Norte, Paraiba, Pernambuco, Alagoas, Sergipe ve Bahia eyaletlerinden oluşmaktadır. Ekonomik gelişme ve yaşam standartları açısından bölge ikiye bölünmüştür. Okyanusa kıyısı olan eyaletler, şeker kamışı, tarımsal sanayi, tekstil, kimyasallar, otomotiv ve gıda sanayinde gelişmiştir. Sertao, Brezilya'nın en yoksul bölgesidir. Uzun süreli kuraklığa rağmen sulamanın yapılabildiği alanlar tropikal meyveler açısından (muz, mango, kavun, guava, acerola) bereketlidir. Turistik açıdan meşhur olan Olinda, Salvador ve Recife bu bölgede yer almaktadır.

Kuzey bölgesi ülkenin %45'ini oluşturmaktadır. Acre, Amapa, Amazonas, Para, Rondonia, Roraima ve Tocantins eyaletlerinin bulunduğu bölgenin büyük bölümünü Amazon ormanları işgal etmektedir. Başlıca ürünler; latex, açai meyvası, kauçuk ve kuruyemişlerdir. Geniş maden yataklarına sahip olan bölgede Carajas maden sahası bulunmaktadır. Manaus Serbest Bölgesinde ithal parçalardan elektrikli cihazlar üretilmektedir.

Orta-batı bölgesi ülkenin %19'unu kapsamakta olup; Goias, Mato Grosso eyaletleri ile Başkent Brasilia'nın bulunduğu Mato Grosso do Sul Federal Bölgesinden oluşmaktadır. Soya fasulyesi, pamuk ve ayçiçeği yağı üretilmektedir.

İmalat sanayi, büyük ölçüde Sao Paulo eyaletinde yoğunlaşmaktadır. Fakat, Sao Paulo'nun toplam gayrisafi yurtiçi hasıla içindeki payında azalış gözlenmektedir. Bahia eyaleti, petrokimya, kağıt hamuru ve kağıt, ayakkabı Minas Gerais eyaleti, otomobil ve çelik, Parana eyaleti, otomotiv, Para eyaleti, madencilik ve alüminyum, Rio Grande do Sul eyaleti, petrokimya ve Espirito Santo eyaleti, çelik, kağıt hamuru endüstrilerinde uzmanlaşmıştır. Rio de Janeiro eyaleti, son yıllarda petrol sanayinin gelişimiyle dikkatleri toplamaktadır.

Ekonomi Politikaları

Brezilya, 1990'lı yıllardaki liberalizasyon çabalarının sonucunda özellikle otomotiv sanayi ve altyapı modernizasyonunda özelleştirme ve doğrudan yabancı yatırımlar sayesinde önemli gelişmeler sağlamıştır. Ürün çeşitliliğini artıran Brezilya, göreceli olarak kapalı ekonomi niteliğini halen korumaktadır. Dünya ekonomisini etkileyen ve peş peşe gelen Meksika (1995), Asya (1997) ve Rusya (1998) krizleri Brezilya'yı da etkilemiş, ekonomik dengenin sağlanmasında ciddi sıkıntılara yol açmıştır. "Real Planı" ile enflasyonla başa çıkılmış ancak kamu borçlanma oranı daha da büyümüştür. Son yıllarda ülkenin ekonomi politikaları üç hedefe kilitlenmiş durumdadır:

1. enflasyonun kontrolü,
2. dış ticaret dengesi,
3. ekonomik kalkınmanın desteklenmesi.

Ocak 2007'de yürürlüğe konulan PAC-"Gelişmeyi Hızlandırma Programı", özellikle eyaletler arası işbirliğini destekleyen, sosyal güvenlik, vergi ve iş gücü reformları ile birlikte, yatırım alt yapısını teşvik eden düzenlemeler içermektedir. İnşaat, sağlık, enerji, ulaşım ve lojistik konularında 504 Milyar Real (236 Milyar \$) bütçeli, 2.471 projeyi kapsayan Programın %50'si tamamlanmış olup, kalan kısmın %90'ı tamamlanmıştır. Gelişimin Hızlandırılması Programı (PAC)'nın ikinci ayağı için konut enerji, ulaşım konularında alt yapı yatırımlarına 878 Milyar Dolar ayrılmıştır.

Brezilya yaşanan son küresel krizi uyguladığı doğru politikalar sayesinde, ekonomistlerin ifadesi ile "krize son giren ve ilk çıkan ülke" olmayı başarmıştır.

Son yıllarda kaydedilen yüksek ekonomik büyümenin nedenleri olarak, yabancı yatırımların artması, yurtiçi tüketim artışı, sınıflar arası ekonomik farkın azaltılması, gelir dağılımının düzeltilmesi ve orta sınıfın artması, ihracatta kaydedilen artışlar, eğitim alanındaki yatırımlar, kayıt dışı ekonominin azaltılması, artan ticari antlaşmalar ve diplomatik ilişkiler gösterilmektedir.

Ekonomik Performans

Brezilya Hükümeti küresel mali krize erken sayılabilecek bir tepki vermiş ve 2008 Ekim ayından başlayarak elindeki tüm mali gücü kullanarak arka arkaya destek paketlerini ve önlemleri devreye sokmuştur. Hammadde üreticisi ve ihracatçı bir ülke olarak küresel krizden etkilenmemesi mümkün olmamakla beraber, Brezilya'nın büyük ve nispeten dışa kapalı iç pazarının varlığı, 200 Milyar Doların üzerinde döviz rezervleri ve 2008'de bile çok büyük karlar elde edebilen bankacılık sistemiyle, nispeten dayanıklı bir görüntü çizmiştir.

Brezilya küresel aktör olma yönünde önemli aşamalar kaydetmiş olup, IMF 2010 yılı ekonomik büyüklüklere (PPP) göre dünya ülkeleri sıralamasında 7. sırada ve Güney Amerika'nın en büyük ekonomisi konumunda bulunmaktadır.

Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler

Brezilya daha önceki krizlerde edindiği deneyimle son krizi daha istikrarlı bir şekilde atlattığı görülmektedir. The Economist'in 2011 yılı ülke risk raporunda da ifade edildiği üzere Brezilya bağımsızlık ve ülke riski açısından "BB" risk notu ile istikrarlı bir durum sergilemektedir. Politik risk, bankacılık ve döviz kuru notu "BBB" olup, yüksek kamu borçlanması nedeniyle de ekonomik yapıya ilişkin risk notu "BBB" dir. Döviz kuru riskinde en önemli negatif faktör Çin'in ihracat gelirlerindeki düşmenin Brezilya'dan yapacağı ithalata yansımalarıdır.

IMF'den borç alan ülke konumundan "kredi veren" ülke konumuna gelen Brezilya'nın 2014 yılında Dünya Kupası'na, 2016 yılında Olimpiyatlara ev sahipliği yapacak olması dünyanın beşinci büyük ekonomisi olma hedefini 2014'den önce gerçekleştirebileceği tahminlerini kuvvetlendirmektedir.

BRIC (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin) ülkeleri arasında da performansı ile öne çıkan Brezilya'nın yükselişinde sosyal ve ekonomik reformların devamlılığı büyük önem taşımaktadır.

31 Ekim 2010 tarihinde yapılan seçimde, Dilma Rousseff, 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren 4 yıllığına seçilmiş bulunmaktadır. Brezilya'nın ilk bayan Başkanı olan Dilma Rousseff, Lula'nın devamı olarak görülmekte ve ülkeye yine işçi partisinin politikalarına göre yönetmesi beklenmektedir.

Birçok partinin oluşturduğu koalisyon hükümeti, reformlar için engel oluşturmakla birlikte, Dilma Rousseff, vergiler ve ticari reformların devamının geleceğini belirtmektedir.

Gelişen ekonomisine rağmen, gerek gümrük vergileri gerekse iç vergilerin yüksekliği ve karmaşıklığı nedeniyle Brezilya ticari alanındaki zayıflığını sürdürmektedir. Bununla birlikte, güçlü bir iç piyasanın olması, ekonomik faaliyetlerinin çeşitliliği ve geçtiğimiz dönemdeki siyasi istikrarı Brezilya'yı yatırımcılar için cazip bir ülke haline getirmektedir.

2011 yılında büyüme hızının % 4,5 olacağı ve GSYİH'nın 2,2 trilyon dolar olacağı tahmin edilmektedir.

► Sektörler

Tarım ve Hayvancılık

Brezilya, zengin tarımsal kaynaklara sahiptir. Ülkenin iki tane önemli tarım bölgesi bulunmaktadır. Ülkenin güney kısmının yarısından oluşan ilk bölge, daha çok yağış almaktadır; yarı ılıman bir iklime, daha verimli topraklara, daha ileri teknoloji ve girdi kullanımına, yeterli altyapıya ve daha deneyimli çiftçilere sahiptir. Brezilya hububatının, yağlı tohumlarının ve ihracat ürünlerinin çoğu bu bölgede üretilmektedir.

İkinci tarım bölgesi ise, kurak kuzeydoğu bölgesinde ve Amazon havzasında yer almaktadır. Bu bölgede yağış dağılımı düzenli değildir; bölge verimli topraklara, yeterli altyapıya ve kalkınma sermayesine sahip değildir. Bu bölge, çoğunlukla kendine yetmek için üretim yapıyor olsa da, orman ürünleri, kakao ve tropikal meyve ihracatçıları için giderek önemli olmaya başlamaktadır. Zengin savana otlaklarına sahip olan orta batıda ise, sadece seyrek ağaçlar bulunmaktadır ve bu bölge, hızlı ve kapsamlı bir tarımsal genişleme yaşamaktadır.

Brezilya tarım sektörü çeşit açısından çok zengindir ve ülke gıda konusunda büyük ölçüde kendi kendine yetebilmektedir. Brezilya dünyanın en büyük kahve, şekerpancarı, portakal suyu, tropikal meyveler, dondurulmuş nektar üreticisidir ve dünyanın en büyük siğir yatırımcılarından biridir.

Brezilya'nın ürettiği ve ihracat ettiği başlıca ürünler, kakao, soya fasulyesi, tütün, ağaç ürünleri, kümes hayvanları, domuz eti, mısır ve pamuktur. Çiftlik hayvanları üretimi ülkenin pek çok kesiminde önemlidir. Kümes hayvanları, domuz eti ve süt endüstrisi hızla büyümekte ve tüketici tercihlerindeki değişimlere çabuk cevap vermektedir.

Brezilya dünyanın;

1. şeker üreticisi ve ihracatçısı,
1. kahve üreticisi ve ihracatçısı,
1. portakal suyu üreticisi ve ihracatçısı,
1. alkol üreticisi ve ihracatçısı,
1. et ihracatçısı ve 2. üreticisi,
1. tavuk eti ihracatçısı ve 3. kanatlı hayvan eti üreticisi
2. soya fasulyesi üreticisi ve ihracatçısı,
2. tütün üreticisi ve 1. ihracatçısı,
2. şekerli mamuller üreticisi,
3. ananas üreticisi,

4. mısır üreticisi,
5. kakao üreticisi,
5. süt üreticisi,
5. bira üreticisi,
5. çikolata üreticisidir.

Dünya tarım ve gıda sanayi ürünleri dış ticaretinde fazla veren ülkelerin başında Brezilya gelmektedir. Ülkenin dış ticaret rakamları incelendiğinde, net bir tarım ve gıda sanayi ürünleri ihracatçısı olduğunu söylemek mümkün bulunmaktadır.

Brezilya tarım ve gıda ürünleri pazarında yoğun bir rekabet bulunmaktadır. Gıda sanayisinde faaliyet gösteren çokuluslu şirketlerin büyük çoğunluğunun Brezilya pazarında yer aldığı görülmektedir. Yerli üreticiler de alanlarında oldukça başarılı olup, hem iç piyasada hem de dünya piyasalarında etkin bir biçimde faaliyetlerini sürdürmektedirler.

Modern teknolojilere giriş yapılarak, tarımda makinalaşma oranı yükselmiş, gübreleme, sulama metodları yaygınlaşmıştır. Tarım ve canlı hayvan üretiminde artış, ekonominin istikrara kavuşmasına ve fakir kesimin hayat standartlarının yükselmesine katkı sağlamıştır. Bilhassa ulaşım gibi altyapı eksikliği tarımsal ürünlerin arzını olumsuz etkileyen faktörler olarak göze çarpmaktadır.

Sanayi

Sanayi yapısı, yoğun bir şekilde "eski" ağır endüstrilerde (çelik, metalürjik ürünler, makineler, elektrik ve iletişim ekipmanları ve araçları), kimyasallar/petrokimyasallarda, yiyecek ve içecek, tekstil, giyim ve ayakkabı, selüloz ve kağıt, plastik sektörlerinde yoğunlaşmaktadır. Bu sektörler toplam sanayi üretiminin yüzde 80'ini oluşturmaktadır. Bu sektörlerin yeni teknolojilere ihtiyacı olduğu gibi, gelişmiş malzeme ve bioteknolojilerin de kullanılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu süreç Brezilya pazarının dışa açılmasını sağlamıştır.

Yaklaşık 8,4 milyon kişinin istihdam edildiği imalat sanayinin önemli kısmı güney ve güneydoğuda toplanmıştır. Kuzeydoğu, ülkenin en fakir kısmıdır ama yeni yatırımları cezbetmeye başlamıştır. Sao Paulo eyaleti sanayinin kalbi durumundayken, Campinas yeni teknolojiler konusunda uzmanlaşmış bir eyalettir. Rio de Janeiro son yıllarda petrol konusunda atılım yapan bir eyalet olmuştur. Brezilya imalat sanayi, büyüklük ve çeşitlilik açısından Latin Amerika ülkeleri arasında birinci sırada yer almaktadır. Makineler, elektrikli ekipmanlar ve otomotiv gibi geleneksel sektörlerin yanı sıra; havacılık sanayi ve telekomünikasyon ekipmanları alanında son on yılda önemli atılımlar gerçekleştirmiştir.

Dayanıklı olmayan tüketim malları sektörü, ticari serbestleşmeden ve güçlü döviz kurundan olumsuz etkilenmiştir. Ayakkabılara uygulanan yüksek ithalat tarifelerinin sürdürülmesine rağmen, Asyalı üreticilerle olan rekabet tekstil, giyim ve ayakkabı üretimini etkilemiştir. Brezilya ayakkabı üretiminde dünyada ön sıralarda yer almaktadır.

Dayanıklı olmayan tüketim malları sektörünü etkileyen diğer bir olay ise bilhassa içecek sektöründe gerçekleşen birleşmelerdir. Mart 2000'de Brezilya'nın en büyük iki içecek üreticisi Brahma ve Antarctica birleşerek, Ambev isminde yeni bir firmanın doğmasına sebep olmuştur. Ambev, şimdi yurtiçi pazarın %70'inden fazlasını kontrol etmekte olup, dünyanın en büyük biracılık firmalarından biridir.

Brezilya sanayi sektörü uzun süren durgunluk süreci geçirmiştir. Bu durgunluk sürecinde teknoloji uyumunda yaşanan ciddi sıkıntılar, demode olmuş yönetim metodları ve organizasyon yapıları, maliyet, üretim ve kalite açısından yaşanan verimsizlik gibi konular sanayinin ekonomik liberalizasyona gitmesini zorunlu kılmıştır. Liberalizasyon süreci, radikal bir şekilde ekonominin değişmesine neden olmuş, sanayi üzerinde güçlü rekabet baskısı oluşturmuştur. Sanayide yeniden yapılanma süreci gerçekleştirilmiş olup, şirket birleşmeleri ve devirleri söz konusu olmuş, ithal girdi kullanımı artmış, otomasyon, üretkenlik ve kalite programları gibi tekniklerle üretim süreçleri rasyonalize edilmiştir.

Madencilik

1995 yılında kabul edilen anayasa değişikliği ile madencilik sektöründe yabancı yatırıma izin verilmiştir. Yabancı ülkeler, özellikle altın keşfine yönelik ilgi ve istek göstermektedir. Brezilya'nın en büyük madencilik firması "Companhia Vale do Rio Doce (CVRD)", aynı zamanda dünyanın en büyük demir cevheri üreticisidir. Mayıs 1997'de özelleştirilip, Brezilyalı çelik imalatçısı Companhia Siderurgica Nacional (CSN) konsorsiyumu tarafından satın alınmıştır. Çin'in artan talebi, Brezilya'nın ihracatında önemli bir artışa dolayısıyla yatırımların büyümesine, yabancı yatırımcıların katkılarının artmasına yol açmıştır. Çelik sanayi konusunda en önemli eyaletler; Minas Gerais, Rio de Janeiro, Espírito Santo ve Sao Paulo'dur.

Brezilya, büyük ölçüde mineral kaynaklarına sahip bir ülkedir. Dünyanın en büyük üreticisi ve ihracatçısıdır. Demir rezervleri, dünya toplamının üçte birine denk gelmektedir. Sanayi merkezlerinin yakınında bulunan yüksek kaliteli demir cevheri yatakları 30 yılı aşkın süredir işletilmektedir. Yine, Latin Amerika'nın en büyük boksit yataklarına sahip ülkesi Brezilya'dır. Ülke açısından önemli diğer madenler ise manganez, kömür, krom, altın ve çinkodan oluşmaktadır. Silikon açısından da Brezilya hatırı sayılır bir ülkedir. Dünyadaki en geniş niyobyum yatakları Amazon bölgesinde bulunmakta ve Brezilya, dünya rezervlerinin %78'ini elinde tutmaktadır. Kıymetli ve yarı kıymetli taşlar, bakır, berilyum, alçı taşı, kireç taşı, uranyum, toryum ve zirkonyum yönünden de Brezilya'nın bol rezervleri mevcuttur.

Madencilik alanında en büyük değişiklik, Amazonlarda ve kuzey bölgesinde ekolojik dengeye duyarlı idari düzenlemelerin yapılmış olmasıdır.

Müteahhitlik Hizmetleri

İnşaat sanayi, 1990'lardaki ekonomik çöküşten son derece olumsuz etkilenmiş, fakat 1996'dan itibaren iyileşmeye başlamıştır. Fiyat istikrarı yeni konutlara olan talebi artırıp, sektörel üretim, 1996'da %5,2, 1997'de %8,5 oranında genişleme göstermiştir. 1997'de ekonomik istikrarsızlığın sektörü yaralamasına rağmen, bu durum 1998 yılında demiryolları, limanlar, anayolları, elektrik ve telekomünikasyonun özelleştirilmesiyle telafi edilebilmiştir. Özelleştirme çabaları, yatırım projeleri dalgası yaratmıştır. Brezilya'nın gelişim periyodunda yapılan önemli kamu yatırımlarıyla büyüyen önemli inşaat firmaları, son zamanlarda faaliyetlerini deniz ötesi ülkelere yaymakta başarılı olmuştur. Bu firmalara örnek olarak, Norberto Odebrecht, Andrade Gutierrez, Camargo Correa, CR Almeida, Mendes Junior ve Votorantim gösterilebilir.

Brezilya'nın 2014 yılında Dünya Kupasına ve 2016 yılında Olimpiyatlara ev sahipliği yapacak olması müteahhitlik sektöründe önemli fırsatlar yaratmaktadır.

Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

Brezilya'nın fiziki altyapısında karayolları, limanlar ve havaalanları açısından önemli eksiklikler olup, iyileştirmeye yönelik çabalar sürdürülmektedir. 2014 yılında Dünya Kupası, 2016 yılında Olimpiyatlara ev sahipliği yapacak olan Brezilya'nın altyapıdaki iyileştirme çabalarına hız vereceği düşünülmektedir. (<http://www.rio2016.org.br/en/Default.aspx>)

2014 dünya kupasında; Rio de Janeiro, Curitiba, Porto Alegre, Sao Paulo, Cuiaba, Manaus, Fortaleza, Natal, Recife, Brasilia, Salvador ve Bela Horizonte'nin, ev sahibi kentler olmasına karar verilmiştir. Karayolları, demiryolları ve nehir taşımacılığına ilişkin ulusal politikalar, ulaştırma hizmetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesi Ulaştırma Bakanlığı tarafından ANTT- Karayolları Ajansı, DNIT-Ulaşım Altyapısı Ulusal Departmanı, ANTAQ- Ulusal Su Taşımacılığı Ajansı ile birlikte belirlenmektedir. Hava yollarında düzenleme ve denetimler ANAC-Ulusal Sivil Havacılık Ajansı tarafından, Savunma Bakanlığının altında yapılmaktadır.

Karayolları

Hükümet, karayollarını genişletmek, daha iyi yönetmek ve yol-köprü geçiş ücretini tahsil etmek için kamu-özel sektör işbirliğine yönelik özel sektör işbirliğinin geliştirilmesi kapsamında imtiyazlar tahsis etmesine rağmen, 2002-2007 döneminde ciddi aksamalar olmuştur. Taşımacılığın %60'ı karayolları ile yapılmaktadır. Ulusal Taşımacılık Konfederasyonu- CNT'ye göre, mevcut yolların yalnızca %12,5'i döşenmiş durumdadır.

Yabancı yatırımcıların yakından ilgilendikleri bu alanda vergi kolaylıkları ve imtiyazlar Ekim 2007'den itibaren yeniden uygulanmaya başlanmıştır.

Demiryolları

Brezilya yaklaşık 30.000 km uzunluğunda etkin sayılmayan bir demiryolu ağına sahiptir. Demiryolları kara taşımacılığına kıyasla daha ucuzdur. Yük taşımacılığının %25'i demiryolu ile yapılmaktadır.

Hükümet 2014'de tamamlanmak üzere Sao Paulo- Rio de Janeiro arasında hızlı tren projesini başlatmış bulunmaktadır.

Gemi Taşımacılığı

Brezilya, 7.000 km. uzunluğundaki sahil hattı, 48.000 km nehir hattıyla nehir ve deniz taşımacılığı yönünden büyük bir potansiyele sahiptir. Ayrıca mal ihracatının %70'ini 46 limanı aracılığı ile yapmaktadır. Çoğunlukla idaresi devlet tarafından yapılan limanlar, özel sektör tarafından işletilmekte olup, modernizasyon çalışmaları sürdürülmektedir. Tubarao ve Itaqui limanlarında, bilhassa demir ve alüminyum cevherleri için özel yükleme-boşaltma tesisleri inşa edilmiştir. Su taşımacılığına ilişkin düzenlemeler için Antaq-The Agencia Nacional de Transportes Aquaviarios kurulmuştur.

Hava Yolları

Sahip olduğu geniş topraklar nedeniyle hava taşımacılığı önemli olup, sivil havacılık sektöründe dünyada ilk sıralarda yer almaktadır. Son zamanlarda yapılan düzenlemelerle fiyatlarda düşme gözlenmesine rağmen, hava ulaşımı yüksek maliyetlidir.

Brezilya'da 150'den fazla iç hat uçuşu, 4.000 civarında küçük hava alanının yanı sıra, dört büyük hava alanı bulunmaktadır. Hava alanları, Infraero-Empresa Brasileira de Infra-Estrutura Aeroportuaria isimli devlet acentası eliyle işletilmektedir.

Sivil havacılık sanayinde son yıllarda yaşanan krizler nedeniyle Transbrasil ve Vasp faaliyetlerini durdurmuş, sektörün lideri Varig ise iflas ile yüz yüze gelmiş ve 2006 Ağustos ayında hayatta kalma mücadelesi vermiştir. TAM ve Gol iç hat uçuşlarında duopol olmuştur. İç hatlarda taşınan yolcu sayısı 50 milyon kişiyi aşmıştır.

TAM'ın THY'nin de etkin bir üyesi olduğu Star Alliance grubuna katılması sonucu iki ülke arasındaki yolcu trafiği daha da artacaktır.

Brezilya'da son üç yılda ikisi iç hat biri dış hatlarda olmak üzere üç uçak kazası yaşanmış olması; grevler nedeniyle hava trafiği kontrolünde yaşanan karmaşa, gecikme ve uzun bekleme sürelerinde ciddi altyapı sorunlarına işaret etmektedir.

İş seyahatleri açısından yeterli uçuş hizmeti mevcuttur, ülke çapında 67 uluslararası havaalanı bulunmaktadır. Infraero istatistiklerine göre, dış hat uçuşlarında taşınan yolcu sayısı 6,4 milyon kişidir.

İletişim Hizmetleri

İletişim alanında, 2008 yılı için her 100 kişiden 20,6'sı sabit telefon hattına sahip olup, mobil telefon yoğunluğu açısından her 100 kişiden 79,5'i mobil hatta sahiptir. Mobil teknolojinin ucuz olması, düşük gelirliilerin de telefon sahibi olmasının ve kullanım oranının yükselmesinin başlıca sebebidir. İnternet kullanım oranı her yüz kişide 59,9 kişi olup internet kullanımı çok hızlı artmaktadır. Devletin altyapı girişimlerinde

iletişim ve bilişim öncelikli sıradadır.

Posta hizmetleri hızlı ve yaygın bir ağa sahiptir. "Sedex 10": postalandığı günün ertesi sabah saat 10.00'a kadar postayı ulaştırma garantisi vermekte, "sedex hoje" ise postalandığı gün ulaştırma garantisi ile hizmet sunmaktadır. Uluslararası posta gönderimlerinde ise "sedex mundi" 200 den fazla ülkeye posta gönderim imkanı sunmaktadır. "Exporta facil" ve "importa facil" düşük değerdeki malların ithalat ve ihracatında tercih edilmektedir.

Telekomünikasyon İstatistikleri

	2006a	2007a	2008b	2009c	2010c
Sabit telefon hattı sayısı (milyon)	38,1	37,7	39,6	39,6	38,4
Sabit telefon hattı sayısı (100 kişi başına)	20,4	19,9	20,6	20,4	19,5
Mobil hat aboneleri (bin)	100,8	122,3a	152,5	175,1	192,4
Mobil hat aboneleri (100 kişi başına)	54,0	64,6a	79,5	90,1	97,8
İnternet kullanıcıları (milyon)	42,3	45,8	59,9	79,5	102,3
İnternet e giriş (100 kişi başına)	22,6	24,2	31,2	40,9	52,0

a:Gerçekleşme b:E.I.U. tahminleri c:E.I.U. öngörü

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Brazil,Industry Report: Telecoms and Tecnology Ağustos 2009

Enerji

Enerji İstatistikleri

	2006	2007b	2008b	2009c	2010c	2011c
Elektrik tüketimi(milyar kilowat saat)	390,0	402,2	423,1	432,1	445,3	463,2
Elektrik tüketimi(kişi başına kilowat saat)d	2.088	2.124a	2.205	2.223	2.263	2.325
Petrol tüketimi(bin varil/gün)	1.708	2.400a	2.537	2.531	2.598	2.680
Petrol rezervleri(milyon varil)	11.591	11.722	12.352	12.967	13.567	14.167
Kömür (milyar metreküp)	21,6	23,5	24,4	24,8	25,9	26,9
Doğal Gaz (milyon metreküp)	22.334	19.800a	21.266	21.941	23.588	25.221

a:Gerçekleşme b:E.I.U. tahminleri c:E.I.U. öngörü

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Industry Report:Energy August 2009

Brezilya için temel iki enerji kaynağından bahsedilebilir: Petrol ve hidroelektrik. Bunun yanı sıra demir cevheri, boksit ve manganez rezervleri de oldukça verimlidir. Petrol, enerji tüketiminin %45'ini karşılamakta olup, doğal gaz tüketimi giderek artmaktadır. Hidroelektrik alanında dünyanın en büyük üreticisidir ve ülkede tüketilen toplam elektriğin %95'inden fazlasını karşılamaktadır. Ana havza Amazon bölgesi başta olmak üzere, yaklaşık 4 milyon km²'lik büyük hidrolik enerji potansiyelinin yanı sıra nehir taşımacılığına elverişli su yollarına da sahiptir.

Petrol rezervleri açısından dünya sıralamasında 17., Latin Amerika ülkeleri arasında, Venezüella ve Meksika'dan sonra 3. sırada yer alan ülkedir. 2008 yılında Petrobras tarafından Tupi ve Jupiter'de, 2009 yılına Rio de Janeiro açıklarında derin sularda bulunan petrol yatakları ve doğal gaz kaynakları Brezilya'ya petrol ve doğal gaz ihracatçısı bir ülke olma özelliği kazandıracaktır.

Güneş, rüzgar enerjisi, bio enerji gibi alternatif enerji kaynaklarına ilişkin projeler de mevcuttur. Kömür daha çok çelik endüstrisi tarafından tüketilmektedir.

Hükümetin yürürlüğe koyduğu PAC-"Gelişmeyi Hızlandırma Programı"nda hidroelektrik santrallerinin kurulması, çevreyi kirletmeyen elektrik üretim tesislerinin artırılması, 2013 yılına kadar 3. nükleer santralin (Angra3) tamamlanması, 4 ila 8 nükleer santralin 2030 yılına kadar inşası planlanmaktadır.

Elektrik kesintilerinin ülkenin hayatını felç edecek düzeyde yaşanmaması için hidroelektrik santralleri büyük önem arz etmektedir. Çin'in "Uç Boğaz" barajından sonra dünyanın en büyük ikinci hidroelektrik üreticisi olan Itaipu barajı, Brezilya elektriğinin yüzde 20'sini sağlamaktadır. 2009 yılı Kasım ayında, söz konusu barajda hava koşullarından kaynaklandığı düşünülen elektrik kesintisi Rio de Janeiro, Sao Paulo ve diğer büyük kentlerde hava ve karayolu trafiğinin aksamasına yol açmıştır. Ülke genelinde milyonlarca kişiyi etkileyen elektrik kesintisi Itaipu barajından destek alan Paraguay'ın da kısa süreli de olsa karanlıkta kalmasına neden olmuştur. Brezilya'da, suç örgütlerinin elektrik kesintisinden yararlanarak suç dalgası yaratabileceği endişesiyle polis seferber edilmiştir.

Petrol

Petrobras'ın tekel konumu, 1997'nin ortalarında Kongre'den yeni petrol yasasının geçmesiyle sona ermiştir. Hali hazırda, 50'den fazla uluslararası firma Brezilya pazarına girmiş durumdadır. Ulusal petrol acentası (ANP), petrol sektörünün düzenlenmesinden sorumludur.

Petrobras, 1980'lerden itibaren yıllarca ardı ardına petrol arama konusunda dünya derinlik rekorları kırarak 1.800 metreyi geçen derinliklerde petrol arama çalışmaları yapmayı başarmıştır. Derin sularda petrol üretim

teknolojisinde dünya lideri olan ulusal petrol şirketi Petrobras, Brezilya genelinde 109 üretim platformuna sahip olup, ham petrol üretiminde sürekli artış sağlamaktadır. Petrobras tarafından bulunan yeni petrol ve doğal gaz rezervleri ülke ekonomisinin geleceği açısından son derece önemli bir gelişmedir. 85,3 milyar dolar net geliri ile Petrobras dünya sıralamasında ilk 15 içinde yer almıştır.

2009-2013 döneminde %90'ı Brezilya'da olmak üzere toplam 174,4 milyar dolar yatırım yapmayı planlayan Petrobras'ın üretim kapasitesi günde 3,6 milyon varildir. Petrobras'ın biofuel yatırımı için ayırdığı kaynak 2,8 milyar dolardır.

Brezilya'da özellikle soya, pamuk, ayçiçeği, yer fıstığı ve kolza gibi bitkilerin yağından etanol kullanılarak üretilen biodizelin yıllık tüketimi her geçen yıl daha da artmaktadır. Biodizel, iç tüketimin yanısıra Fransa (PSA - Peugeot Citroën), Almanya (Siemens, Bosch, (CrystalSev), ABD (International Engines South America), İsveç (CrystalSev) ve İngiltere'ye (CrystalSev) ihraç edilmektedir. (Daha fazla bilgi için: www.biodieselbrasil.com.br).

Bankacılık

Brezilya'da en büyük 50 bankanın 20'si yabancı sermayeye aittir. Ocak 2010 itibariyle başlıca ilk 10 bankanın üçü kamu bankası; Banco do Brasil(1.), BNDES (4.), Caixa Economica Federal (5.), beşi Brezilya menşeli; Itau- Unibanco (2.), Bradesco(3.), Votorantim(7.), Safra (8.), Banrisul (10.) ve ikisi yabancı Santander (İspanya), Citibank (ABD)' dir. (<http://www.bcb.gov.br>)

Brezilya Merkez bankası, borçlanmayı teşvik etmek ve küçük kuruluşların iflasını önlemek için, 2008 Eylül'ünden bu yana bankacılık sektörüne 100 milyar Real'den fazla nakit aktarmış bulunmaktadır.

Banco Itau ve Unibanco, Kasım 2008'de birleşerek ülkenin en büyük bankasını oluşturmuştur. Daha önce Banco Itau ve Unibanco dünyanın en büyük bin bankası listesinde sırasıyla 50'nci ve 66'nci sırasında iken birleşmeden sonra bu sıralamada 33'üncü sıraya yükselmiştir. Bu, son yıllarda bir Latin Amerika bankasının yükselbildiği en yüksek sıra olarak dikkat çekmektedir.

Brezilya Merkez Bankası'nın verilerine göre bu birleşme 357 milyar dolarlık bir varlığa sahip ve toplam 222,64 milyar Real (111 milyar dolar) alacağı bulunan bir banka yaratmıştır.

Itau Unibanco Multiplo 26 milyar doları aşkın özsermayesiyle Brezilya'daki bankalar arasında tablonun en üst sırasına yerleşmiştir. Banco Itau geçtiğimiz yıl 16.72 milyar dolarla sıralamada ikinci konumda iken, Unibanco 14.35 milyar dolarla üçüncü sırada yer almaktadır. Sıralamanın önceki lideri Banco Bradesco şu anda 21.47 milyar dolarlık özsermayesiyle ikinci sırada yer almakta olup, bu rakam bir önceki yıla göre yüzde 25'lik bir artışı temsil etmektedir.

Itau/Unibanco anlaşması diğer yerel finans kuruluşlarını global krizin de etkisiyle daha fazla konsolide edebileceğinden, 2010 yılında Brezilya bankacılık sektöründe yeni gelişmeler olabileceği tahmin edilmektedir.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Yabancı Yatırımlar	
Doğrudan Yabancı Yatırım GSYİH	%
2003 10,1	1,8
2004 18,1	2,7
2005 15,0	1,7
2006 18,7	1,7
2007 34,5	2,6
2008 45,0	2,8

Kaynak: Brezilya Merkez Bankası

Brezilya'da istikrarlı sürdürülebilir bir kalkınma için; yabancı sermayenin çekilmesi yönündeki politikaların gözden geçirilmesi, mevcut iktidarların sol söylemleri ve millileştirme çabalarına rağmen genel olarak ihracat artışı büyümenin motoru olarak gören bir yaklaşımın tercih edilmesi, idari altyapının efektif işlemesi için iyileştirmeler yapılması, hiç kuşkusuz birbiri ile bağlantılı olup, bu unsurlara giderek artan bir önem verildiği gözlemlenmektedir.

Brezilya'da yabancı yatırımlara uygun koşullar sağlanmasına rağmen, devlet tekelinde olan petrol arama ve çıkarma, iletişim-medya, maden cevherleri, atom enerjisi, madenler ve diğer minerallerin araştırma ve çıkarılması, kırsal bölgelerde mülkiyet edinme, hava taşımacılığı ve finans sektörünün bazı dallarında yabancı yatırımlara bazı kısıtlamalar getirilmiştir. Yapılan anayasa değişiklikleriyle, yerli ve yabancı sermayeye sağlanan teşvikler arasındaki farklılığın yok edilmesine çalışılmaktadır. Devlet tekelindeki telekomünikasyon, petrol ve doğal gaz dağıtımı özel sektöre açılmıştır.

Kamu ihalelerinde, yabancı mühendislik ve inşaat firmalarının teknik hizmet sağlamalarına eğer Brezilya firmaları teknik hizmeti yerine getirebilecek kapasitedeyse izin verilmemektedir. Yabancı hukuk, muhasebe, vergi, yönetim danışmanı firmalarla, inşaat ve mühendislik firmaları çeşitli sebeplerle engellenerek, Brezilyalı firmalarla yerel ortaklık yapmaya zorlanmakta, yabancı yöneticiler üzerine kısıtlama getirilmektedir. Yabancı

ortaklıklarda ve ortak girişimlerdeki genel eğilim, yabancı hissedarların hisselerinin azınlıkta tutulmasıdır. Brezilya hükümeti, eğer yabancı yöneticiler yeni bir teknoloji sağlayamazlarsa, Brezilya'daki verimliliği artıramazlarsa ya da yeni yatırımı ülkeye kanalize edemezlerse, yabancı yöneticileri kabul etmeme hakkına sahiptir. Ülkede, yabancılar tarafından kontrol edilen Brezilya şirketlerinin bazı teknolojik faaliyetlerine kısıtlama getirilmesi gibi uygulamalar söz konusu olabilmektedir.

Brezilya hükümeti, ülkenin ekonomik büyümesine katkıda bulunacağına inanılan ve hükümetin öncelikli alanlar listesinde yer alan sektörlerdeki yatırımlara teşvik sağlamaktadır. Bu alanlar; tarım, teknoloji, emek ağırlıklı sanayi kolları ile ihtiyacı ithalat yoluyla karşılanan malların üretimini kapsamaktadır. Turizm, ağaçlandırma, gemi yapımı, selüloz, kimya, petro-kimya, otomotiv, uçak sanayi ile tekstil ve yiyecek maddeleri sektörleri de teşvik sağlanan alanlardır. Ülkeye gelen yabancı sermayenin Merkez Bankasında kaydedilmesi zorunludur. Bu, yatırımcının ve yapılan yatırım miktarının tespiti için gereklidir. Elde edilen karın yatırımcı ülkeye ödenmesi ve transferi yatırımın yapıldığı para birimi üzerinden gerçekleştirilir.

Mali kurumlar ve özelleştirilmiş şirketler ile iletişim, havacılık, madencilik ve hidroenerji, elektronik, deniz taşımacılığı sektörleri dışında kalan sektörlerde %100 yabancı sermayeli yatırıma izin verilmektedir.

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Örgütü (UNCTAD) tarafından yayınlanan 2009 Dünya Yatırım Raporu'na göre Brezilya; Hong Kong, Çin, Singapur, Meksika ve Rusya Federasyonu ile birlikte gelişmekte olan ülkeler arasında en fazla yabancı sermaye stokuna sahip ülkeler arasında yer almıştır.

Küreselleşmenin etkisiyle doğrudan yabancı sermaye girişinin yanısıra yurtdışına yönelik yatırım miktarında da artış yaşanmakta olup, pek çok Brezilya firması stratejilerini dış pazarlara girişe uyarlamıştır. Real'deki aşırı değerlenme de bu sürece katkıda bulunmuştur.

2008 yılında Brezilya'ya yapılan doğrudan yabancı yatırımlar 45 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, son 60 yıldır görülen en yüksek yabancı yatırım rakamıdır. Brezilya'ya en fazla yatırım yapan ülke ABD'dir. İkinci sırada İspanya gelmektedir.

Brezilya'ya özellikle yeni teknolojiler içeren doğrudan yabancı sermayeyi çekme amaçlı kurumu SIPRI hakkında detaylı bilgiler (<http://www.braziltradenet.gov.br/Investimentos/i/sipri.aspx>) adresinden alınabilir.

Ülkeler İtibarı ile Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Doğrudan Yabancı Sermaye girişi 2005 yılında 15 milyar \$, 2006 yılında 18,1 milyar \$ olmuştur. 2006 yılında yurtdışındaki yatırım miktarı ise 28 milyar \$'ı aşmıştır. Küreselleşmenin etkisiyle süreç iki yönlü hızlanmış pek çok Brezilya firması stratejilerini dış pazarlara girişe uyarlamıştır. Real'deki aşırı değerlenme de bu sürece katkıda bulunmuştur.

2008 yılında Brezilya'ya yapılan doğrudan yabancı yatırımlar 45 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu rakam, son 60 yıldır görülen en yüksek yabancı yatırım rakamıdır. Brezilya'ya en fazla yatırım yapan ülke ABD'dir. İkinci sırada İspanya gelmektedir.

Brezilya'ya özellikle yeni teknolojiler içeren doğrudan yabancı sermayeyi çekme amaçlı kurumu SIPRI hakkında detaylı bilgiler (<http://www.braziltradenet.gov.br/Investimentos/i/sipri.aspx>) adresinden alınabilir.

Sektörler İtibarı ile Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Bölge ülkelerinin hepsinde olduğu gibi Brezilya'da da, istikrarlı ve sürdürülebilir bir ekonomik büyümenin temininde dış dünyaya daha fazla açılmak suretiyle uluslararası ticaretten daha fazla pay alınarak ve daha fazla yabancı sermaye çekilerek gerçekleşeceği bilinci yerleşmektedir. Bölgenin küresel sistemdeki ticaret ve yabancı sermayeden daha fazla pay alabilmesi hususu ise, gerek devletlerin idari altyapılarının iyileştirilmesini gerekse hukuki düzenlemeler açısından ve fillen dış dünya ile daha fazla bütünleşmelerini zorunlu kılmaktadır.

Brezilya'da istikrarlı sürdürülebilir bir kalkınma için; yabancı sermayenin çekilmesi yönündeki politikaların gözetilmesi, mevcut iktidarların sol söylemleri ve millileştirme çabalarına rağmen genel olarak ihracat artışı büyümenin motoru olarak gören bir yaklaşımın tercih edilmesi, idari altyapının efektif işlemesi için iyileştirmeler yapılması, hiç kuşkusuz birbiri ile bağlantılı öğeler olup, bu unsurlara giderek artan bir önem verildiği gözlemlenebilmektedir.

Brezilya'da yabancı yatırımlara olumlu bir yaklaşım vardır. Bununla beraber, devlet tekelinde olan petrol arama ve çıkarma, iletişim-medya, maden cevherleri, atom enerjisi, madenler ve diğer minerallerin araştırma ve çıkarılması, kırsal bölgelerde mülkiyet edinme, hava taşımacılığı ve finans sektörünün bazı dallarında yabancı yatırımlara bazı kısıtlamalar getirilmiştir. Yapılan anayasa değişiklikleriyle, yerli ve yabancı sermayeye sağlanan teşvikler arasındaki farklılığın yok edilmesine çalışılmaktadır. Devlet tekelindeki telekomünikasyon, petrol ve doğal gaz dağıtımı özel sektöre açılmıştır.

Kamu ihalelerinde, yabancı mühendislik ve inşaat firmalarının teknik hizmet sağlamalarına eğer Brezilya firmaları teknik hizmeti yerine getirebilecek kapasitedeyse izin verilmemektedir. Yabancı hukuk, muhasebe, vergi, yönetim danışmanı firmalarla, inşaat ve mühendislik firmaları çeşitli sebeplerle engellenerek, Brezilyalı firmalarla yerel ortaklık yapmaya zorlanmakta, yabancı yöneticiler üzerine kısıtlama getirilmektedir. Yabancı ortaklıklarda ve ortak girişimlerdeki genel eğilim, yabancı hissedarların hisselerinin azınlıkta tutulmasıdır. Brezilya hükümeti, eğer yabancı yöneticiler yeni bir teknoloji sağlayamazlarsa, Brezilya'daki verimliliği artıramazlarsa ya da yeni yatırımı ülkeye kanalize edemezlerse, yabancı yöneticileri kabul etmeme hakkına sahiptir. Ülkede, yabancılar tarafından kontrol edilen Brezilya şirketlerinin bazı teknolojik faaliyetlerine kısıtlama getirilmesi gibi uygulamalar söz konusu olabilmektedir.

Brezilya hükümeti, ülkenin ekonomik büyümesine katkıda bulunacağına inanılan ve hükümetin öncelikli alanlar listesinde yer alan sektörlerdeki yatırımlara teşvik sağlamaktadır. Bu alanlar; tarım, teknoloji, emek ağırlıklı sanayi kolları ile ihtiyacı ithalat yoluyla karşılanan malların üretimini kapsamaktadır. Turizm, ağaçlandırma, gemi yapımı, selüloz, kimya, petro-kimya, otomotiv, uçak sanayi ile tekstil ve yiyecek maddeleri sektörleri de teşvik sağlanan alanlardır. Ülkeye gelen yabancı sermayenin Merkez Bankasında kaydedilmesi zorunludur. Bu, yatırımcının ve yapılan yatırım miktarının tespiti için gereklidir. Karın yatırımcı ülkeye ödenmesi ve transferi yatırımın yapıldığı para birimi üzerinden gerçekleştirilir.

Mali kurumlar ve özelleştirilmiş şirketler ile iletişim, havacılık, madencilik ve hidroenerji, elektronik, deniz taşımacılığı sektörleri dışında kalan sektörlerde %100 yabancı sermayeli yatırıma izin verilmektedir.

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Örgütü (UNCTAD) tarafından yayınlanan 2009 Dünya Yatırım Raporu'na göre Brezilya; Hong Kong, Çin, Singapur, Meksika ve Rusya Federasyonu ile birlikte gelişmekte olan ülkeler arasında en fazla stoğa sahip ülkeler arasında yer almıştır.

Yatırımlarda Öncelikli Alanlar

Brezilya'da sanayi ağırlıklı olarak ülkenin güneydoğusunda toplanmıştır. Kuzey ve kuzeydoğu bölgeleri en geri kalmış yerlerdir. Federatif bir yapıya sahip olan ülkede eyaletler, dış ve iç yatırımcıyı kendi bölgelerine çekebilmek için çeşitli teşvikler sunmaktadır. (www.focusbrazil.org.br/ccg);

Sao Paulo Eyaleti

Sao Paulo güçlü pazarı, ileri teknolojisi, kalifiye işgücü, altyapı ve lojistik imkanları ile en fazla yabancı yatırım çeken eyalettir.

Bölge Valiliği altında görev yapan Yatırım Masası yatırımcılara tedarikçi ve/veya ortak bulmak, danışmanlık gibi çeşitli konularda hizmet vermektedir (www.investmentos.sp.gov.br).

Rio de Janeiro Eyaleti

Eyalet içerisinde Peugeot, Volkswagen, Shell ve Michelin gibi çok uluslu şirketlerin sanayi yatırımları da bulunmaktadır.

Turizm, tarım, tekstil, kimya bölgede potansiyel taşıyan sektörlerdir. Bölgenin yatırımcılara sunduğu avantajlar arasında zengin doğal kaynaklar, kalifiye işgücü, büyük pazar, gelişmiş altyapı ve lojistik imkanları yer almaktadır. (www.planejamento.rj.gov.br)

Goias Eyaleti

Başkent Brasilia'ya da komşu Goiás Eyaleti gelişmiş altyapısı ve sunduğu yatırım teşvikleri ile son yıllarda ön plana çıkan bölgelerden biridir. Bölgede tarıma dayalı sanayi oldukça gelişmiştir. Bunun yanı sıra ilaç, kimya, otomotiv, tarım makineleri, tekstil ve deri sanayi oldukça gelişmiştir. Ülkenin en büyük üçüncü ilaç ve kimya sanayi merkezi bölgede bulunmaktadır. (<http://www.its.goias.gov.br/goias/goias.html>)

Bahia Eyaleti

Kapladığı alan açısından Brezilya'nın beşinci büyük eyaleti olan Bahia, ülkenin Kuzeydoğu bölgesinin güney ucunda yer almaktadır. Sunduğu çeşitli yatırım teşvikleri sayesinde yatırımcılar açısından son yıllarda cazip hale gelen bölgelerden biridir. Petrol ve doğalgaz gibi doğal kaynaklar yönünden zengin olan bölge, hammadde ve ara mamul tedariği yönünden de -özellikle kimya, petrokimya, metalurji ve tarım sektörleri için- caziptir. (www.bahiainvest.com.br)

Ülkedeki Serbest Bölgeler (Özel Ekonomik Bölgeler)

Amazon Bölgesi'nin merkezi olan Manaus'ta bulunan Manaus Serbest Bölgesi Brezilya'nın en eski ve en gelişmiş serbest bölgesidir. Brezilya'daki diğer serbest bölgelere göre daha fazla avantaj sağlamaktadır. ANDEAN, MERCOSUR, CARICOM ve NAFTA ekonomik bloklarının merkezinde olması nedeniyle dünya pazarlarıyla ilişkide stratejik bir öneme sahiptir. (www.suframa.gov.br)

Brezilya'daki diğer 7 serbest bölge: Macapa/Santana, Tabatinga, Guajaramirim, Bonfim, Paracaima, Brasileia, ve Etitaciolandia'da bulunmaktadır. Bu bölgede bulunan ve üretimlerinin büyük bir kısmını ihraç eden firmalar ithalat vergilerinden muaftırlar.

Ülkede İş Kurma Mevzuatı

Brezilya'da yabancılar anonim veya limited şirket kurabilir, bir yabancı firmanın alt kolu veya şube olarak faaliyette bulunabilirler. Dünya Bankası verilerine göre, bulunulan eyalete göre değişmekle birlikte; şirket kuruluşu için gereken süre 120 gün ve prosedür sayısı 16 civarında olup, sermayenin %7'si civarında maliyet ödenmesi gerekmektedir.

Anonim Şirket (sociedades anonimas)

Mali sektör, sigortacılık ve ihracat şirketleri dışında asgari sermaye miktarının aranmadığı anonim şirketlerde asgari iki hissedar bulunması gereklidir. Hissedar sayısı için üst sınır yoktur.

Limited Şirket (limitadas)

Özel limited şirketlerin kuruluşunda şirket isminde Limitada veya kısaltması olan Ltda ibaresinin kullanılması gereklidir. Limited şirket kuruluşunda asgari sermaye miktarı ve ortak sayısına kısıtlama getirilmemiştir. Yerleşik olmayan bir kişi bir ticari ortaklıkta hissedar olabilir ancak mesleki bir ortaklıkta hissedar olamaz. Yerli firmalar en çok "Sociedade Limitada" şirket şeklini tercih etmektedir. Başlangıç sermayesi; eyaletin kişi

başına gelmesini de kabul etmesi gerekmektedir. Tutarışık 50.000 \$ civarındadır.

Ortak Girişim

Ortak girişim anonim veya limited şirket şeklinde oluşturulabilir. Yabancı kişi ve kuruluşlar yerel bir ortak olsun veya olmasın bir ortak girişim oluşturabilirler. Bir ortak girişim, özel bir ortaklık veya bir konsorsiyum şeklinde de kurulabilir. Bu konsorsiyum, bir hizmet veya mal sunumu için yapılan sözleşmeleri uygular. Bu sözleşmelerin özelliği genelde iki veya daha çok sayıda kuruluşun bir işi yapmak üzere bir araya gelmeleridir.

Şube Kuruluşu

Brezilya'da şube açmak isteyen bir yabancı şirketin Federal Hükümetten izin alması zorunludur. Sadece devlet başkanı şube açılışına onay verebilir. Şubenin, merkez ofisin adı altında faaliyet göstermesi ve isminde "Brazil" ibaresini taşıması gereklidir. Şubenin bir miktar sermayeye sahip olması gereklidir. Ancak borçlardan şube değil merkez yükümlüdür. Şubenin kapatılması merkezin kararı ile gerçekleşebilir.

Oturma ve Çalışma İzinleri

Yabancı işçiler için çalışma izni:

Yabancı bir çalışanın Brezilya'da çalışma izni alabilmesi için, Brezilya'da yerleşik bir firma tarafından istihdam edilecek olması gerekmektedir. 2 yıl süreyle verilmekte ve uzatılabilmektedir.

Yabancı bir kişiye çalışma izni verilebilmesi için, özel bir yetenek veya iş becerisine sahip olmak, verimlilik artışı sağlamak, teknoloji transferi yapmak veya kaynak aktarımı yapmak suretiyle Brezilyanın ekonomisine katkı sağlaması gerekmektedir.

Çalışma İzinleri Prosedür Rehberi (Portekizce)

http://www.mte.gov.br/trab_estrang/Guia_Procedimentos.pdf

Oturma İzni

Brezilya'ya ziyaret etmek veya tamamen yerleşmek isteyen yabancıların almaları gereken vize ve izinler 19 Ağustos 1980 tarihli ve 6.815 sayılı Kanunla düzenlenmektedir.

Yabancı bir kişiye yerleşmek üzere izin verilebilmesi için, özel bir yetenek veya iş becerisine sahip olmak, verimlilik artışı sağlamak, teknoloji transferi yapmak veya kaynak aktarımı yapmak suretiyle Brezilyanın ekonomisine katkı sağlaması gerekmektedir.

Yatırım vizesi

Yatırımcı vizesi alınabilmesi için, yatırımcının asgari 200.000 \$ tutarında yatırım yapması gerekmektedir. Özel şartlar dahilinde bu asgari miktarın daha altındaki yatırımlar için de vize verilebilmektedir. 2 yıl süreyle verilmekte ve gerekli şartların sağlanması halinde uzatılabilmektedir. Çalışma Bakanlığı tarafından onaylanması gerekmektedir.

6.815 sayılı Kanun (Portekizce) <http://www.planalto.gov.br/ccivil/leis/L6815.htm>

Vizeler ile ilgili aşağıdaki web adresinden daha fazla bilgi edinme imkanı bulunmaktadır.

<http://www.v-brazil.com/government/laws/immigration.html>

► Dış Ticaret

Genel Durum

Brezilya, geleneksel pazarı olan Amerika kıtası ve Avrupa Birliği'nin yanında son dönemde Afrika, Ortadoğu, Doğu Avrupa ve Asya pazarlarına yaptığı ihracatın oranını önemli ölçüde artırmıştır. Güney-Güney ticareti olarak tanımlanan ve dünya ticaretinde giderek daha ağırlık kazanan eğilimde Brezilya'nın payı büyüktür.

Brezilya ihracatta sergilediği başarısını ihraç mallarını çeşitlendirerek ve geleneksel pazarlarının dışında kalan pazarlara açılarak elde etmiştir. Tarım ürünlerinin yanı sıra uçak, otomotiv, demir, kimyasallar, makine, ayakkabı, kağıt, elektrik ve elektronik gibi endüstri ürünleri de önemli ihraç kalemleri arasına girmiştir.

Ülkenin Dış Ticareti

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyon Dolar)

	2007a	2008a	2009a	2010b	2011c	2012c
İhracat	160.649	197.643	152.995	201.915	230.586	250.672
İthalat	120.618	173.107	127.705	181.649	216.358	242.948
Denge	40.032	24.836	25.290	20.267	14.229	7.724

a: gerçekleşen b:EIU tahmin c:EIU öngörü

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Country Report, Şubat 2011

İhracatında Başlıca Ürünler

Brezilya'nın ihracatı iki ana kategoriye ayrılır; (1) Ham ve yarı işlenmiş ürünler; demir, alüminyum, manganez ve diğer madenler; soya, şeker, kahve, kakao, pamuk, mısır, yaprak tütün, meyvalar ve diğer

tarım ürünleri, her tür et; (2) İmal edilmiş mallar, uçaklar, motorlu araçlar, gemiler, lokomotifler ve vagonlar, bu araçlara ait yedek parçalar, demir ve çelik alaşımları ve ürünleri, kağıt, mekanik sistemler, buhar veya elektrik ve elektronik motorları, makine ve donanımları, fiberoptik dahil iletişim sistemleri, eczacılık ürünleri, kozmetik ve ilaçlar, hastane tıp ve diş tedavisi donanımları, tekstil, ayakkabı, müzik aletleri, oyuncaklar, mobilya ve ev eşyaları, bilgisayarlar ve yazılım dahil büro makineleri, plastik ürünler, işlenmiş sığır eti, tavuk ve diğer etler, portakal suyu, meyvalar, sebzeler, kahve, balık ve diğer gıdalar. Yarımamül malların ihracatı artmakta ve daha fazla ikincil petrokimya ürünleri kullanıma hazır tutulmaktadır. Öte yandan sermaye malları, petrol arama ve üretim platformlarından dev hidroelektrik türbinlere kadar birçok ürün; Brezilya mühendislik, danışmanlık ve inşaat firmaları yurt dışında pazarlar bulmaktadır.

Demir cevherleri, soya fasulyesi, mineral yakıtlar, şeker, tavuk eti, soya küspesi, hava taşıtları, kahve, otomobil, petrol yağları, kağıt ve kağıt hamuru, sığır eti, taşıt araçları aksam ve parçaları, meyve suyu, elektrik ve kompresör ekipmanı, çelik ürünleri, konserveler, alüminyum Brezilya'nın en önemli ihracat ürünlerini oluşturmaktadır.

Brezilya'nın Eyaletler bazında ihracatına ilişkin bilgi almak için tıklayınız

İhrac Ettiği Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP	Ürün Adı	2008	2009	2010	% Pay		% Değişim
					2009 2010 - 10/09 -		
	Toplam	197.942	152.995	201.915	100	100	31,9
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	16.539	13.247	28.912	8,7	14,3	118,3
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	13.683	9.351	16.293	6,1	8,1	74,2
1701	Kamıs/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	5.483	8.378	12.762	5,5	6,3	52,3
1201	Soya fasulyesi	10.952	11.424	11.043	7,5	5,5	-3,3
0207	Kümes hayvanlarının etleri ve yenilen sakatatı	6.013	4.945	5.952	3,2	3	20,4
0901	Kahve; kahve kabuk ve kapıkları	4.168	3.791	5.204	2,5	2,6	37,3
2304	Soya fasulyesi yağı üretiminden arta kalan kuspe ve katı atıklar	4.364	4.593	4.719	3	2,3	2,8
4703	Sodali ve sulfatlı odun hamuru	3.774	3.073	4.434	2	2,2	44,3
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarı arabaları	4.916	3.245	4.417	2,1	2,2	36,1
8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	5.498	3.871	3.999	2,5	2	3,3
9998	Diğer	4.727	2.719	3.696	1,8	1,8	35,9
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	3.510	2.417	3.425	1,6	1,7	41,7
0202	Sığır eti (dondurulmuş)	3.710	2.655	3.376	1,7	1,7	27,2
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	4.785	3.086	3.061	2	1,5	-0,8
2401	Yaprak tutun ve tutun dokuntuları	2.683	2.992	2.707	2	1,3	-9,5
7207	Demir/alaşimsız çelikten yarı mamuller	3.741	1.669	2.434	1,1	1,2	45,9
1005	Mısır	1.405	1.302	2.216	0,9	1,1	70,2
7202	Ferro alyajlar	2.307	1.427	2.039	0,9	1	42,9
2009	Meyve ve sebze suları (fermente edilmemiş, alkol katılmamış)	2.152	1.752	1.925	1,2	1	9,9
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	1.033	1.401	1.802	0,9	0,9	28,7
2818	Sunı korendon alüminyum oksit ve hidroksit	1.576	1.326	1.774	0,9	0,9	33,8
8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	2.176	962	1.687	0,6	0,8	75,4
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	1.661	913	1.507	0,6	0,8	65
1507	Soya yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	2.671	1.234	1.352	0,8	0,7	9,6
8429	Dozerler, greyder, skreyper, ekskavator, kureyıcı, yükleyici vb.	1.705	594	1.350	0,4	0,7	127,1
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	2.405	1.671	1.285	1,1	0,6	-23,1
7601	İşlenmemiş alüminyum	1.977	1.209	1.280	0,8	0,6	5,9
4011	Kaucuktan yeni dış lastikler	1.413	1.057	1.277	0,7	0,6	20,8
1602	Konserve; hazırlanmış/et, sakatat/kandan mustahzar	1.796	1.438	1.269	0,9	0,6	-11,8
2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	1.196	803	1.238	0,5	0,6	54,1

3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	991	960	1.113	0,6	0,6	16
8701	Traktörler	1.956	640	1.049	0,4	0,5	64
2207	Etil alkol, alkol derecesi >= 80% tagyir edilmemiş alkollu ıckı	2.390	1.338	1.014	0,9	0,5	-24,2
4107	Sıgır ve atların dabaklanmıs ve hazırlanmıs derı ve koselesi	1.086	677	983	0,4	0,5	45,2
7201	Dokme demır (pık) aynalı demır (kutle, blok vb. İlk şekillerde)	3.145	1.090	971	0,7	0,5	-10,9
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresoru, vantilatör, aspiratör	1.053	708	942	0,5	0,5	33
4802	Sıvanmamıs kagıt ve karton (perfore edilmemiş kart ve sentler)	778	790	934	0,5	0,5	18,3
6403	Ayakkabı; yuzu derı, tabanı kauçuk, plastik, tabıı, sunı vb kosele	1.301	920	934	0,6	0,5	1,6
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmıs)	657	757	898	0,5	0,5	18,7
5201	Pamuk (kardesız, taranmamıs)	696	685	822	0,5	0,4	20

Kaynak: World Trade Atlas, SECEX

İthalatında Başlıca Ürünler

Brezilya'nın ithalatında ağırlığı olan ürünler, ham petrol, otomobil, petrol yağları, kara taşıtları aksam ve parçaları, elektronik devreler, elektrikli cihazlar, ilaçlar, taş kömürü, gübreler, uçak motorları, bilgisayarlar ve aşılar olarak sıralanmaktadır.

Brezilya'nın Eyaletler bazında ithalatı için tıklayınız.

İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1 000 Dolar)

GTİP	Ürün Adı	2008	2009	2010	% Pay	% Değişim
	Toplam	173.197	127647	181649	100,0	100
2710	Petrol yağları ve bitümenlı minerallerden elde edilen yağlar	9.690	4538	11125	3,6	6,1
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenlı minerallerden elde edilen yağlar)	16.574	9206	10097	7,2	5,6
8703	Otomobilı, steysin vagonlar, yarı arabaları	5.343	5466	8543	4,3	4,7
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	4.982	3652	5233	2,9	2,9
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	3.710	2359	4038	1,9	2,2
8542	Elektronik entegre devreler	3.466	2866	3913	2,3	2,2
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	4.524	2848	3361	2,2	1,9
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmıs)	2.649	2633	3146	2,1	1,7
8529	Radyo, televizyon, radar cihazları vb cihazların aksam ve parçaları	1.685	1162	3024	0,9	1,7
2701	Taskomuru; taskomurunden elde edilen briketler, topak vb. Katı yakıtlar	2.782	2067	2930	1,6	1,6
3002	İnsan Ve Hayvan Kanı, Serum, Ası, Toksin Vb. Ürünler	1.364	1589	2600	1,3	1,4
3104	Potaslı mineral/kımyasal gübreler	3.857	2113	2263	1,7	1,3
8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	1.176	1397	2016	1,1	1,1
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	1.614	1437	1927	1,1	1,1
7403	Aritilmıs bakır, ıslenmemıs bakır alasımları	1.946	1036	1903	0,8	1,1
8443	Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler	1.505	1222	1779	1,0	1
2933	Sadece azotlu heterosiklik bileşikler	1.538	1547	1764	1,2	1
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	2.212	2051	1763	1,6	1
	Yazı, hesap, muhasebe, bilgi işlem, buro için diğer	1.431	1281	1715	1,0	0,9

3808	Bözek, mantar ilaçları	1.268	1301	1534	1,0	0,8	17,9
1001	Bugday ve mahlut	1.874	1209	1528	1,0	0,8	26,4
8414	Hava-Vakum Pompası, Hava/Gaz Kompresoru, Vantilator, aspirator	865	823	1430	0,7	0,8	73,7
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	1.433	941	1341	0,7	0,7	42,5
8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	1.302	938	1330	0,7	0,7	41,7
4011	Kaucuktan Yeni Dış lastikler	969	679	1287	0,5	0,7	89,4
3102	Azotlu mineral/kımyasal gübreler	2.090	904	1218	0,7	0,7	34,7
8803	Balon, hava gemisi, planor vb. Diğer hava taşıtlarının aksam ve parçaları	1.605	1212	1197	1,0	0,7	-1,3
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	974	783	1131	0,6	0,6	44,4
9018	Tıp, cerrahi, discılık, veterinerlik alet ve cihazları	811	826	1128	0,7	0,6	36,6
8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	1.265	990	1082	0,8	0,6	9,3
8481	Muslukcu, borucu esyası-basınc düşürücü, termostatik valf dahil	953	779	1067	0,6	0,6	37,1
7210	Demir/Celik Yassı Mamul, Kaplı, Sıvanmış (600mm. Den Genis)	434	380	1067	0,3	0,6	180,5
3105	Azot, fosfor ve potasyum gibi; iki/ucunun karışımları	2.357	645	1065	0,5	0,6	65
8502	Elektrojen grupları, rotatif elektrik konvertörleri	245	550	1009	0,4	0,6	83,4
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	829	686	1006	0,5	0,6	46,6
9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	1.598	918	979	0,7	0,5	6,6
2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	1.029	624	952	0,5	0,5	52,4
7208	Demir/Celik Sıcak Hadde Yassı Mamulleri-Genislik 600mm. Fazla	682	487	951	0,4	0,5	95,5
8413	Sıvılar İçin Pompalar, Sıvı Elevatorları	796	613	947	0,5	0,5	54,4
8479	Kendine Özgü Fonksiyonlu Makine Ve Cihazlar	1.094	833	943	0,7	0,5	13,2
8504	Elektrik Transformatorları, Statik Konvertörler, Endüktörler	833	707	919	0,6	0,5	30

Kaynak: World Trade Atlas, SECEX

Dış Ticaretin Madde Grupları İtibarıyla Dağılımı

İhracatın Madde Grupları İtibarıyla Dağılımı

GTİP Ürün Adı	2008	2009	2010	2008	2009	2010	% Değişim - 10/09 -
				% Pay	% Pay	% Pay	
Toplam	197.942	152.995	201.915	100,0	100,0	100,0	32,0
26 Metal cevherleri, cüruf ve kül	18.727	14.453	30.839	9,5	9,5	15,3	113,4
27 Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve müstahsalları, mumlar	18.689	13.658	19.844	9,4	8,9	9,8	45,3
17 Şeker	5.696	8.568	12.955	2,9	5,6	6,4	51,2
87 Motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet	14.672	8.464	12.138	7,4	5,5	6,0	43,4
02 Et	12.290	9.895	11.878	6,2	6,5	5,9	20,1
12 Yağlı tohum ve meyveler	11.096	11.565	11.178	5,6	7,6	5,5	-3,4
84 Makine ve cihazlar, aletler, parçaları	12.549	8.062	11.084	6,3	5,3	5,5	37,5
72 Demirçelik	12.846	6.723	8.388	6,5	4,4	4,2	24,8
09 Baharat, kahve ve çay	4.373	3.980	5.399	2,2	2,6	2,7	35,6
85 Elektrikli makineler	6.892	5.264	5.133	3,5	3,4	2,5	-2,5

İthalatın Madde Grupları İtibarıyla Dağılımı

GTİP Ürün Adı	2008	2009	2010	2008	2009	2010	% Değişim - 10/09 -
Toplam	173.197	127.647	181.649	100,0	100,0	100,0	42,3
27 Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve müstahsalları, mumlar	34.288	18.865	29.958	19,8	14,8	16,5	58,8
84 Makine ve cihazlar, aletler, parçaları	25.651	21.022	28.537	14,8	16,5	15,7	35,8
85 Elektrikli makineler	19.968	15.581	22.246	11,5	12,2	12,3	42,8
87 Motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet	12.874	11.456	17.276	7,4	9,0	9,5	50,8
29 Organik kimyasallar	8.412	6.970	8.440	4,9	5,5	4,7	21,1
39 Plastik	5.760	4.790	6.521	3,3	3,8	3,6	36,1
90 Optik malzemeler	5.989	4.874	6.093	3,5	3,8	3,4	25,0
30 Eczacılık ürünleri	4.280	4.478	6.093	2,5	3,5	3,4	36,1
31 Gübre	9.304	3.903	4.943	5,4	3,1	2,7	26,6
72 Demir çelik	3.322	2.193	4.721	1,9	1,7	2,6	115,3

Kaynak: World Trade Atlas

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti

Brezilya'nın ihracatında en önemli ticaret ortakları Çin, ABD ve Arjantin'dir. İhracatındaki ilk 10 ülkenin toplam ihracatı içindeki payı %55'dir. Türkiye ise Brezilya'nın ihracatında 39. sırada yer almakta olup, toplam içerisinde %0,5'lik bir paya sahiptir.

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İhracat (1 000 Dolar)

Sıra	Ülke Adı	2008	2009	2010	2008	2009	2010	% Değişim - 10/09 -
0	Toplam	197.942	152.995	201.915	100	100,0	100,0	32,0
1	Çin	16.403	20.191	30.786	8	13,2	15,3	52,5
2	ABD	27.423	15.602	19.307	14	10,2	9,6	23,8
3	Arjantin	17.606	12.785	18.523	9	8,4	9,2	44,9
4	Hollanda	10.483	8.150	10.228	5	5,3	5,1	25,5
5	Almanya	8.851	6.175	8.138	4	4,0	4,0	31,8
6	Japonya	6.115	4.270	7.141	3	2,8	3,5	67,2
7	İngiltere	3.792	3.723	4.628	2	2,4	2,3	24,3
8	Şili	4.792	2.657	4.258	2	1,7	2,1	60,3
9	İtalya	4.765	3.016	4.235	2	2,0	2,1	40,4
10	Rusya	4.653	2.869	4.152	2	1,9	2,1	44,7
11	İspanya	4.046	2.637	3.867	2	1,7	1,9	46,6
12	Venezuela	5.150	3.610	3.854	3	2,4	1,9	6,8
13	Güney Kore	3.119	2.622	3.760	2	1,7	1,9	43,4
14	Meksika	4.281	2.676	3.715	2	1,8	1,8	38,9
15	Fransa	4.126	2.905	3.576	2	1,9	1,8	23,1
16	Gemi ve Uçak	4.631	2.614	3.570	2	1,7	1,8	36,6
17	Hindistan	1.102	3.415	3.492	1	2,2	1,7	2,3
18	Belçika	4.422	3.138	3.477	2	2,1	1,7	10,8
19	Saudi Arabia	2.564	1.953	3.099	1	1,3	1,5	58,7
20	St. Lucia	3.576	2.434	2.744	2	1,6	1,4	12,7

39 Türkiye	816	610	1.034	0	0,4	0,5	69,6
------------	-----	-----	-------	---	-----	-----	------

Kaynak: World Trade Atlas

Brezilya'nın ithalatında en önemli ticaret ortakları ABD, Çin ve Arjantin'dir. İthalatındaki ilk 10 ülkenin toplam ithalatı içindeki payı %63'dür. Türkiye ise Brezilya'nın ithalatında 44. sırada yer almakta olup, toplam içerisinde %0,4 lük bir paya sahiptir.

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İthalat (1 000 Dolar)

Sıra	Ülke Adı	2008	2009	2010	2008	2009	2010	% Değişim - 10/09 -
0	Toplam	173.197	127.647	181.649	100	100,0	100,0	42,3
1	ABD	25.627	20.028	27.039	15	15,7	14,9	35,0
2	Çin	20.040	15.911	25.593	12	12,5	14,1	60,9
3	Arjantin	13.258	11.281	14.426	8	8,8	7,9	27,9
4	Almanya	12.025	9.866	12.552	7	7,7	6,9	27,2
5	G. Kore	5.412	4.818	8.422	3	3,8	4,6	74,8
6	Japonya	6.807	5.368	6.982	4	4,2	3,8	30,1
7	Nijerya	6.706	4.760	5.920	4	3,7	3,3	24,4
8	İtalya	4.612	3.664	4.838	3	2,9	2,7	32,1
9	Fransa	4.678	3.615	4.800	3	2,8	2,6	32,8
10	Hindistan	3.564	2.191	4.242	2	1,7	2,3	93,6
11	Şili	4.162	2.616	4.091	2	2,1	2,3	56,4
12	Meksika	3.125	2.783	3.858	2	2,2	2,1	38,6
13	İngiltere	2.552	2.408	3.155	1	1,9	1,7	31,0
14	Tayvan	3.537	2.413	3.104	2	1,9	1,7	28,6
15	İsviçre	2.247	2.050	2.864	1	1,6	1,6	39,7
16	İspanya	2.472	1.955	2.773	1	1,5	1,5	41,9
17	Kanada	3.210	1.601	2.714	2	1,3	1,5	69,5
18	Cezayir	2.497	1.381	2.361	1	1,1	1,3	70,9
19	Bolivya	2.858	1.650	2.233	2	1,3	1,2	35,4
20	Suudi Arabistan	2.912	1.597	2.059	2	1,3	1,1	28,9
44	Türkiye	338	399	657	0	0,3	0,4	64,4

Kaynak: World Trade Atlas

► Dış Ticaret Politikası ve Vergiler

Dış Ticaret Politikası

Dış ticarete ilişkin kurumsal yapıya baktığımızda; ithalata ilişkin kontrolün Kalkınma, Sanayi ve Dış Ticaret Bakanlığı'na bağlı olan SECEX-Dış Ticaret Kurumu tarafından yapıldığı görülmektedir. Dış İlişkiler Bakanlığı'nın ise Brezilya'nın dış ticaretinde anahtar rol oynadığı görülmektedir. Brezilya'nın ihracat mallarının yurt dışında promosyonu ve ithalatın yapılacağı öncelikli ülkelerin belirlenmesinde karar verici olan Bakanlık, stratejik ve jeo-ekonomik açıdan önemli ülkeleri, özellikle Güney Amerika Ülkeleri için "PSCI-Rekabete Dayalı İthal İkame Programı"nın Ticareti Geliştirme Departmanı aracılığıyla uygulamaktadır.

Bazı istisnalar dışında bütün ithalatlarda, ithalat lisans veya izni alınması zorunludur. İthalat lisansları Dış Ticaret Kurumu SECEX tarafından verilmektedir. İthalatçılar SECEX adlı kuruluşa kaydolmak ve her mal için ithalat lisansı almak zorundadırlar. Dış ticareti kayıt altına alma, izleme ve kontrol amacıyla 660/92 sayılı kararlar kurulan SISCOEMEX-Bütünleşik Dış Ticaret Sistemi, "tek belge" akışı ile uygulanmaktadır. SISCOEMEX ile prosedürlerin basitleştirilmesi ve hızlandırılması, güvenilirliğin sağlanması, maliyetin azaltılması, otomasyona geçiş, istatistiki kayıtların güncel takibi amaçlanmaktadır. SISCOEMEX'in idaresi Dış Ticaret Kurumu-SECEX ile birlikte Federal Gelir ve Gümrük İdaresi-SFR ve Brezilya Merkez Bankası-Banco Central/BACEN tarafından yürütülmektedir.

Tüm ithalatlarda yapılan ithalatın değerine ve tipine göre ya tamamen ödenmiş ve yerel bankalarca finanse edilmiş akreditifle veya enaz 180 gün vadeli kredi ile yapılır. Bu süreç Brezilya Merkez Bankası'nca

SISCOMEX/SISBACEX aracılığıyla izlenir. İthalatçının prosedürlere uyuma sorumluluğu nedeniyle, Brezilya ya ihracat yapan firmaların gerekli bütün bilgileri, özellikle teknik detayları eksiksiz vermeleri büyük önem arz etmektedir.

İhracat için de genel olarak lisans istenmektedir. İhracatta vergi uygulaması yoktur. İhracatı teşvik etmek için, katma değer vergisi muafiyeti ve ihracatın finansmanı için vergi muafiyeti uygulanmaktadır. İhracatta kullanılacak hammadde ve yarı mamullerin gümrüksüz getirilmesine imkan tanınmaktadır.

İthalat Rejimi

Fiyatı 3.500 \$ veya üzerinde olan lüks tekneler, bazı tarımsal kimyevi maddeler, sağlık, güvenlik ve ahlak açısından yasaklanan bazı ilaçlar, uyuşturucu maddeler, kullanılmış tüketim mamulleri, doğada çözünmeyen deterjanlar ve bazı tarım ilaçlarının ithalatı yasaktır.

İthalat için yapılması gerekli işlemler idari işlemler, finansal işlemler ve mali işlemler olarak gruplandırılabilir. Brezilya'ya gönderilecek olan ürünün NCM- Mercosur Ortak Nomenklatürü/Sınıflandırmasına uygun şekilde tanımlanması ve beyan edilmesi gerekmektedir. NCM'ye göre sınıflandırılan malların %75'i lisans gerektirmemektedir. Lisans gerekmeyen mallarda:

- İthalatçı tarafından; ihracatçı, menşe ülke ve liman, boşaltma limanı, malın tanımı, döviz cinsinden FOB değeri belirtilecek şekilde ve istenecek diğer dokümanlarla ithalat lisansı başvuru formu doldurulur,
- Başvuru için harç ödemesi yapılır: 40-50 Real (R\$) yaklaşık 20-25 \$.
- İthal edilecek malın fiyatının incelenmesi için ihracatçıya ait katalog, fiyat listesi veya proforma fatura formuna eklenir,
- İthalat lisansı alınır.

Mercosur Ortak Nomenklatürü, temelde Harmonize Sisteme dayanmakta olup 8 haneli kod sisteminin 6 hanesi HS kod sistemi ile aynıdır. Ancak iki kod sistemi birebir örtüşmemektedir. Bu nedenle Brezilyalı ithalatçı ile bu konunun mutlaka konuşulması ve hangi sınıflandırmaya göre malların tanımlanacağı hususunda ortak karar alınması gerekmektedir. Aksi takdirde gümrükten para cezası yaptırımının gelebileceği bilinmelidir. Ortak Gümrük Tarifeleri nedeniyle Mercosur ülkelerinden yapılan ithalat, Türkiye'den yapılacak ithalata göre daha avantajlı olmaktadır. Mercosur ülkeleri arasındaki ticarete, yalnızca gümrük vergilerindeki indirim değil, aynı zamanda malın değerinin %1'i civarında daha az vergi ödenmesi gibi bir kolaylık söz konusudur.

Mercosur Ortak Tarifeleri –CET hakkında (<http://www.desenvolvimento.gov.br/sitio/SECEX/negInternacionais/tec/apresentacao.php>) adresinde çeşitli bilgiler Portekizce olarak bulunmaktadır. Tarife dışı olan ürünler özellikle Brezilya'nın ulusal üretiminin olmadığı mallar; sermaye malları, bilgi ve iletişim teknolojilerine ilişkin mallar vergiden muafdir.

MERCOSUR ülkelerinin uyguladığı Ortak Gümrük Tarifesi- Common External Tarif- (CET) kapsamında ithalat, ithal malın cinsine bağlı olarak ortalama %14-20 oranında CET'e tabidir.

CET'de yer alan oranlar ad valorem'dir ve gümrük vergisi CET % * Gümrük Değeri üzerinden hesaplanır.

CET'de uygulanan oranlar bazı bölümler itibarıyla aşağıdaki gibidir:

- Gıda Sanayii Müstahzarları; Meşrubat, Alkollü İçkiler Ve Sirke; Tütün Veya Tütün Yerine Geçen İşlenmiş Maddeler (Fasıl 16-24): %10-%20 arasında, ortalama: %14,77
- Kimya Sanayii ve Buna Bağlı Sanayii Ürünleri (Fasıl: 28-38): %2-%18 arasında, ortalama: %6,80
- Plastikler ve Mamulleri; Kauçuk Ve Mamulleri (Fasıl: 39-40): %2-%18 arasında, ortalama: %11,35
- Ağaç ve Ahşap Eşya (Fasıl: 44-46): %2-14 arasında, ortalama: %8,29
- Dokumaya Elverişli Maddeler ve Bunlardan Mamul Eşya (Fasıl: 50-63): %2-%35 arasında ortalama: %25,52
- Taş, Alçı, Çimento, Amyant, Mika Veya Benzeri Maddelerden Eşya; Seramik Mamulleri; Cam Ve Cam Eşya (Fasıl: 68-70): %2-20 arasında, ortalama: %10,64
- Adi Metaller Ve Adi Metallerden Eşya (Fasıl:72-83): %2-18 arasında, ortalama: %11,93
- Makineler, Mekanik Cihazlar (Fasıl: 84-85): %2-20 arasında, ortalama: %11,83
- Nakil Vasıtaları (Fasıl: 86-89): %2-35 arasında, ortalama: %17,70
- Optik Alet ve Cihazlar (Fasıl: 90-92): %2-20 arasında, ortalama: 12,61

Öte yandan ürün kapsamında en yüksek CET oranlarının %35 ile motorlu taşıtlara, %20 ile kasetçalarla, oyuncaklara, motosiklet ve bisikletlere, elektrikli ısıtma ve ev aletlerine, buzdolaplarına, %18 ile araç yedek parçalarına, mutfak aletlerine, jeneratör ve distribütörlere, saatlere, müzik aletlerine uygulandığı görülmektedir.

Brezilya hükümeti bu tarife altında bilgisayar, telekomünikasyon gereçleri ve bazı yatırım mallarını CET'den muaf tutmaktadır.

Gümrükten geçişte, gümrük denetimi sonucu mallar yeşil, sarı, kırmızı ve gri olarak sınıflandırılmaktadır. "Yeşil" olan mallar, diğer mallar gibi dokümanların teslimi, dağıtımı, gümrük denetimi olmaksızın gümrükten çekilebilmektedir. Sarı olarak sınıflandırılan mallarda çeşitli açıklama dokümanları beklenmektedir. Malların fiziki kontrolü gerekiyorsa kırmızı olarak sınıflandırılır. Özel gümrük kontrolü gerektiren mallar ise gri sınıfında yer alır. Kargo tanımlama numarası-NIC, Konşimento ve ICMS-Mal ve Hizmetlerin Dağıtım Vergisi bildirimiminin sonrasında mallar ithalatçı tarafından teslim alınır. Gümrükten mal çekme sırasında; 3000 \$

üçeyeri altındaki mallarda basitleştirilmiş işlemler uygulanan (DSI-Basitleştirilmiş İthalat Beyannamesi). İnsani yardım, diplomatik temsile ilişkin ithalatta, 500 \$ değer altındaki ithalatta DSI formu kullanılır. Uluslararası etkinlikler için yapılan ithalat geçici özel rejime tabiidir.

İthalat Lisansı

Genelde ithalat işlemlerinde ithalat lisansının alınması zorunludur. 24 Kasım 2006 tarihli düzenleme ile;

1. Lisans gerekmeyen ithalat
 2. Otomatik lisans gerektiren ithalat
 3. Otomatik olmayan lisans gerektiren ithalat
- Olmak üzere üç başlık altında toplanmıştır.

Genel olarak; içecekler için Tarım Bakanlığı, ilaçlar için Sağlık Bakanlığı, silah ve mühimmat için Savunma Bakanlığında izin alınması gerekmektedir. Uygulamada lisans alma konusunda sorunlar yaşanabilmektedir. Otomatik lisans 10 iş günü içinde çıkmakta, otomatik olmayan lisans da ise SISCOEX sistemine kayıttan itibaren 60 takvim günü içinde alınabilmektedir. Her iki lisansın geçerlilik süresi malların yurtdışından gönderiminden itibaren 60 gündür.

Lisans gerektiren ürünler hakkında listeler:

(<http://www.desenvolvimento.gov.br/sitio/SECEX/opeComExterior/impProcedimentos/impProcedimentos.php>) adresinde mevcuttur.

İthalat prosedürleri ile ilgili yetkili kurumlar arasında en önemlileri; DECEX-Dış Ticaret İşlemleri Departmanı, ANVISA-Ulusal Sağlık Kontrol Ajansı (<http://www.anvisa.gov.br>), MAPA-Tarım Hayvancılık ve Gıda Bakanlığı, SUFRAMA-Manaus Serbest Bölge İdaresi'dir. Lisans gereken ürünlerde; Lisans için yetkili kuruma başvurulmakta, gerekirse fiziki muayene yapılarak izin alınmaktadır. Söz konusu işlemler gümrük komisyoncusu, gerçek veya tüzel kişilik olarak bizzat ithalatçı tarafından SISCOEX sistemine elektronik ortamda girilerek yapılabilmektedir. Sistemi kullanabilmek için Federal Gelir ve Gümrük İdaresi-SFR'nin öncelikli incelemesi gerekmektedir. Firma kayıtları düzgün ise; ihracata ilişkin işlemler 11 saat, ithalata ilişkin işlemler 15 saat gibi bir sürede tamamlanmaktadır.

İhracat Rejimi

Brezilya'da ihracatı teşvik politikaları özellikle 1960'ların sonlarında ve 1970'lerin başında etkin olmuştur. Devlet, ihracat ürünleri listesini çeşitlendirmek amacıyla vergi ve kredi avantajları sağlayarak sanayi ürünleri ile katma değeri yüksek malların ihracatını teşvik etmeye çalışmış, ancak 1980'li yıllarda yaşanan ekonomik kriz ve bunun sonucu kaynaklardaki azalmayla beraber, bu uygulamalardan vazgeçilmiştir.

Bununla beraber, Brezilya hükümeti ihracata yönelik üretimi teşvik etmek amacıyla çok çeşitli vergi ve tarife teşvikleri sunmaktadır. İhracata yönelik mal üretiminde kullanılacak ekipman ve materyallerin ithalatında vergi ve tarife muafiyeti söz konusudur. Ayrıca, mamul madde ihracatı ile ilgili mal ve hizmetlere ve sanayi mallarına katma değer vergisi muafiyeti sağlanmakta, ihracat için yapılan işlemlerde vergi muafiyeti uygulanmaktadır.

Dış ticaretin canlandırılması için 1991'de ihracatın finansmanının sağlanmasına yönelik PROEX adlı bir program uygulanmaya başlanmıştır. Bu program dahilinde getirilen uygulamalarla, mamul ve hammadde ihracatı vergiden muaf tutulmuş, ihracatın finansmanı için kullanılan hükümet fonları piyasa oranlarından değil, daha düşük oranlarla faizlendirilmiştir. Ayrıca, Merkez Bankası ile ilgili işlemler basitleştirilerek, ihracatçıların eğitimi ve desteklenmesine yönelik bir program uygulamaya konulmuştur.

Yabancı pazarlara girişte ihracat teşvik kredileri, yenilikçi firmalara kısa, uzun, orta vadeli krediler Brezilya Ulusal Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Bankası-BNDES tarafından verilmektedir. BNDES, uzun vadeli ve düşük faizli kredilerle, özellikle çelik ve tarım sektöründe yeni ekipman ve makine alımını desteklemektedir.

Ekim 2007'de, 11529 sayılı kanunla, ihracatçılara vergi kolaylıkları sağlayan çeşitli önlemler, düzenlemeler yapılmıştır. Tekstil, mobilya, yarı değerli taşlar, ağaç işleme, deri işleme ve deri konfeksiyon, ayakkabı, ağır sanayi makineleri ve tarım makineleri, otomotiv, oto yedek parçaları sektörlerine yeni destekler sağlanmıştır.

Ticaret ve Yatırım Geliştirme Ajansı APEX, 2003 yılında dönüşüm geçirerek, bağımsız bir kurum haline gelmiş ve "promotion/tanıtım" konusunda çalışmalarını yoğunlaştırmıştır. Alım-satım heyetleri, fuarlar, kümelenme-cluster projeleri, Miami, Portekiz, Frankfurt, Polonya, Dubai' de bulunan "Distribution Center"-yurt dışı dağıtım depoları v.b. faaliyetleri ile küçük ve orta ölçekli firmaları desteklemektedir (Daha fazla bilgi için: www.apexbrasil.com.br). APEX'in ihracatçıları desteklediği temel ihracat ürünleri ve sektörler; moda, tekstil, ayakkabı, kozmetik, pirlanta, gıda ve içecek, tarımsal sanayi, makine, inşaat, tıp ve dışılık ekipmanları ve eğlence sektörüdür.

Tarifeler ve Diğer Vergiler

Tarifeler, Brezilya'da ithalatı düzenleyici mekanizma olarak göze çarpmaktadır. İthalat tarifeleri, %0 ile % 35 arasında değişmekte olup ortalama 11,8 civarındadır. Tekstil: %26-%35, Demir: %12, Makineler: %14, Elektrikli makineler: %16-20, Vasıtalar: %35 civarında gümrük vergisine tabiidir.

T.C. Sao Paulo Ticaret Ataşeliğimizin web sayfasında da açıklandığı üzere; Gümrük vergilerini Kalkınma Sanayi ve Dış Ticaret Bakanlığı web sayfasında bulmak mümkündür. (<http://www.desenvolvimento.gov.br/sitio/interna/interna.php?area=5&menu=1848>)

Aynı sayfanın en altında 3. sırada gümrük vergilerinin İngilizcesine de ulaşılabilir.

İthalatta gümrük vergisine ilave olarak alınan vergiler aşağıda yer almaktadır.

- Sanayi Ürünleri Vergisi- Tax on Industrialized Products- (IPI)

- Mal ve Hizmet Dağıtım Vergisi- Tax on the Distribution of Goods and Services- (ICMS)
- Sosyal Entegrasyon Vergisi (PIS)
- Sosyal Güvenlik Finansmanına Katkı Vergisi (COFINS)

Bu vergiler yerli firmalara da uygulanmakta ve haksız rekabetin önlenmesi amacıyla ithalattan da alınan vergilerdir.

Bu vergilere Ticari Limaların Yenilenmesi Amacıyla Deniz Nakliye Masrafları Üzerinden Alınan Ek Vergi- Additional Tax on Freight Charges for the Renovation of the Merchant Marine (AFRMM)' de eklenmektedir.

Brezilya, makina ve üretim sistemleri gibi bazı yatırım mallarının ithalatında uygulamakta olduğu gümrük vergilerini 30 Haziran 2012 tarihine kadar %2 oranına indirmiştir.

Bazı ürünlerde gümrük vergi oranları %0'a indirilmiştir. Bazı ürünlerde ise indirimli verginin uygulanacağı zaman dilimi farklılık gösterebilmektedir.

Ürünler farklı gruplar halinde listelenmiş ve her bir gümrük kodu için ürünün niteliğine göre özel tanımlama (Ex) yapılmıştır. Aynı gümrük kodu için, farklı listelerde farklı tanımlamalar olabilmektedir.

Toplam olarak 725 başlıkta listelenen üründe uygulanan vergi oranında indirim yapılmıştır. Ancak, toplam 542 gümrük kodunda indirim yapılmıştır.

Vergi İndirimi Kararlarının Özet Tercümesi

Karar No. 87 - 14 Aralık 2010

MERCOSUR Genel Tarife Cetvelinden hariç tutulan aşağıda yer alan ürünler listeye dahil edilmiştir ve gümrük vergi oranları listede belirtildiği üzere uygulanacaktır.

AS Kodu Gümrük vergisi (%)

8207.30.00 25
8480.41.00 30

8207.30.00 ithalatında gümrük vergi oranı 30 Haziran 2012 tarihine kadar %2 olarak uygulanacaktır.

Karar No. 89 - 14 Aralık 2010

1. 30 Haziran 2012 tarihine kadar aşağıda yer alan ürünlerin ithalatında gümrük vergileri %2 olarak uygulanacaktır.

8517.62.49, 8517.62.91, 8517.69.00 , 8525.60.90 , 8528.49.21, 9030.40.90, 8543.70.99, 9030.40.30, 9030.89.90

2. 30 Haziran 2012 tarihine kadar aşağıda yer alan ürünlerin ithalatında gümrük vergileri %0 olarak uygulanacaktır.

8525.50.29, 8528.49.21, 8543.70.99, 9030.89.90

Karar No. 90 - 14 Aralık 2010

30 Haziran 2012 tarihine kadar aşağıda yer alan ürünlerin ithalatında gümrük vergileri %2 olarak uygulanacaktır.

Madde 1: (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)

8408.10.90, 8412.21.90, 8413.81.00, 8414.59.90 , 8414.80.19, 8417.10.10, 8419.89.40, 8419.89.99, 8420.10.90, 8421.19.90, 8421.29.90, 8421.39.90, 8422.30.10, 8422.30.29, 8422.40.90, 8424.89.90, 8426.41.90, 8426.91.00, 8427.20.10, 8428.20.90, 8428.39.20, 8428.39.90 , 8428.90.90, 8429.40.00, 8430.41.90, 8431.20.11, 8433.40.00, 8433.60.90, 8435.10.00, 8436.80.00, 8436.91.00, 8436.99.00, 8438.10.00, 8438.20.90, 8438.50.00, 8438.80.90, 8441.10.90, 8442.30.90 , 8443.13.90, 8443.39.10, 8444.00.10, 8446.10.90, 8451.50.90, 8453.10.90, 8454.30.10, 8454.90.90, 8456.10.90, 8456.90.00, 8457.10.00, 8457.30.90, 8458.11.99, 8458.19.90, 8458.91.00, 8459.21.91, 8460.31.00, 8460.90.90, 8462.10.90, 8462.21.00, 8462.29.00, 8462.41.00, 8462.91.19, 8463.20.99, 8463.30.00, 8463.90.10, 8463.90.90, 8464.90.19, 8465.10.00, 8465.93.90, 8465.94.00, 8465.95.11, 8465.99.00, 8466.94.10 , 8468.20.00, 8474.10.00, 8474.20.90, 8474.80.90, 8477.10.99, 8477.20.10, 8477.40.90, 8477.59.11, 8477.59.90, 8477.80.90, 8478.10.90, 8479.10.90, 8479.40.00, 8479.50.00, 8479.81.90, 8479.82.10 , 8479.89.11, 8479.89.12, 8479.89.99, 8479.89.91, 8479.89.99, 8481.40.00 , 8481.90.90, 8487.90.00, 8501.53.10, 8502.11.10, 8502.13.19, 8503.00.90, 8514.10.10, 8515.21.00, 8515.31.90, 8515.39.00 , 8543.30.00 , 8704.10.90, 9013.20.00, 9018.19.80, 9018.20.90, 9024.80.90, 9027.50.90 , 9027.80.99 , 9030.39.90, 9031.20.90, 9031.49.90, 9031.80.20, 9031.80.99, 9406.00.92

Madde2 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)

Bebek bezi, ped entegre üretim sistemleri

8414.10.00, 8418.69.99, 8420.10.90 , 8423.89.00 , 8424.89.90 , 8479.89.99 , 8537.10.20 , 9031.49.90

Cam entegre üretim sistemleri

8421.19.90, 8428.39.90 , 8475.29.90 , 8537.10.90

Lastik parçaları üretim sistemleri

8428.90.90 , 8477.20.90 , 8477.80.90 , 8479.89.99 , 8537.10.20

Sakız entegre üretim sistemleri

8419.89.99 , 8428.10.00 , 8428.33.00 , 8428.90.90 , 8438.20.19

Cam eritme makinaları

8475.29.90 , 8514.30.11 , 8537.10.90

Alüminyum entegre işleme sistemleri
8428.33.00 , 8428.39.20

Gaz ve su için boru entegre üretim sistemleri
8419.89.99 , 8423.30.19 , 8428.90.90 , 8443.99.49 , 8465.91.90 , 8477.20.10 , 8477.40.90 , 8477.90.00 ,
8479.89.99 , 9031.80.99

Transformatör kurutma entegre sistemleri
8414.10.00 , 8419.40.90 , 8419.50.90 , 8419.81.10 , 8537.10.20

Sudan nikel ve boron ayırıştırma sistemleri
3926.90.90 , 8413.70.80 , 8419.89.40 , 8421.21.00 , 8421.29.30 , 8421.29.90 , 8479.89.12 , 8537.10.19

Katalizör işleme ve montaj sistemleri
8423.81.90 , 8428.90.90 , 8462.41.00 , 8479.50.00 , 8479.89.99 , 8537.10.20 , 8543.70.99 , 9031.49.90 ,
9031.80.99

Lastik hammaddesi üretim sistemleri
8424.89.90 , 8424.89.90 , 8477.20.90 , 8477.80.90 , 8477.90.00 , 8479.89.99

Madde 3 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8448.32.90 , 8466.10.00 , 8479.89.99 , 9027.80.99

Madde 4 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8422.30.29 , 8427.10.19 , 8427.10.19 , 8477.51.00 , 8479.89.99 , 9024.80.29 , 9024.80.90

Lastik üretimi için sistemler
8477.90.00 , 8479.89.99 , 8537.10.20 , 8537.10.90 , 8544.49.00

Madde 5 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8428.90.90 , 8448.32.19 , 8465.99.00 ,

Madde 6 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8428.90.90 , 8443.91.99

Madde 7 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
9018.90.40

Madde 8 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8412.21.90 , 8419.50.10 , 8420.10.10 , 8426.20.00 , 8428.90.90 , 8429.40.00 , 8432.29.00 , 8438.50.00 ,
8439.30.20 , 8439.91.00 , 8443.13.90 , 8443.19.90 , 8443.39.10 , 8443.91.91 , 8443.91.99 , 8448.49.90 ,
8456.10.19 , 8464.90.19 , 8466.93.30 , 8474.39.00 , 8477.10.91 , 8477.20.90 , 8477.30.90 , 8477.51.00 ,
8477.80.90 , 8479.89.12 , 8479.89.99 , 8479.90.90 , 8481.20.90 , 8503.00.90 , 9027.50.20 , 9031.49.90 ,
9031.80.99

Madde 9 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8424.30.10 , 8430.41.90 , 8443.39.10 , 8454.30.90 , 8462.41.00 , 9018.90.10 , 9027.80.99

Lastik üretimi için sistemler
8424.89.90 , 8428.90.90 , 8477.20.90 , 8477.80.90 , 8479.89.99 , 8537.10.20 , 9031.80.99

Madde 10 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8424.89.90 , 8443.39.10 , 8453.10.90 , 8460.21.00 , 8479.89.12 , 8602.90.00 , 9027.80.99 , 9031.10.00

Madde 11 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8412.21.90 , 8414.80.12 , 8419.90.39 , 8422.30.29 , 8424.30.90 , 8438.50.00 , 8477.80.90 , 8501.64.00 ,
9007.19.00 , 9027.50.20 , 9031.10.00 , 9031.80.99

Madde 12 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8456.10.90

Lastik üretim için sistemler
8428.90.90 , 8479.89.99 , 8537.10.20

Madde 13 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8207.30.00 , 8408.90.90 , 8413.50.10 , 8413.50.90 , 8414.80.12 , 8416.30.00 , 8419.32.00 , 8419.39.00 ,
8419.50.10 , 8420.10.90 , 8421.29.90 , 8422.40.90 , 8424.89.90 , 8427.20.90 , 8428.90.90 , 8430.41.20 ,
8430.41.90 , 8430.50.00 , 8453.10.90 , 8458.11.99 , 8460.90.90 , 8436.99.00 , 8462.10.90 , 8439.10.30 ,
8462.39.90 , 8464.90.19 , 8439.10.90 , 8464.90.19 , 8439.91.00 , 8465.91.20 , 8440.10.90 , 8465.91.90 ,
8443.13.29 , 8443.13.90 , 8465.93.10 , 8475.29.10 , 8443.19.90 , 8475.29.90 , 8477.20.10 , 8443.91.99 ,
8477.30.90 , 8477.30.90 , 8477.59.90 , 8446.21.00 , 8451.80.00 , 8453.10.90 , 8477.80.90 , 8453.10.90 ,
8477.80.90 , 8479.30.00 , 8479.30.00 , 8453.10.90 , 8479.81.90 , 8479.82.10 , 8479.82.90 , 8479.89.12 ,
8479.89.99 , 8483.40.10 , 8501.64.00 , 8515.80.90 , 8543.20.00 , 8543.20.00 , 9018.12.90 , 9018.50.90 ,
9027.50.10 , 9027.50.10 , 9027.80.99 , 9031.49.90 , 9031.80.12 , 9031.80.99

Dergi üretimi için sistemler
8428.39.10 , 8440.10.90 , 8440.10.90 , 8441.10.90

Madde 14 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8422.40.90 , 8424.30.90 , 8438.50.00 , 8456.10.90 , 8462.10.90 , 8464.90.19 , 8474.10.00 , 8479.90.90 ,
8503.00.90 , 9027.80.99 , 9031.49.90

Madde 15 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8419.81.90 , 8422.40.90 , 8443.39.10 , 8447.20.30 , 8460.31.00 , 8462.21.00 , 8479.89.99 , 9027.30.20 ,
9027.80.20

Madde 16 (30 Nisan 2011'e kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8455.21.10 , 8479.81.90 ,

Madde 17 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8441.80.00, 8481.20.90 , 8483.40.10 , 8608.00.90 ,

Lastik üretimi için sistemler
8537.10.90 , 8479.89.99 , 8477.20.90 , 8428.90.90 , 8428.39.90

Madde 18 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8420.10.90 , 8421.19.90 , 8429.52.19 , 8438.50.00 , 8443.39.10 , 8448.32.19 , 8458.11.99 , 8465.91.10 ,
8474.20.90 , 8474.90.00 , 8479.89.99 , 8704.10.90

Bazı tekstil makinaları
8419.39.00 , 8421.19.90 , 8428.90.90 , 8451.30.99 , 8451.40.29 , 8479.89.99

Madde 19 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8421.29.90 , 8428.39.90 , 8438.50.00 , 8445.40.29 , 8445.90.90 , 8451.80.00 , 8474.80.90 , 8475.29.10 ,
8477.80.90 , 8481.10.00 , 8481.20.90 , 8483.40.10 , 8486.40.00 , 9018.19.80 , 9027.50.20 , 9027.80.99 ,
9031.49.90 ,

Madde 20 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8445.40.19 , 8447.20.29 , 8457.10.00 , 8460.21.00 , 8462.10.90 , 8463.20.99 , 8465.92.19 , 8479.89.99 ,
8481.90.90 , 8483.40.10 , 8906.90.00 , 9019.10.00 , 9027.50.20 , 9031.80.99

Lokomotif için sistemler
8408.90.90 , 8414.59.90 , 8414.80.11 , 8419.39.00 , 8419.50.21 , 8421.23.00 , 8501.64.00 , 8541.10.99 ,
8607.11.10 , 8607.21.00 , 8607.29.00 , 8607.91.00

Madde 21 (31 Aralık 2010'a kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8541.40.32

Madde 22 (31 Aralık 2010'a kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8429.40.00

Madde 23 (31 Aralık 2010'a kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
9018.90.10

Madde 24 (31 Aralık 2010'a kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8474.20.90

Madde 25 (31 Aralık 2010'a kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8458.11.99

Madde 26 (31 Aralık 2011'e kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8427.10.90

Madde 27 (31 Aralık 2011'e kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8414.80.39 , 8477.80.90 , 8433.20.90 , 8433.20.90

Madde 28 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8422.40.90 , 8441.80.00 , 8474.20.90 , 8442.30.10 , 8704.10.90 , 8207.30.00 , 8462.99.20

Madde 29 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
8474.80.90 , 8423.30.11

Madde 30 (30 Haziran 2012'ye kadar %2 olarak uygulanacaktır.)
9024.10.20

Brezilya'nın yatırım malları ithalatında gümrük vergisi indirimlerine ilişkin yeni düzenlemeler

1. Brezilya, makina ve üretim sistemleri gibi bazı yatırım malları ile elektronik sektörü için bazı ara malları ithalatında uygulamakta olduğu gümrük vergilerini 30 Haziran 2012 tarihine kadar %2 oranına indirmiştir.
2. Ürünler farklı gruplar halinde listelenmiş ve her bir gümrük kodu için ürünün niteliğine ve kullanım amacına göre özel tanımlama (Ex) yapılmıştır. Belirli üretimlere aramalı ve makine ithalatını kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Aynı gümrük kodu için, farklı listelerde farklı tanımlamalar olabilmektedir.
3. Toplam olarak 288 başlıkta listelenen üründe uygulanan vergi oranlarında indirimde gidilmiştir.
4. Brezilya ile Türkiye'nin ithalatta kullandığı gümrük kodları 6'lı bazda aynıdır. 6'lı koddan sonrasındaki detaylandırma ülkelerin kendi düzenlemesine göre değişebilmektedir.
5. Ürün kodunun bulunması için aşağıda yer alan listeler kullanılabilir. Ancak, kod ve ürün tanımlarının, söz konusu indirim kararlarının asıllarından kontrol edilmesi gerekmektedir.

Vergi İndirimi Kararlarının Özet Tercümesi

Karar No. 11 - 14 Mart 2011

Madde 1. 30 Haziran 2012 tarihine kadar aşağıda yer alan ürünlerin ithalatında gümrük vergileri %2 olarak uygulanacaktır.

Telekomünikasyon ve IT Sektörü girdileri

Kullanılışı:

sağda yer alan tabloda,

- Codigo NCM bolumüne ilgili malın GTİP'ini yazınız. 8 Haneli HS kodunu, yanında bulunan "Pesquisar Codigo NCM" butonundan yararlanarak seçebilirsiniz (ilk 8 hane),
- Valor Aduaneiro bölümüne gümrük değerini yazınız,
- Moeda bölümünde ilgili para birimini seciniz,
- Aliquota ICSM % bolumu Mal ve Hizmet Dagitim Vergisi (ICSM) oranı olup, eyalet içi işlemlerde %17-18 oranında değişmektedir. Bu oranın değeri ayrıca ithalatta alınan sosyal katkı paylarını da etkilemektedir. (Sao Paulo için bu haneye18 girilebilir)
<http://www.fiscontex.com.br/legislacao/ICMS/aliquotainternaicms.htm> web adresinden ICMS oranlarını öğrenme imkanı bulunmaktadır.
- Codigo de Verificacao bölümüne sağda gözüken 4 haneli şifreyi giriniz.
- alttaki buscar bölümüne tıklayın.

araştırma sonucunda çıkan:

- II :(imposto de importacao) Gümrük Vergisini,
- IPI : Sanayi Ürünleri Vergisini,
- PIS : Sosyal Entegrasyon Vergisini
- COFINS : Sosyal Güvenlik Finansmanına Katkı Vergisini gösterir.

ICMS vergisini de hesaplamaya dahil etmek gerekir.

Tarife Dışı Engeller

Brezilya'da yıllarca ihracatı artırıp, ithalatı azaltmaya dayanan bir dış ticaret politikasının izlenmesi bazı ithal mallara yüksek vergiler ve kotalar uygulanması sonucunu doğurmuştur. Gümrük idarelerince belirlenen gümrüklerle ilgili uygulamaların yanı sıra, diğer ilgili devlet kuruluşları da ithalatı düzenleyici, çeşitli limanlardan girişlerin ve malın kullanımının veya saklanması kısıtlanması, etiketleme ve işleme koşullarının belirlenmesi gibi kuralları koyabilir. Brezilyalı ithalatçının paketleme, etiketleme gibi konularda doğru bilgilere sahip olduğundan emin olunmalıdır. Bu konularla ilgili yanlış bilgilendirme malın Brezilya'ya girişinde önemli engellerle karşılaşmasına yol açmaktadır.

Kambiyo Rejimi

Döviz kontrolü ve yabancı yatırımlarla ilgili politikalar Maliye Bakanının başkanlığındaki bir konsey tarafından belirlenmektedir. Yabancı sermayeye genelde yerli sermaye ile aynı haklar tanınmakta olup, bazı sektörler için de kısıtlamalar söz konusudur. Her tür yabancı sermaye ülke dışına yapılacak ödemeler için Merkez Bankası'na kaydedilmek zorundadır. Sermaye artırımlarının da bir ay içinde Merkez Bankası'na bildirilmesi zorunludur. Döviz kredisinin ülkeye getirilebilmesi için Merkez Bankası'ndan ön izin alınması zorunludur.

Dövizli işlemlere genel olarak sıkı kontrol uygulanmaktadır. Dövizli işlemler sadece dövizle işlem yapmaya yetkili kuruluşlarca yapılabilir. Merkez Bankası bu işlemleri oldukça sıkı bir şekilde kontrol etmektedir. Yerli veya yabancı yatırımcıların döviz hesabı açtırmalarına izin verilmez. Buna karşılık, yerleşik olmayan kişiler veya kurumlar dövizle işlem yapma yetkisine sahip bankalarda yerel para birimiyle hesap açabilirler. Merkez Bankası'nda kayıtlı olan sermaye miktarı kadar sermaye vergi ödemediği ülke dışına çıkarılabilir. Bu miktarın üzerinde paranın ülke dışına çıkarılabilmesi için %25 oranında tevkifat vergisi uygulanması ve Merkez Bankası'ndan ön izin alınması gereklidir. Yabancı sermayenin kayıtlı olması ve dağıtılmamış karın bulunması durumunda karın ülke dışına çıkarılmasında hiçbir kısıtlama ve limit yoktur. Ülke dışına çıkarılan paraya %15 veya daha düşük olan anlaşma oranlarında vergi uygulanmaktadır. Teknoloji transferi, patent ve marka ile ilgili ödemelerde Merkez Bankası'ndan ön izin alınması mecburidir. İthalat lisansı bulunması şartıyla ithalat bedellerinin ödenmesinde hiçbir sorun bulunmamaktadır.

🔍 Türkiye ile Ticaret

Genel Durum

Türkiye-Brezilya Dış Ticaret Değerleri (1 000 Dolar)

YIL	İTHALAT	İHRACAT	DIŞ TİCARET DENGESİ	DIŞ TİCARET HACMİ
2000	302.505	41.679	-260.825	344.184
2001	212.121	89.817	-122.303	301.938
2002	236.091	48.978	-187.112	285.069
2003	401.826	50.165	-351.660	451.991

2004	566.292	69.355	-496.937	635.048
2005	798.575	103.457	-695.117	902.033
2006	934.782	121.881	-812.900	1.056.663
2007	1.172.669	229.913	-942.755	1.402.582
2008	1.423.867	318.027	-1.105.840	1.741.895
2009	1.105.889	388.243	-717.646	1.494.133
2010	1.347.524	614.119	-733.404	1.961.644
2010*	227.527	127.187	-100.339	354.714
2011*	287.859	97.924	-189.934	385.784

*Ocak-Mart

Kaynak: DTM-Dış Ticaret Bilgi Sistemi

Dış ticaret rakamlarına baktığımızda, 2007 yılında Türkiye'nin Brezilya'ya ihracatı 230 milyon Dolar, Brezilya'dan ithalatı ise 1,1 milyar Dolardır. 2008 yılında ihracatımız 318 milyon Dolar, ithalatımız 1,4 milyar Dolara ulaşmıştır. 2009 yılında ise ihracatımız bir önceki yıla göre %22 artarak 388 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde ithalatımız %22 azalarak 1,1 milyar Dolar olmuştur.

2010 yılı verilerine baktığımızda ihracatımızın 2009 yılına kıyasla %58 arttığı ve 614 milyon Dolar olduğu, ithalatımızda ise % 21 artış ile 1.347 milyon Dolar olarak gerçekleştiği gözlenmektedir. 2011 yılının ilk üç ayında ihracatımız 98 milyon Dolar olarak gerçekleşirken ithalatımız 288 milyon Dolar olmuştur. 2010 yılının ilk üç ayı ile karşılaştırıldığında %23 oranında azaldığı, ithalatımızın ise %27 arttığı görülmektedir.

İhracatımızda; araba, araba aksam ve yedek parçaları, iplik, demir ve çelik ürünleri, fındık, çimento, tütün, araba lastiği, gübre, kuru kayısı, kuru üzüm, kuru incir, maya, kesme ve düzeltme makineleri, aspiratörler, parafin, traktör, mermer ve traverten önemli yer tutarken, ithalatımızda; demir cevherleri, soya fasulyesi, soya yağı, tütün, alüminyum, odun hamuru, kahve, altın, pamuk, yonga, kağıt, greyderler, buldozerler, kontrplaklar, çinko, kompresörler, jelatin, polivinil klorür, araba aksam ve parçaları, kauçuk ve ayakkabı ön sıralarda gelmektedir.

Dış ticaret açığının büyük oranda ülkemiz aleyhine oluşu nedeniyle; karşılıklı ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi önem kazanmaktadır. Brezilya ile ülkemiz arasında kurulacak yakın ekonomik işbirliği, Brezilya ile birlikte Arjantin, Paraguay, Uruguay ve Venezüella'nın üye oldukları MERCOSUR/MERCOSUL (Mercado Comum do Sul, The Southern Common Market, Güney Ortak Pazarı) ile ortaya çıkacak geniş pazardan Türk firmalarının daha çok yararlanmasına yol açacaktır. Diğer yandan Brezilya'lı firmalar Türkiye üzerinden Avrupa ve diğer komşu ülke pazarlarına girme şansına sahip olabileceklerdir.

Ülkemizden Brezilya'ya 2010-2011 Ocak-Mart Dönemi ihracat istatistikleri için tıklayınız.

Türkiye'nin Brezilya'ya İhracatında Başlıca Ürünler (Dolar)

GTİP	Ürün adı	2008	2009	2010	Değişim 09-10
	Toplam	318.027.480	388.243.612	614.119.993	58,2
7214	Demir/çelik çubuklar (sıcak haddeli, dövülmüş, burulmuş, çekilmiş)	0	42.643.639	69.743.287	63,5
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	63.888.866	58.861.784	68.718.713	16,7
7213	Demir/çelik filmaşın (sıcak haddelenmiş, rulo halinde)	0	12.587.059	46.364.984	268,4
5510	Suni devamsız lifden iplikler (dikiş ipliği hariç)	481.578	44.114.671	46.134.827	4,6
2523	Çimento	4.180.956	6.504.982	23.010.450	253,7
8702	Toplu halde yolcu taşımağa mahsus motorlu taşıtlar	23.646	4.481.830	21.086.452	370,5
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	36.842	12.105.120	19.236.895	58,9
7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. Fazla	11.945.346	19.399.981	18.764.431	-3,3
8462	Metalleri dövme, işleme, kesme, şataflama presleri, makineleri	21.557.946	8.035.029	16.028.118	99,5
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	8.254.252	11.712.218	13.416.926	14,6
7216	Demir/alaşimsız çelikten profil	1.681.329	4.091.458	12.626.260	208,6
0813	Meyve (kurutulmuş) (0801, 0806'de kiler hariç)08. Fasıldaki sert ve kabukluların	6.943.779	7.689.262	12.040.949	56,6
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	11.849.273	2.152.042	9.263.318	330,4
7209	Demir/çelik yassı mamul, soğuk haddelenmiş kaplanmış (600mm. Den geniş)	10.132.479	25.444.909	9.223.446	-63,8
7228	Alaşımli çelikten çubuk, profil, içi boş sondaj çubukları	2.068.455	9.715.892	9.146.758	-5,9
3105	Azot, fosfor ve potasyum gibi; iki/üçünün karışımları	9.470.700	4.692.656	8.172.821	74,2

8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	5.903.639	3.668.224	7.907.264	115,6
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar	0	0	7.800.000	-
5205	Pamuk (dikiş hariç) ipliği (ağırlık; =>%85 pamuk) (toptan)	0	104.456	7.501.399	7.081,4
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	10.061.649	4.757.850	6.394.168	34,4
8419	Isı değişikliği yöntemi ile maddeleri işlemek için cihazlar	14.025	10.951	6.351.864	57.902,6
3202	Debagatte kullanılan sentetik organik, anorganik maddeler müstahzarlar	4.328.364	2.734.735	5.937.194	117,1
2712	Vazelin; parafin, yağlı mum, ozakerit, linyit mumu, turb mumu vb.	2.965.459	2.672.728	4.960.319	85,6
2102	Mayalar, cansız diğer tek hücreli mikroorganizmalar	2.813.261	4.862.056	4.650.944	-4,3
5606	Gipe iplikler, monofiller, şeritler, tırtıl iplikler vb	1.996.817	1.588.605	4.432.798	179,0
5702	Dokunmuş halılar, yer kaplamaları (kilim, sumak, karaman vb)	1.203.467	1.865.779	4.124.232	121,0
7312	Demir-çelik tellerden örme halat, kablo, örme hantlar	0	178.605	4.065.711	2.176,4
8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar	2.213.156	2.310.615	4.053.880	75,4
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	153.476	535.049	3.960.310	640,2
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	2.503.643	1.495.595	3.823.584	155,7
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	2.984.226	3.932.989	3.764.794	-4,3
3102	Azotlu mineral/kimyasal gübreler	9.000	2.103.750	3.727.500	77,2
5402	Sentetik lif ipliği (dikiş ipliği hariç) (toptan)	2.108.286	2.444.426	3.705.527	51,6
4009	Vulkanize edilmiş kauçuktan boru ve hortumlar ve donanımları	3.311.714	2.599.298	3.674.856	41,4
0806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	17.061	68.799	3.648.420	5.203,0
8701	Traktörler	128.121	3.910.186	3.503.415	-10,4
7217	Demir/alaşimsız çelikten teller	179.579	1.575.848	3.479.396	120,8
2515	Mermer ve traverten, ekosin su mermeri, kireçli taşlar	2.986.288	2.423.509	3.459.166	42,7
2840	Boratlar; peroksiboratlar (perboratlar)	1.163.136	472.734	3.441.938	628,1
5511	Suni-sentetik devamsız elyaftan iplikler (perakende)	1.310.190	1.516.126	3.439.318	126,8
7318	Demir/çelikten civata, somun, tavan halkası, vida, perçin, pim vb.	1.844.724	1.054.622	3.350.591	217,7

Kaynak: DTM-Dış Ticaret Bilgi Sistemi

Ülkemizden Brezilya'ya 2010-2011 Ocak-Mart Dönemi ithalat istatistikleri için tıklayınız.

Türkiye'nin Brezilya'dan İthalatında Başlıca Ürünler (Dolar)

GTİP	Ürün adı	2008	2009	2010	Değişim 09-10
	Toplam	1.423.867.764	1.105.889.970	1.347.524.962	21,8
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	435.928.994	385.500.327	438.422.039	13,7
1201	Soya fasulyesi	73.981.588	4.814.261	82.777.661	1.619,4
2401	Yaprak tütün ve tütün döküntüleri	96.350.861	98.382.317	77.956.681	-20,8
5201	Pamuk (kardesiz, taranmamış)	31.712.553	26.049.799	65.833.689	152,7
4703	Sodalı ve sülfatlı odun hamuru	43.634.379	36.619.249	54.511.502	48,9
7601	İşlenmemiş alüminyum	0	64.721.897	50.555.458	-21,9
0901	Kahve; kahve kabuk ve kapçıkları	33.608.767	32.704.617	46.078.322	40,9
8429	Dozerler, greyder, skreyper, ekskavatör, küreyici, yükleyici vb.	41.044.355	19.495.225	33.920.547	74,0
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	0	18.590.552	33.486.596	80,1
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton (perfore edilmemiş kart ve şeritler)	9.913.040	30.142.258	30.055.291	-0,3

4401	Takıma ya mansus ağaçlar, yonga, talaş, döküntü, kırıntı vb	49.427.595	37.343.022	25.304.920	-32,2
4412	Kontrplaklar, kaplama panolar, benzeri kaplama ağaçlar	27.165.853	12.403.750	25.176.567	103,0
7901	İşlenmemiş çinko	0	773.674	17.379.035	2.146,3
8414	Hava-vakum pompası, hava/gaz kompresörü, vantilatör, aspiratör	30.095.645	14.485.042	16.500.984	13,9
5504	Suni devamsız lifler (işlem görmemiş)	1.965.080	4.099.191	14.144.512	245,1
3503	Jelatin, jelatin türevleri, balık tutkalı, hayvansal tutkallar	11.469.788	15.919.340	13.471.114	-15,4
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	21.824.351	13.110.153	12.797.123	-2,4
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları	13.042.890	8.624.715	11.205.912	29,9
7202	Ferro alyajlar	25.458.099	12.000.806	11.076.782	-7,7
7213	Demir/çelik filmaşın (sıcak haddelenmiş, rulo halinde)	24.277.236	7.398.136	9.912.788	34,0
4002	Sentetik kauçuk, taklit kauçuk, stiren-butadien kauçuğu vb	16.867.017	10.067.934	9.349.524	-7,1
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	7.825.760	7.975.096	9.040.490	13,4
8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	5.708.822	3.839.575	8.781.210	128,7
0102	Canlı sığır	0	0	8.393.329	-
8467	El ile kullanılan pnömatik/motorlu aletler	7.620.717	6.525.307	8.392.346	28,6
3302	Sanayide hammadde olarak kullanılan koku veren maddelerin karışımları	310.810	7.666.481	7.402.199	-3,4
8703	Otomobili, steysin vagonlar, yarış arabaları	0	9.113	6.807.035	74.595,9
1515	Diğer bitkisel sabit yağlar (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	8.251.295	1.730.330	6.611.190	282,1
7207	Demir/alaşimsız çelikten yarı mamuller	95.115	0	6.225.374	-
5503	Sentetik devamsız lifler (işlem görmemiş)	101.659	74.399	6.113.562	8.117,3
2926	Nitril gruplu bileşikler	0	0	6.021.231	-
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar	0	0	5.844.100	-
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	3.639.387	975.016	5.541.878	468,4
8501	Elektrik motorları, jeneratörler	2.243.941	1.142.750	5.387.732	371,5
3402	Yıkama, temizleme müstahzarları-sabunlar hariç	88.602	454.818	5.328.790	1.071,6
4804	Kraft kağıt/kartonlar-sıvanmamış-rulo veya tabaka halinde	304.304	6.353.677	5.171.321	-18,6
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	7.476.207	3.221.423	4.942.232	53,4
7411	Bakırdan ince ve kalın borular	4.409.049	3.568.785	4.615.868	29,3
2101	Kahve, çay ve paraguay çayı hılasası, esans, konsantreleri ve müstahzarları	2.654.579	6.655.332	4.572.329	-31,3
1507	Soya yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	4.355.644	0	4.182.302	-
8503	Elektrik motor, jeneratör, elektrojen grupları aksam, parçaları	38.250	107.229	3.986.521	3.617,8

Kaynak: DTM-Dış Ticaret Bilgi Sistemi

İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

İki Ülke Arasındaki Ticaretin Altyapısını Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller

Anlaşma Adı	İmza Tarihi
Dostluk Anlaşması	1927
Hava Ulaştırma Anlaşması	1950
Kültür ve Eğitim Alanında İşbirliği Anlaşması	1995
Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması	1995

Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği	10.04.1995
Savunma Konularında İşbirliği Anlaşması	2003
KEK I. Dönem Protokolü	07.10.2004
Teknoloji ve Sanayi İşbirliği Mutabakat Muhtırası	2005
Yüksek Düzeyli İşbirliği Komisyonu oluşturulması hakkında Mutabakat Muhtırası	2006
Diplomatik Akademiler Arası İşbirliği Anlaşması	2006
KEK II. Dönem Protokolü	04.01.2010
Tarım Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Muhtırası	27.05.2010
Diplomat Değişimine İlişkin Anlaşma	27.05.2010
TPAO ve PETROBRAS arasında Mutabakat Muhtırası	27.05.2010
TSE ile Brezilya Standart Kurumu Arasında İşbirliği Anlaşması	27.05.2010
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	16.12.2010

İki Ülke Arasındaki Üst Düzey Ziyaretler

Son yıllarda, iki ülke ilişkilerinde belirgin bir hareketlilik yaşandığı, aşağıda sunulan listeden de görülecektir:

- 1995- Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel'in Brezilya'ya ziyareti
- 1998- Dışişleri Bakanı Sayın İsmail Cem'in Brezilya'ya ziyareti
- 2003- Millî Savunma Bakanı Sayın Vecdi Gönül'ün Brezilya'ya ziyareti
- 2004- Brezilya Dışişleri Bakanı Sayın Celso Amorim'in ülkemizi ziyareti
- 2004- Maliye Bakanı Sayın Kemal Unakıtan'ın I. Karma Ekonomik Komisyon Toplantısı vesilesiyle Brezilya'ya ziyareti
- 2005- Brezilya Kalkınma, Sanayi ve Dış Ticaret Bakanı Sayın Luiz Fernando Furlan'ın ülkemizi ziyareti
- 2005- Siyasi istişare toplantısı (Genel Müdür düzeyinde), Brezilya
- Ocak 2006- Dışişleri Bakanı Sayın Abdullah Gül'ün Brezilya'ya ziyareti (Bu ziyaret vesilesiyle Türkiye-Brezilya İş Konseyi'nin kuruluşu da gerçekleştirilmiştir)
- Haziran 2006- Siyasi istişare toplantısı (Müsteşar Yardımcısı düzeyinde), Ankara
- Nisan 2009- Brezilya Dışişleri Bakanı Sayın Celso Amorim'in Medeniyetler İttifakı Forum toplantısı vesilesiyle ülkemizi ziyareti
- Mayıs 2009- Brezilya Cumhurbaşkanı Sayın Luiz Inacio Lula da Silva'nın ülkemizi ziyareti
- Temmuz 2009- Devlet Bakanı Sayın Zafer Çağlayan'ın Brezilya'ya ziyareti
- Ocak 2010- Brezilya Dışişleri Bakanı Sayın Celso Amorim'in ülkemizi ziyareti
- Mayıs 2010- Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Brezilya ziyareti
- Aralık 2010- Devlet Bakanı Sayın Egemen BAGIŞ'ın Brezilya ziyareti

Ülkemizden söz konusu ülkelere Başbakan düzeyinde gerçekleştirilen ilk ziyaret olma özelliğini taşıyan Mayıs 2010 ziyaretine, ülkemizi temsilen Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Cemil Çiçek, Devlet Bakanı Sayın Mehmet Aydın, Devlet Bakanı Sayın Zafer Çağlayan, Dışişleri Bakanı Sayın Ahmet Davutoğlu, Ulaştırma Bakanı Sayın Binali Yıldırım, Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Ertuğrul Günay ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner Yıldız, çeşitli seviyede değişik kamu kurum ve kurumlarımızdan bürokratlar, işadamları ve basından temsilcilerden oluşan yaklaşık 300 kişilik bir heyet katılmıştır.

Türkiye'nin çok yönlü dış politika hedefleri ve Latin Amerika bölgesinin sunduğu imkanların değerlendirilmesi çerçevesinde bölge ülkeleriyle gelişen işbirliğinin daha da derinleştirilmesi amacıyla, Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve beraberindeki işadamları heyetinin de katılımlarıyla iş forumu toplantıları ve ikili görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

İstanbul Ticaret Odası tarafından 26-29 Mayıs 2010 tarihleri arasında Brezilya'da Sao Paulo'da 1.Türk İhraç Ürünleri Fuarı'nın açılışı söz konusu ziyaret kapsamında Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve Brezilya'nın Ankara Büyükelçisi Marcelo Jardim tarafından 26 Mayıs 2010 tarihinde yapılmış, anılan açılışa Devlet Bakanımız Sayın Zafer Çağlayan da iştirak etmiştir. İTO'nun organize ettiği dört gün süren söz konusu fuara 146 Türk firması katılmıştır.

Brezilya ziyareti kapsamında, 26 Mayıs 2010 tarihinde Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve beraberindeki Bakanlar, dünyanın üçüncü büyük uçak üreticisi olan Brezilyalı Embraer firmasının fabrikasını ziyaret etmiş, Sao Paulo valisine nezaket ziyaretinde bulunmuşlardır.

26 Mayıs 2010 tarihinde, Sao Paulo Sanayi Federasyonu'nda (FIESP) Türk ve Brezilyalı firmalar arasında ikili iş görüşmeleri gerçekleşmiş olup, söz konusu iş görüşmelerini müteakip Sayın Başbakanımızın katılımıyla Türkiye-Brezilya İş Forumu düzenlenmiştir.

Ayrıca, Türkiye ile Brezilya arasındaki işbirliğinde gelecek dönemde atılacak adımlar için yol haritası niteliğini taşıyan; Brezilya ve Türkiye Petrol Şirketleri Tarafından Ortaklaşa İmzalanan Mutabakat Muhtırası, Brezilya Standart Kurumu İle TSE Arasında Mutabakat Anlaşması, Tarım Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Muhtırası imzalanmıştır.

Sayın Başbakanımızın Eşbaşkanı olduğu Medeniyetler İttifakı Üçüncü Forumu 28-29 Mayıs 2010 tarihlerinde Rio de Janeiro'da gerçekleştirilmiş olup, Sayın Başbakanımızın açılış konuşmasının tam metni Başbakanlık web sayfasında yayınlanmaktadır. (<http://www.basbakanlik.gov.tr/Forms/pActualDetail.aspx>)

Söz konusu ziyarette Türkiye'nin çok yönlü dış politika hedefleri ve Latin Amerika ve Karayipler (LAR) bölgesinin sunduğu imkanların değerlendirilmesi çerçevesinde son dönemde bölge ülkeleriyle gelişen işbirliğinin daha da derinleştirilmesine yönelik önemli adımlar atılmıştır.

Son olarak, 16-17 Aralık 2010 tarihlerinde Brezilya'nın Foz do Iguaçu şehrinde gerçekleştirilen ve ülkemizi temsilen Devlet Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Egemen Bağış'ın katıldığı MERCOSUR Zirve toplantısı çerçevesinde 16 Aralık 2010 günü Türkiye-Brezilya arasında Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması imzalanmıştır.

Yüksek Düzeyli İşbirliği Komisyonu

Dönemin Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Abdullah Gül beraberindeki bir heyet ile birlikte 18-22 Ocak 2006 tarihlerinde temaslarda bulunmak üzere Brezilya'yı ziyaret etmiştir. Söz konusu ziyaret sırasında iki ülke Dışişleri Bakanları tarafından 19 Ocak 2006 tarihinde Brasilia'da "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Brezilya Federal Cumhuriyeti arasında Yüksek Düzeyli İşbirliği Komisyonu Kurulmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası" imzalanmıştır. Anlaşmanın onaylanmasına ilişkin Bakanlar Kurulu kararı 8 Ekim 2006 tarih ve 26313 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Söz konusu anlaşma, Brezilya tarafının da onay sürecini tamamladığını 8 Ekim 2008 tarihinde bildirmesiyle yürürlüğe girmiştir.

Komisyon, iki ülke arasında siyasi diyalog, ekonomi ve ticaret, bilim, teknoloji, savunma sanayi, maliye, yatırımlar, turizm, kültür, diplomatik akademiler arasında işbirliği ve ortak ilgi alanlarındaki ikili ilişkileri daha da geliştirecek politikalar ve stratejiler oluşturmaktan sorumlu bir mekanizma olarak görev yapmak üzere oluşturulmuştur.

Parlamentolararası İlişkiler

İki ülke parlamentolarında karşılıklı olarak Dostluk Grupları mevcuttur. Brezilya Parlamentosu Savunma ve Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı Vieira da Cunha başkanlığında, Türkiye Dostluk Grubu üyelerinden oluşan bir parlamenter heyeti TBMM Dışişleri Komisyonu Başkanlığı'nın davetlisi olarak 8-11 Ocak 2008 tarihleri arasında ülkemizi ziyaret etmiştir.

Karma Ekonomik Komisyon (KEK) Mekanizması, Ortak İş Konseyi

Ülkemiz ile Brezilya arasında Karma Ekonomik Komisyon Mekanizması mevcuttur. Türkiye-Brezilya Karma Ekonomik Komisyon toplantılarının birincisi Ekim 2004'de Brezilya'da gerçekleştirilmiştir.

Türkiye-Brezilya Karma Ekonomik Komisyon'un ikinci dönem toplantısı Mutabakat Zaptı Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı Zafer Çağlayan ile Brezilya Dışişleri Bakanı Celso Amorim arasında 4 Ocak 2010 tarihinde, Ankara'da imzalanmıştır.

II. Dönem toplantısı mutabakat zaptı ile; ikili ticari ilişkilerin geliştirilmesi ve kolaylaştırılması, bu çerçevede yasal altyapının tamamlanması, yatırımlar, Türkiye-MERCOSUR Serbest Ticaret Anlaşması, serbest bölgeler, enerji, ulaştırma, tarım, turizm ve bilim konularında görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Ocak 2006'da Dönemin Dışişleri Bakanı Abdullah Gül başkanlığında Brezilya'ya gerçekleştirilen ziyaret sırasında Türkiye-Brezilya İş Konseyi kurulmuştur. İş Konseyinin Türkiye tarafını DEİK, Brezilya tarafını ise FIESP üyesi işadamları oluşturmaktadır.

Konferanslar, seminerler ve ikili görüşmeler gerçekleştirmenin ve iki ülkenin iş dünyasını bilgilendirerek bir araya getirmenin yanı sıra İş Konseyi, ticareti ve ortak girişimleri kısıtlayıcı mevzuat ve uygulamaları tespit ederek bunların kaldırılması veya iyileştirilmesi yönünde iş dünyasını temsilen ilgili mercilerle görüşmeyi de hedeflemektedir.

İhracat Potansiyeli Olan Başlıca Sektörler

Dış Ticaret Müsteşarlığınca 2006 yılında başlatılan "Kuzey ve Latin Amerika Ülkeleri ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi Stratejisi"ne paralel olarak, 11-30 Nisan 2007 tarihlerinde Brezilya Yerinde Pazar Araştırması gerçekleştirilmiştir. Mevzuat, kambiyo, pazara giriş, ihracat potansiyelimiz açısından pazarın yerinde incelenmesi ve "eylem planı" oluşturulması amacıyla ilgili kamu kurum ve kuruluşları, işadamları dernekleri, ticaret odaları ile potansiyel ithalatçılar ve fuar ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.

Ziyaret edilen Brezilyalı kurum ve kuruluş ve işadamları derneklerince İki ülke arasında işbirliği ve ticaret açısından potansiyel taşıyan sektörler:

"Brezilya'nın Türkiye'ye satabileceği ürünler: Taşıt Araçları, Lambalar, Elektronik tüp ve valfler, Oto yedek parça, Pamuk, Polypropilen, traktör, Yarı mamulden demir-çelik, Lamine demir çelik, Soya çekirdeği, Pompa ve kompresörler, Pistonlu motor, Demir bağlantıları, Soya fasulyesi Kağıt-karton, Selüloz, Pantolon (kot), Motorsiklet, Elektrik kablosu, tel, Makine ekipman, Otoyal Makineleri, Eczacılık ürünleri, Bitkisel orijinli bağlama materyalleri, Alüminyum ve müstehzarları, Pamuklu iplik ve kumaş, Bilgisayar ürünleri, Telekomünikasyon ekipmanı, Isıtma ve soğutma ekipmanı, İnorganik ve organik kimyasallar, Elektrik resistans ve devreler, Yağlı tohumlar, Ölçüm aletleri, Bakırdan mamul ürünler, Plastik reçine ürünleri

Türkiye'nin Brezilya'ya satabileceği ürünler: Oto Yedek Parçaları, Traktör yedek parçaları, Şekerli ve çikolatalı mamuller, Elektrik-Elektronik ürünler, Kuru ve sert kabuklu meyveler, Makine ekipmanı, Konfeksiyon, Demir-çelik, Taşıt araçları, Araç motorları, Meyve (armut), Yakıt-maden ve yan ürünleri, Plastik ve ürünleri, Demir-çelik ürünleri, Alüminyum ve ürünleri"

şeklinde ifade edilmiştir.

Karşılıklı görüşmelerde her iki ülkenin istatistik kayıtlarında bazı farklılıklar olduğu gözlenmiştir. Ayrıca yerinde yaptığımız incelemeler sonucunda ülkemiz menşeli ürünlerin başka ülkeler üzerinden de Brezilya'ya satıldığı gözlenmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde ülkemizin en çok potansiyele sahip olduğu ürün grupları; gıda, elektrik ve elektronik ekipmanlar, makineler, oto yan sanayi ve kuru ve sert kabuklu meyveler olmak üzere alt gruplar itibarıyla:

- Fındık ve mamulleri
- Kuru meyveler (kuru incir, üzüm ve özellikle kayısı)
- Zeytin ve Zeytinyağı
- Maya
- Otomotiv Ana ve Yan Sanayi(Oto Yedek Parça),
- Demir Çelik ve Demir Çelikten Eşya
- İşlenmiş Doğal Taşlar (Blok Mermer, Traverten)
- Takım Tezgahları (Metal Şekillendirme-Kesme Makine ve Presleri)
- Petrol Ürünleri ve Yağları
- Tekstil ve Hazır Giyim
- Çimento

belirlenmiş olmakla birlikte ihracatımızın ve Brezilya'nın diğer ülkelerden ithalat seyri incelendiğinde;

- Tütün (uzun vadede daralması beklenmekte)
- Domates salçası (STA yapıldığı takdirde gümrük vergisi ve ilave vergi dezavantajının ortadan kalkması beklenmektedir.)
- Şekerli ve çikolatalı mamuller (pazardan pay alabileceği düşünülmektedir.)

Ayrıca müteahhitlik sektöründe (yol, hava alanları, limanlar, marinalar), turizm, kimyevi madde taşıyıcı gemiler, ilaç ve kozmetik sanayinde işbirliği imkanlarının değerlendirilebileceği düşünülmektedir.

Türkiye-Brezilya Yatırım İlişkileri

Brezilya'da faaliyet gösteren büyük ölçekli Türk şirketi Sabancı Holding'in, Kordsa-Dupont Sun Amerika ortaklığı ile Bahia eyaletinin başkenti Salvador'da kurarak 1999 yılında üretime açtığı lastik fabrikasıdır. "KordSA" Brezilya yatırımı başarılı olarak büyüme yoluna girmiştir.

Öte yandan, Aktaş Grubu da 2008 yılı sonunda, otomotiv sanayine kauçuk parçalar üreten Brezilyalı Marajo firması ile bir ortaklık anlaşması imzalamıştır. Ağır taşıtlar için süspansiyon üretimi yapılacak olan fabrikanın 2009 yılı sonuna kadar yılda 200.000 parça üretecek kapasiteye ulaşılması hedeflenmektedir. Aktaş Grubu Brezilya'ya bu aşamada 3,5 milyon Dolar'lık bir yatırım yapmıştır.

Hazine Müsteşarlığımızın verilerine göre, ülkemizde yatırımı bulunan 12 Brezilya sermayeli firma bulunmaktadır. Bunlardan en büyüğü 2007 yılında TPAO ile ortaklık kurarak ülkemize 466 milyon ABD Doları yatırım yapan Petrobras şirkettir. Brezilya Cumhurbaşkanı Sayın Luiz Inacio Lula da Silva'nın Mayıs 2009'da ülkemizi ziyareti sırasında, derinsularda petrol çıkarma konusunda dünyadaki en deneyimli firmalardan biri olan Petrobras ile TPAO arasında Karadeniz'de petrol araştırma ve sondajına ilişkin olarak 800 milyon ABD Doları tutarında yeni bir anlaşma imzalanmıştır. Enerji sektörü dışında Brezilyalı firmalar toptan ve perakende ticaret, gayrimenkul, imalat ve hizmet sektöründe faaliyet göstermektedirler. Brezilya sermayeli firmaların toplam yatırımı 2008 yılı sonu itibariyle 518 milyon ABD Dolarıdır.

İki Ülke Arasındaki Ticarete Yaşanan Sorunlar

Brezilya pazarı hakkında ihracatçılarımızdan Merkezimize gelen sorular daha çok pazara ilişkin bilgi eksikliği konusunda yoğunlaşmakta özellikle nakliye, navlun ve depo masrafları ile gümrük prosedürleri hakkında sorunların yaşandığı gözlenmektedir. Söz konusu sorunlar:

- Gümrük komisyonculuğu, nakliye ücretleri, banka masrafları ve depolama fiyatlarının yüksek oluşu firmalarımızın maliyetlerini arttırmaktadır.
- Coğrafi uzaklık nedeniyle navlun ücretleri yüksektir.
- Limanlarda 1 aydan fazla bekleyen ihraç ürünleri kamulaştırılmaktadır.
- Gümrük işlemleri ile ilgili tüm evrakların Portekizce düzenlenmesi zorunlu olup, İngilizce evraklar kabul edilmemektedir.
- Brezilyalı ithalatçılar, Brezilya gümrükleri tarafından istendiği gerekçesiyle, diğer ihracat belgelerinden ayrı olarak menşe belgelerinin yüklemeyen yaklaşık 1 ay önce kendilerine gönderilmesini talep etmekte, bu durum ise ilave masrafa yol açmaktadır.
- Brezilya'nın uyguladığı gümrük vergilerine ilaveten ithal mallardan, COFINS (Contribution for the Financing of Social Security) ve PIS (Social Integration Program Contribution) adları altında toplamda %9,25 oranında Sosyal Güvenlik Sistemi Destekleme Fonu vergileri, ithal sanayi ürünlerinden %10 oranında ekstra vergi, ICMS adı altında eyaletten eyalete oranı değişen bir katma değer vergisi alınmakta ve zaman zaman toplamda CIF değerinin %90'ına kadar ulaşabilen, farklı adlar altında ithalat vergileri uygulanmaktadır.
- Brezilya'da ithalatta lisans uygulaması mevcut olup, ancak bu lisansa sahip firmalar ithalat yapabilmektedirler. Bu durum, ihracat işlemlerini zorlaştırmakta ve aynı müşterinin farklı zamanlarda farklı ithalat şirketleri üzerinden ithalat yapmak zorunda kalması Eximbank sigorta işlemlerinde de sıkıntı yaratmaktadır.

1930-1990 yılları arasında ithal ikameci politikalar uygulayan Brezilya'da "ithalat yapma kültürü"nü gelişmesinin zaman alacağı bir gerçektir. Ayrıca ülkenin üretimindeki yoğunluk ve çeşitlilik dışardan alacağı mallar konusunda bir engel teşkil etmektedir. Brezilya pazarına ilişkin bilgi toplamanın yüksek maliyeti; tüketici ihtiyaçlarını, zevk ve tutumlarını değerlendirme ve buna göre doğru strateji belirlemek isteyen ihracatçılarımız için caydırıcı olmaktadır.

razarı daha yakından tanımak, pazarda kendini tanıtmak isteyen ve bu amaçla pazar araştırması yapmak veya fuarlara katılmak isteyen ihracatçılarımızın, Dış Ticaret Müsteşarlığımızca uygulanan devlet yardımları hakkında bilgi edinmelerinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Brezilya'ya ihracat yapan Türk firmalarının Brezilyalı ortakları ile garanti mektubu, sağlık belgesi, ödeme koşulları, gümrük mevzuatı, depolama, tabii olunan vergiler v.b. hususunda yeterli bilgiye sahibi olması büyük önem arz etmektedir. Nakliye ve malların gümrükten geçiş sürecine ilişkin masrafların çok iyi hesaplanması gerekmektedir. Depolama fiyatlarının yüksekliği maliyet artırıcı bir unsurdur. Malların limanda dolaşımı, depo, ithal lisansı bedeli, gümrük komisyoncusunun harcamaları, malların Brezilya içinde nakliyesi, banka ücretleri çok önemli maliyet unsurlarıdır. Türk firmalarının Brezilyalı ortakları ile ticari kuralların gereği olan, geçerliliği tartışma götürmez belgelerle iş yapmalarının daha sonra yaşanabilecek sorunların önlenmesinde çok önem taşıdığı unutulmamalıdır.

Brezilya tarafından Türkiye hakkında 26 Ağustos 2010 tarihinde "demir-çelik" ve 23 Ekim 2010 tarihinde "pet film" anti-damping soruşturması açılmıştır.

İş Konseyi

Ocak 2006'da Dönemin Dışişleri Bakanı Abdullah Gül başkanlığında Brezilya'ya gerçekleştirilen ziyaret sırasında Türkiye-Brezilya İş Konseyi kurulmuştur. İş Konseyinin Türkiye tarafını DEİK, Brezilya tarafını ise FIESP üyesi işadamları oluşturmaktadır.

Konferanslar, seminerler ve ikili görüşmeler gerçekleştirmenin ve iki ülkenin iş dünyasını bilgilendirerek bir araya getirmenin yanı sıra İş Konseyi, ticareti ve ortak girişimleri kısıtlayıcı mevzuat ve uygulamaları tespit ederek bunların kaldırılması veya iyileştirilmesi yönünde iş dünyasını temsilen ilgili mercilerle görüşmeyi de hedeflemektedir.

İşbirliği İmkanları

Sivil Havacılık İşbirliği

Türkiye ile Brezilya arasında 1957 tarihli Hava Ulaştırma Anlaşması'nın (HUA) yerini almak üzere, iki ülkenin sivil havacılık makamları arasında yapılan müzakereler sonucunda, 11 Mayıs 2006 tarihinde yeni bir anlaşma taslağı parafe edilmiş ve bir mutabakat zaptı imzalanmıştır.

Anılan Mutabakat Zaptı çerçevesinde, Türk Hava Yolları, İstanbul - Sao Paulo hattında tarifeli sefer gerçekleştirmek üzere tayin edilmiştir. Buna ilaveten, taraflarca tayin edilen havayollarının belirlenen noktalar arasında haftada 7 sefer düzenlemelerine izin verilmiştir.

Bu çerçevede, THY'nin İstanbul - Sao Paulo hattında uçuşları Dakar aktarmalı olarak 5 Nisan 2009 tarihinde başlamıştır. Haftada iki kez düzenlenen seferler, yoğun talep karşısında hem artırılmış hem de direkt uçuş olarak yeniden düzenlenmiştir.

THY yakın gelecekte Arjantin de dahil olmak üzere 40 noktaya bilet satmayı hedeflemektedir. Brezilya'nın TAM hava yolları firmasının THY'nin de etkin bir üyesi olduğu Star Alliance grubuna katılması sonucu yolcu trafiği daha da artacaktır.

🔍 Pazar ile İlgili Bilgiler

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Brezilya'da 1996 yılında kabul edilen sanayi mülkiyet yasası 1997 yılında yürürlüğe girmiştir. Sözkonusu alanda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Bu yasa Brezilya'nın sanayi mülkiyet rejiminin çoğu yönlerini iyileştirmiştir. İlaç ve kimya ürünlerinin, önceki yasa çerçevesinde patenti olmayan icatların patent korunması bu yasayla mümkün olmuştur.

Patent, marka, telif hakkı, bilgisayar yazılımlarının korunmasına ve görsel-işitsel alanlarda korsanlığın önlenmesine ilişkin mevzuata göre yasalara uyulmaması durumunda neden olunan zararın ve ceza ödemelerinin yanı sıra hapis ve mallara el koyulması gibi yaptırımlar vardır. Bir patent veya icadın haklarının korunma süresi başvurunun yapılmasından itibaren 20 yıldır. İsim, kelime, amblem, şekil ve sayılar marka olarak tescil edilebilir. Brezilyalıların tescil ettirebilecekleri markalara kısıtlama getirilmiştir. Ülkede yaygın olarak kullanılanlar dışında markalar yabancı kelime içermez. Sanat ürünlerinin korunması konusunda pek çok anlaşmayı imzalamış olan Brezilya'da telif hakları da korunmaktadır.

Brezilya'da 150.000'in üzerinde patent başvurusu olup, INPI-Ulusal Patent Enstitüsü yıllık patent değerlendirme kapasitesini yıllık 20.000 başvurudan 30.000'e çıkarmayı hedeflemektedir.

Dağıtım Kanalları

İhracatçılarımız, ürünlerinin özelliği ve hedef kitlelerine göre dört farklı dağıtım kanalını tercih edebilirler:

Doğrudan İhracat: İthalatçı veya nihai tüketiciye doğrudan erişildiği durumlarda, Brezilyalı alıcının yüz-yüze görüşmeyi tercih edeceği akılda tutulmalıdır. Bu da çok sık seyahat anlamına gelir, eyaletler arasında da seyahat etmeniz gerekebilir. Teknik detaylar, ürün özellikleri, satış koşulları ve rekabet edebilir fiyat teklifi çok önemlidir.

Dolaylı ihracat: İhracatçılarımızın satış faaliyetlerini Brezilya'daki Dış Ticaret Sermaye Şirketleri veya Ticaret Şirketleri aracılığı ile yapması pazarlama harcamalarını azaltacaktır. 1972 yılında 1248 sayılı karar ile kurulan

“Dış Ticaret Sermaye Şirketleri”, SECEX ile Federal Gelirler ve Gümrük İdaresinden özel lisans almaktadırlar. Büyük şehirlerde yerleşik olmalarına rağmen diğer eyaletlere ulaşmak açısından uygundurlar.

“Ticaret Şirketleri”, Brezilya’da çok miktarda bulunmakta, ihracatçı ile nihai kullanıcı arasında aracılık görevi üstlenmektedir. Gümrük masrafları ve dağıtım ile ilgili masraflar sözkonusu şirketler aracılığı ile daha az olmaktadır. İhracatçının tüm satış haklarını ticaret şirketine devretmesi diğer eyaletlere satış yapma olanağını sınırlayacağı için tercih edilmemelidir. Birden fazla ithalatçı ile çalışmak ise zaman kaybına neden olabilir.

Satış Temsilciliği: Brezilya’da satış temsilciniz olabilecek çok sayıda profesyonel bulmanız mümkündür. Komisyon konusunda anlaşarak ihracatınızı satış temsilciniz aracılığı ile gerçekleştirebilirsiniz. Hedef kitlenizin daha dar kapsamlı olduğu durumlarda tercih edilebilecek bu seçenekte satış temsilcisinin alacağı komisyonun miktarı, banka tarafından baştan ayrı ayrı mı ödeneceği, fatura üzerinden doğrudan temsiliye mi verileceği ya da faturadan komisyon miktarı düşülerek mi ödeneceği konusunda karar vermek gerekir. En güvenilir seçenek ayrı ayrı ödenmesi şeklindedir. Komisyonlar FOB değer üzerinden hesaplanır. SISCOEMEX’e kayıt olurken ödeme biçimi ve komisyon oranı da belirtmelidir.

Satış Ofisi Açmak: Kapsamlı bir satış stratejisi hedefleniyor ise ofis açmak tercih edilmelidir. Ofis açma konusunda idari anlamda, döviz konusunda veya gümrük açısından kısıtlama yoktur. Ofisiniz için en uygun merkezi yeri seçmeniz ve iş yerleri için uygun binaları tercih etmeniz önemlidir. Sao Paulo, Rio de Janeiro gibi büyük şehirlerde gecekondulardan uzakta, güvenlik sorunu olmayan bölgelerde ofis kiralamak tercih edilmelidir.

Ofis/mağaza açmayı planlıyor iseniz Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından “Yurtdışında Ofis Mağaza Açma İşletme ve Marka Tanıtım Faaliyetleri Yardımı” kapsamında; Brezilya’daki Ticaret Müşavirliğimize ödeme belgelerinizi onaylatarak; bağlı bulunduğunuz İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği’ne, DTSS-Dış Ticaret Sermaye Şirketi, SDŞ-Sektörel Dış Ticaret Şirketi iseniz Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracat Genel Müdürlüğü’ne başvuru yapmanız gerekmektedir.

Tüketici Tercihleri

Brezilya’da tüketiciler satış sonrası hizmetlere çok önem vermekte, devlet de özel yasalarla tüketiciyi korumaktadır. 2008 Aralık ayında 6523 sayılı kararname ile “Tüketiciyi Koruma Yasası” nda hem tüketici desteğini hem de satış sonrası hizmetleri kapsayan yeni düzenlemeler yapılmıştır. 24 saat açık olan “call center/çağrı merkezleri” tüketicinin şikayetini kayıt altına almak, sesli kayıtları 90 gün, yazılı şikayetleri 2 yıl saklamak ve tüketicinin itiyacı olan bilgiyi ivedilikle sunmak ve beş işgünü içinde tüketicinin sorununu çözmek zorundadır. İthal ürünlerde, bu tür hizmetlerden ithalatçı firma ya da distribütörler sorumludur.

Brezilya’da görüşülen firmalar bu konuya özellikle değinmiş satış sonrası servisi devletin zorunlu kıldığını söylemişlerdir.

Reklam ve Promosyon

Sektörel magazinler büyük çeşitlilik ve zenginlik göstermektedir. Tüketim malları ve gıda ürünleri için televizyon reklamları çok önemlidir.

Brezilya’nın en önemli dergisi Abril Publishing Company tarafından basılan 1 milyonun üzerinde tiraja sahip haftalık Veja dergisidir. (www.uol.com.br/veja) En büyük gazete ise Folha Group tarafından yayımlanan Folha de Sao Paulo gazetesidir. (www.uol.com.br/fsp).

Başlıca gazeteler: Gezeta Mercantil (www.gazetamercantil.com.br), Valor Economico (www.valoronline.com.br), Folha de Sao Paulo (www.folha.com.br), O Estado de Sao Paulo (www.estado.com.br), O Globo (www.oglobo.com.br), Jornal do Brasil (<http://jbonline.terra.com.br>), Estado de Minas (www.uai.com.br), Correio Braziliense (www.correioweb.com.br), Jornal de Brasilia (www.jornaldebrasilia.com.br) dir.

Ekonomi ve iş dünyası ile ilgili magazinler: Exame, aylık yayınlanır, iş ve ekonomi ağırlıklıdır (www.exame.com.br), Pequenas Empresas, Grandes Negócios, aylık yayınlanır, işletme, girişimcilik, ekonomi ağırlıklıdır (www.pegn.globo.com), Revista Brasileira de Comercio Exterior-RBCE, 15 günde bir yayınlanır, dış ticaretle ilgilidir, FUNCEX tarafından yayınlanır (www.funce.com.br), Revista Sem Fronteras, aylık yayınlanır, dış ticaretle ilgilidir (www.aduaneiras.com.br), Revista do Mercosul, Mercosur ülkeleri ile ilgilidir (www2.uol.com.br/revistadomercosul/mercocul/perfil.htm), Revista Veja, güncel olaylar içerir (www.veja.com.br).

Brezilya, bazı oturmuş sanayi dallarında reklamcılığa yönelik içeriği mükemmel olan yayınlara sahiptir. Aynı zamanda, özellikle tüketim mallarında TV reklamcılığı da oldukça önemlidir. Brezilya’da dünyanın sayılı firmaları bulunmaktadır. En yoğun reklam yapanlar yıllar itibarıyla değişse de, genellikle, Unilever, VW, Fiat, Ford ve GM firmaları üst sıraları oluşturmaktadır.

Otomotiv sektörü içinde çeşitli dergiler bulunmaktadır. Bunlardan önemli olanları; Best Cars-www2.uol.com.br/bestcars/bestcars.htm , QuatroRodas-<http://quatrorodas.abril.com.br/QR2/> , Maxi Tuning-<http://rpmtuning.terra.com.br/> , Motociclismo-<http://motociclismo.terra.com.br/> , Racing-<http://revistaracing.terra.com.br/> `dir.

Bunların dışında <http://www.guiademidia.com.br/revistas/carros.htm> adresinden diğer dergilerin internet sitelerine ulaşabilmektedir. Otomotiv firmalarımızın bu dergilere reklam vererek kendilerini tanıtmaları çok önemlidir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Belli sektörlerde, ilgili kurumlar kendi standartlarını oluşturmaktadır. Brezilya, çok sayıda düzenlemelere sahiptir. Son zamanlarda, elektro-tıbbi ekipmanlara yönelik düzenlemeler çıkarılmıştır. Telekomünikasyon ürünlerinin testi ve belgelendirilmesiyle ilgili düzenlemeler de mevcuttur. Güvenlik standartları çok çeşitli elektrikli ürünlere uygulanmakta olup, uygulanabilir standartlar genelde uluslararasıdır. 1973 yılında federal yasayla ulusal metroloji kurumu SINMETRO özel ve kamu kurumlarının oluşturduğu temsilcilerle kurulmuştur. Brezilya teknik standartlar derneği ABNT (www.abnt.org.br/normalcomite.htm) tanımlanmış standartlar organizasyonu, INMETRO (www.inmetro.gov.br/rtac/barreirastecnicas/index/asp) ise ulusal akreditasyon kurulu olarak görev yapmaktadır.

Tüm sektörlerle ilişkin ulusal standartlar ABNT tarafından geliştirilmektedir. Bazı alanlarda ABNT kendi standartlarını, ISO ve ABD standartlarına dayandırmaktadır. ABNT, aynı zamanda hem ürünler hem sistemler için bir belgelendirme organizasyonudur. Brezilya'da çoğu standartlar gönüllü niteliktedir. Alıcı ve satıcı, hangi tip ürün standardının uygulanacağını belirlemesi açısından sorumluluğu paylaşmaktadır. Brezilya, faaliyetlerin yoğunluk gösterdiği sektörler açısından standart ve belgeleme faaliyetlerine yönelik olarak ulusal planlama dökümanları sistemini geliştirmiştir.

Brezilya, faal bir MERCOSUR üyesi olduğu için MERCOSUR standartları ve düzenlemelerinin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır. MERCOSUR standartları, Arjantin, Brezilya, Paraguay ve Uruguay'ın özel sektörle ilgili standart kurumlarının katılımıyla oluşturulmuş bir komite tarafından geliştirilmektedir. MERCOSUR Standartlar Derneği (<http://www.amn.org.br/br/>), Sao Paulo'da yerleşiktir. Gönüllü standartların çoğu, çelik ürünleri, çimento ve betonla ilişkilidir. Elektrik güvenliği alanında da birkaç yüz tane ek standart hazırlanma aşamasındadır. Yerel teknik düzenlemeler MERCOSUR alt çalışma grupları içerisinde geliştirilmekte ve/veya armonize edilmektedir. Bu alt çalışma grupları, otomotiv, gıda, metroloji, elektrikli ürünlerin güvenliği, oyuncaklar ve diğer alt çalışma grupları olarak sınıflandırılmaktadır. Diğer alt çalışma grupları da, telekomünikasyon ve sağlık konuları üzerine yoğunlaşmaktadır. Uygulanabilir olması için Armonize MERCOSUR düzenlemeleri her ülke tarafından kabul edilmelidir.

Etiketleme açısından, 1990 yılından beri geçerli olan müşteri koruma yasasına göre, ürün etiketi kolayca okunmalı ve ürünün niteliği, miktarı, kompozisyonu, fiyatı, garanti süresi, raf ömrü, orijini, ve tüketicinin, sağlık, güvenliğine yönelik riskleri hakkındaki doğru bilgileri içermelidir. İthal edilen ürünlerde ise bu bilgilerin Portekizceye çevrilmiş hali mutlaka yer almalıdır. Ayrıca, resmi ölçüm sistemi metrik birimler olduğu için, ürün etiketlerinde de metrik birimler kullanılmalıdır.

Anlaşmazlıkların Çözümü

Taraflar arasında anlaşmazlık durumunda, sözleşme yoksa ve tahkim konusunda hangi mahkemenin yetkili olduğu belirtilmemişse ICC-Milletlerarası Ticaret Odası kuralları geçerlidir.

Satış Sonrası Hizmetler

Brezilya'da tüketiciler satış sonrası hizmetlere çok önem vermekte, devlet de özel yasalarla tüketiciyi korumaktadır. 2008 Aralık ayında 6523 sayılı kararname ile "Tüketiciyi Koruma Yasası"nda hem tüketici desteğini hem de satış sonrası hizmetleri kapsayan yeni düzenlemeler yapılmıştır. 24 saat açık olan "call center"lar, tüketicinin şikayetini kayıt altına almak, sesli kayıtları 90 gün, yazılı şikayetleri 2 yıl saklamak ve tüketicinin itiyacı olan bilgiyi ivedilikle sunmak ve beş işgünü içinde tüketicinin sorununu çözmek zorundadır. İthal ürünlerde, bu tür hizmetlerden ithalatçı firma ya da distribütörler sorumludur.

Brezilya'da görüşülen firmalar bu konuya özellikle değinmiş satış sonrası servisi devletin zorunlu kıldığını söylemişlerdir.

Ulaştırma ve Taşımacılık Maliyetleri

Otobüsler en popüler ulaşım araçlarıdır ve çoğu şehir veya şehirlerarası yolculuklarda kullanılır. Rio de Janeiro ve Sao Paulo gibi bazı büyük şehirlerde hızlı, konforlu ve yeterli metro sistemleri mevcuttur. Brezilya'nın başlıca hava yolları VARIG, VASP ve TAM'dır.

Limanlar

Rio de Janeiro, Rio Grande, Salvador/Bahia, Belem/Para, Fortaleza/Ceara, Francisco do Sol, Manausi, Paranagua, Sao Paulo/ Santos, Espirito Santo/Vitoria, Suape/Pernambuco limanları mevcuttur. Türkiye'den Sao Paulo'ya gemi nakliyesi yaklaşık 29 gün'dür. Sözkonusu süre 22-38 gün arasında değişebilmekte olup, 40'lık konteyner başına navlun ücreti 2000-3500 dolar arasında değişmektedir.

Diğer masraflar: SISCOEX: Dış Ticaret Sistemi için konteyner başına 30 \$ civarından ücret alınmaktadır.

Sendika Harcı: Konteyner başına 300 \$ civarında sendika harcı tahsil edilmektedir.

Gümrükleme Masrafları: İşlem başına 1.5 asgari ücret tutarında gümrükleme masrafı doğmaktadır. Yaklaşık 500 \$ civarında tutmaktadır.

Brezilya İçi Nakliye: Santos – Sao Paulo arası bir konteyner nakliyesi yaklaşık olarak 1.000 \$ civarında

tutmaktadır.

Havaalanları

Galeao International Airport, Guarulhos International Airport, Viracopos International Airport en büyük uluslar arası üç hava alanıdır. Türk hava Yollarının, Brezilya'ya direkt uçuşu başlamış bulunmaktadır. Sao Paulo'ya THY seferlerinin başlamış olması ve 2010 yılında seferlerin artacak olması önemli gelişmelerdir.

THY seferleri: "Çarşamba, Cuma ve Pazar günleri İstanbul` dan kalkış: 10:00 - Sao Paulo` ya varış 19:50, Çarşamba, Cuma ve Pazar günleri Sao Paulo` dan kalkış: 21:35 - İstanbul` a varış 17:55" şeklindedir.

Akreditif Kullanımı

Brezilyalı alıcı, peşin ödemeden ziyade, nakliyede yaşanabilecek sorunları düşünerek, garantili çalışmayı tercih eder. Genellikle ekreditif mektubu kullanılır.

İhracatçı açısından, Brezilya bankalarının masrafları oldukça yüksektir. Latin Amerika ülkeleri arasındaki CCR-Karşılıklı Kredi Anlaşması nedeniyle, Brezilya'ya diğer Latin Amerika ülkelerinden yapılan ihracatta akreditif mektubu avantajlı olmaktadır.

Akreditif mektubunun koşullarının, gerekli belgelerin, ödeme ve teslim koşullarının, gözetim şirketi belirlenmesi gibi detayların titizlikle incelenmesi partner bankanın çok iyi seçilmesi gerekmektedir.

Kamu İhaleleri

20 Eyalet ve bir federal bölge ile 5 500 belediyeden oluşan yapısı nedeniyle devlet en büyük müşteri durumundadır. Bakanlıklar, karma sermayeli firmalar, otonom eyaletler, eyalet kuruluşları ithalat işlemlerini kamu ihaleleri ile yapmaktadırlar. Brezilya'da genel olarak ulusal satın alma politikası uygulanmaktadır. Devlet kontrolündeki sektörün büyüklüğünden dolayı kamu ihaleleri politikalarında öncelikli olarak fiyat, teknik ihtiyaçların ve arz koşullarının sağlanması gibi kriterlerin eşit olması durumunda yerli firmalar tercih edilmektedir. Telekomünikasyon, bilgisayar ve bilgisayar yazılımı sektörlerinde ulusal kamu alımı politikaları izlenmektedir. Bununla beraber, Brezilya'da üretim tesislerine sahip yabancı firmalara kamu alımlarında öncelik tanınmaktadır.

Brezilya DTÖ-Dünya Ticaret Örgütü'nün Kamu İhalelerine ilişkin Anlaşmasını imzalamamıştır.

Brezilya'daki özelleştirme programının hız kazanmasıyla farklılık gözetmeyen kamu alımı politikaları da kabul görmektedir. Telekomünikasyon, petrol ve doğal gaz dağıtım devlet tekelinin tamamen, yabancıları da içeren özel sektöre açılmasıyla, yabancı tedarikçilerin maruz kaldığı bazı engellerin aşılması kolaylaşabilecektir. Özelleştirmeler tamamlansa bile, Brezilya'da üretim tesislerine sahip yabancı firmalara kamu alımlarında öncelik tanınması muhtemel gözükmektedir. Kamu ihaleleri internette duyurulmaktadır. (<http://www.comprasnet.gov.br>)

T.C. Sao Paulo Ticaret Ataşeliğimiz raporunda açıklandığı üzere: Söz konusu web sayfası Portekizce dilindedir. Anılan web sayfasından ihale arama aşağıdaki şekilde yapılmaktadır:

Aramanın yapıldığı gün içerisinde ilan edilen ihale duyurularına "Acesso Livre => Consultas => Aviso Licitaçãoes do Dia-Todas" yolu takip edilerek erişilebilmektedir.

"Acesso Livre => Consultas => Aviso Licitaçãoes" seçimi yapıldığı takdirde ihale ilan arşivine ulaşılabilir. Tarih aralığının 15 günlük periyotlar halinde seçilmesi gerekmektedir. İhale çeşitleri hakkında ve ayrıca eyaletler ile ilgili seçim yapma olanağı vermektedir. Hepsini görmek için "todas" ve "Selecionar" seçimleri yapılmalıdır.

İnşaat Projeleri İlanları İçin:

Serviços kutucuğu için "Catálogo" seçilmelidir. Seleccionar butonuna tıklanıldığında seçim yapmak üzere bir sayfa açılacaktır. Seçim yapıldıktan sonra "ok" tıklanmalıdır. Bu sayfada; "Grupos" için "Serviços gerais de construção dos edifícios" seçimi yapıldığında havaalanları, fabrika, ticari işyeri vb. inşaat ilanları sonuçlarını verecektir.

"Grupos" için diğer örnekler:

"Obras civis"- Barajlar
Serviços de engenharia- Limanlar, elektrik dağıtım, tren garları
Serviço de preparação do local da construção- İnşaat alanı hazırlama

İnşaat Malzemesi Alım İlanları İçin:

Materiais kutucuğu için "Catálogo" seçilmelidir. Seleccionar butonuna tıklanıldığında seçim yapmak üzere bir sayfa açılacaktır. Seçim yapıldıktan sonra "ok" tıklanmalıdır. Bu sayfada; "Grupos" için "Materiais para construção" seçimi yapıldığında inşaat malzemeleri alımları için ilan sonuçlarını verecektir.

"Grupos" için diğer örnekler:

Canos, tubos, mangueiras e acessórios - Kanalizasyon boruları
Equipamentos para construção, mineração, terraplanagem e manutenção- İnşaat ekipmanları

Secretaria de Portos (Limanlardan sorumlu kurum)

<http://www.portosdobrasil.gov.br/editais/licitacao-internacional>

Bu web sayfasından, Brezilya'nın limanlarında yapılacak renovasyon, genişletme ya da yeni liman yapımı ihalelerinin bilgilerine ulaşma imkânı bulunmaktadır.

Departamento de Estradas de Rodagem

► İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Brezilyalı ithalatçılarla iş yapmanın başlıca koşulu, E-mail veya yüz-yüze yapılan ön görüşmelerde; satış ve ödeme koşulları konusunda istikrarlı olunmasıdır. Teslim tarihi, miktarı v.b. konularda değişiklik yapmanız karşı tarafın güvenini sarsacaktır. Brezilyalı alıcı genellikle detaylı araştırma yaptığı, dünya pazarındaki mevcut tedarikçileri ve onların satış koşullarını iyi bildiği için yapacağınız teklifin istikrarlı olması hangi koşullarda teklifinizin değişebileceğini iyi anlatmanız büyük önem arz etmektedir. İş adamları genellikle İngilizce bilmektedir ancak kritik konular müzakere edilirken tercüman kullanılması tercih edilmelidir.

İş Görüşmelerinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

İş randevularının önceden netleştirilmesi gereklidir. Normalde iş görüşmeleri ofiste yapılmakla birlikte, süre kısıtının olduğu durumlarda otel veya evde hatta bir başka ülkede de görüşme yapılabilir.

Brezilya'ya geldikten sonra da randevunuzu tekrar confirme etmeniz gerekmez. Normalde firmanın sekreteri olası bir değişikliği ilgili taraflara önceden bildirir. Dakiklik önemli olup trafik yoğunluğunu göz önünde bulundurmak gerekir. Randevunuz Başkent Brasilia'da ise özellikle Salı-Perşembe günleri arasında randevu alma olasılığınızın yüksek olduğunu göz önünde bulundurmalısınız.

Brezilyalı alıcı, ürüne ilişkin teknik detaylar, fiyat listesi, gümrük kodları, vergiler, depolama masrafları, liman ücretler v.b. nihai kararını etkileyecek bütün hususları açıklayan bilgiler vermenizden memnuniyet duyacaktır.

Alıcınızın nihai kararını gümrük prosedürleri de etkileyecektir. Toplantı sonrasında Pro-forma fatura göndermeniz gerekebilir. Pro-forma fatura siparişin kesinleştiği anlamına gelmemektedir. Yazışmalarda firma logosunun olduğu kağıtlar kullanılmalıdır.

Fiyatın, ödeme şeklinin sonradan değiştirilmesi hoş karşılanmaz. Nakliye süresi ve detayları, alıcının malları iç pazara satabilmesi açısından önemli bir husustur.

Brezilya'ya gönderilecek malların teslim zamanı ve miktarında beklenmeyen değişiklikler iş ilişkilerini zedeleyecek bir sorundur.

İş toplantısında teklifinize ilişkin detayları net ve istikrarlı biçimde sunmanız beklenilir. Nadiren çalan mobil telefonlar ve sekreterin bölmesi hariç toplantılar kesintisiz sürer.

Teknik detayların Portekizce'yi de içerecek şekilde birkaç yabancı dilde yazılı olması tercih edilir. Yanıtlamadığınız sorular alıcınızın kararını belirleyici olabilir. Veri ya da bilgi eksikliği görüşmenin başarısını etkiler.

Garanti koşulları, satış sonrası hizmetler net bir şekilde açıklanmalıdır.

Küçük ve orta ölçekli işletmeler pro-forma faturayı yeterli görmektedirler. Brezilya'da iş yapmak isteyen ihracatçılarımızın sözleşme yapmaları tavsiye edilir. Sözleşme yapılması durumunda sözleşmenin iki dilde hazırlanması, anlaşmazlık durumunda hangi mahkemenin yetkili olacağını mutlaka belirtilmesi ve noter huzurunda kaydedilmesi gerekir.

Görüşmelerde müzakere edilen konuların en son hali ile faks veya e-posta yolu ile onaylanması ithalatçı tarafından istenebilir.

Brezilyalı iş adamları Latin orijinleri nedeniyle dakik olmadıkları sanılır. Bu çok yanlış bir kanı olup randevularınızda dakik olmanız önemlidir. Geç kalındığı durumlarda mutlaka haber verilmesi gerekir.

Giyim konusunda, resmi giyim tavsiye edilir. Erkeklerin takım elbise, bayanların ciddi ve sade giyinmeleri önerilir. Sıcak ve nemli havaya uygun hafif ve pamuklu kıyafetler önerilir. Özellikle kapkaçtan korunabilmek için değerli saat, mücevherat takılmaması, bilgisayar ve fotoğraf makinesi ve cep telefonunun dikkat çekecek şekilde taşınmaması tavsiye edilir.

Toplantıda konuya ısınma zamanı sağlanması, güncel konular, Brezilya'ya ilişkin izlenimleriniz v.b. kısa, samimi bir giriş yapabilirsiniz. Politika, ekonomik durum, uygun olmayan karşılaştırmalardan kaçınmalısınız.

Su ile birlikte küçük fincanlarda kahve ikramı şekerli veya şekerli mi istediğiniz sorularak servis edilecektir. Kahve ritueli sırasında daha samimi bir ortam oluşacaktır. Kartvizinin ile birlikte minik bir eşantiyon hediye etmeniz için en uygun zamandır.

Karşı tarafın kartvizitini alarak, muhatabınızı tanıdıktan sonra iş görüşmesi resmen başlamış olacaktır. Konuşmanıza firmanızı ve ürününüzü tanıtarak başladıktan sonra, teknik detaya boğulmadan net ve anlaşılır biçimde sunuş yapmanız uygun olacaktır. Fiyata ilişkin bilgiler de dahil olmak üzere gerekli açıklamaları eksiksiz yapmanız önemlidir. Toplantı sırasında dışarı çıkanların olması olağandır, sunuşunuzu kesmeden devam etmeniz beklenir. Misafir olduğunuzu unutmadan, arada dikkati tekrar toplamak için kısa alıntılarla konuşmanız daha olumlu bir hava sağlayacaktır.

Kurulan iletişimin gücüne bağlı olarak öğle veya akşam yemeğine davet edilmeniz mümkündür. Sosyal aktiviteler işbirliğini daha da sağlamlaştıracaktır.

Bazı durumlarda, Brezilya'nın geleneksel içkisi "caipirinia" ikram edilmek istenebilir, bu daveti red etmeniz yanlış anlaşılabilir. Su veya alkolsüz içecek içebilirsiniz.

Görüşme esnasında bazen iş dışında "karnaval", "futbol", "Brezilya'nın doğal güzellikleri" gibi konularda konuşulsa da tekrar iş görüşmesine yoğunlaşılacaktır. Eger konu sıkıntısı çekiliyorsa Brezilyalı alıcınız, aile ve kişisel konularda konuşabilecektir. Ancak bu konuda hassas davranılması önerilir.

Yemek davetinde hesabı ödemek için girişimde bulunmanız, kredi kartınızı hazırlamış olmanız, ithalatçınızın hesabı ödeyecek olsa bile hoş karşılanacak ve nezaket olarak değerlendirilecektir.

Görüşmenin sonunda, müşteriniz sizi otelinize bırakmayı teklif edecektir. Sizin güvenliğinizi düşünerek yapılan bu teklifi kibarca kabul etmeniz beklenir.

Vedalaşma sırasında ev sahibinin kapıyı açarak uğurlaması tekrar ziyaretinizden memnuniyet duyulacağı anlamına gelir. Misafirin kapıyı açması bir daha görüşmek istenmediği anlamında değerlendirilir.

Brezilyalı ithalatçıların çalışmayı tercih ettikleri ihracatçı profillerini ve çalışma şartlarını aşağıdaki şekilde ifade etmek mümkündür:

- Yerleşik bir şirket olması (En az 10-15 yıllık bir geçmişinin olması),
- Ürünlerde kalite ve standartların tutturulmuş olması,
- Kendilerinin Brezilya pazarında tek satıcı (ithalatçı) konumunda tutulması,
- İyi bir iletişim konusunda beklentilerine yanıt verilebilmesi (Karşılıklı ziyaretler, müşteri tatminine dönük çalışmalar).

Sağlıklı bir iş bağlantısının kurulabilmesi için aşağıdaki konularda dikkatli olmanız ve yapmamanız tavsiye edilir:

- Müşteriden gelecek e-postalara cevap vermemek
- Üretim kapasitesinin üstünde taahhütte bulunmak
- Pro-forma faturada yazan fiyatı değiştirmek
- Söz verilen numuneleri göndermemek
- Üzerinde mutabakata varılan ödeme şeklini değiştirmek
- Müşterinin istediği teslim şeklini kabul etmemek
- Söz verileden farklı miktarda mal göndemek
- Gerekli dokümanların gönderimini geciktirmek
- Belgelerdeki tutarsızlıklar
- Müşterinizi ülkenize davet etmemeniz
- Brezilya veya ülkenizi eleştirir tarzda konuşmanız
- Müşterinizin beklediği ürün özelliklerini karşılamamak
- Sigorta garantisi konusunda işbirliğinden kaçınmak
- Akreditif yapılamadığı durumlarda riskleri alıcınıza yüklemeniz
- Güvenmediğinizi belirtecek şekilde peşin ödeme talebinde ısrar etmeniz
- Brezilya'nın geleneklerini eleştirmek
- Brezilya'daki şehirlerin kaosundan bahsetmek
- Brezilya mutfağını eleştirmek
- Brezilya'nın büyük şehirlerindeki şiddet olaylarından korktuğunuzu vurgulamak
- Ülkenizi abartılı bir şekilde Brezilya ile karşılaştırmak

Para Kullanımı

Ülkenin para birimi "Real" (R\$)'dir. Pek çok otel ve mağazada döviz ve uluslararası kredi kartları kabul edilmektedir. Günlük döviz kuru gazetelerde, otellerde, bankalarda ve seyahat acentalarında mevcuttur. Nakit ve seyahat çekleri bu yerlerde kolayca bozdurulabilir. Birçok otel ve mağaza döviz ve uluslararası kredi kartlarını kabul eder.

Para transferi - Brezilya Merkez Bankası (BACEN)

Brezilya'ya giren ve Brezilya'dan çıkan her türlü paranın Merkez Bankası üzerinden yapılması gerekmektedir. Brezilya'ya yapılacak yatırımlar da Merkez Bankası tarafından kayıt altına alınmaktadır. 2004 yılından bu yana bu kayıt işlemi internet üzerinden yapılabilmektedir.

Ülkede yapılan faaliyetler sonucu elde edilen karların Brezilya dışına transfer edilmesi durumunda yine Merkez Bankası tarafından kayıt altına alınmaktadır.

Firma faaliyetlerine son verip Brezilya dışına çıkması halinde, getirmiş olduğu sermayenin üzerindeki miktar için %15 oranında stopaj ödemek durumundadır.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Ülkeye girişte MERCOSUR üyesi ülke vatandaşları ile Brezilya'nın karşılıklı anlaşma yaptığı ülke vatandaşları dışında kalan yabancılar için vize zorunludur. Pasaportların ülkeye giriş tarihinden itibaren altı ay süreyle geçerli olması gereklidir. Turist ve transit vizeler genelde iki gün içinde hazırlanır. Vize, turistler için 90 gün, transit yolcular için 10 gün süreyle verilir. Diplomatik, Hizmet, Hususi ve Umuma Mahsus Pasaport hamili Türk vatandaşları Brezilya'ya yapacakları üç aya kadar ikamet süreli seyahatlerinde vizeden muaftır.

Söz konusu muafiyet sadece turistik amaçlı tek giriş vizeleri için geçerlidir. Öğrenim, çalışma, çok girişli vize, uzun süreli ikamet vb. nedenlerle yapılacak seyahatlere ilişkin vize uygulamaları hakkında Ankara'daki Brezilya Büyükelçiliği'nden bilgi alınması, resmi göreve atanmaların ise T.C. Dışişleri Bakanlığı ile irtibata geçmeleri gerekmektedir.

Brezilya'ya giren şahıslar giyim ve kişisel eşyalardan ayrı olarak aşağıdaki kalemlerden birer tane getirebilir: toplam değeri 500 doları geçmeyen radyo, teyp, daktilo, video kamera. Ziyaretçilerin varışlarında, yerel Duty Free Shop'tan ayrıca 500 dolarlık mal almalarına izin verilir.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

1 Ocak : Yılbaşı
20 Ocak : Yalnızca Rio de Janeiro'da tatildir.
Şubat-Mart : Karnaval (iki gün, resmi tatil değildir)
Mart : Paskalya
21 Nisan : Tiradentes Günü (Milli Kahraman)
23 Nisan : Yalnızca Rio de Janeiro'da tatildir.
1 Mayıs : İşçi Bayramı
10 Haziran : Corpus Christi
7 Eylül : Bağımsızlık Günü
12 Ekim : Lady Aparecida (Dini tatil)
15 Kasım : Cumhuriyet Bayramı
20 Kasım : Yalnızca Rio de Janeiro'da tatildir.
25 Aralık : Noel Tatili

Devlet daireleri ve özel şirketler normal olarak Pazartesi'den Cuma'ya 08:30-17:30 (veya daha geç) saatleri arasında çalışır. Bir saatlik yemek paydosu vardır. Kuzey ve kuzeydoğu bölgelerinde işe başlama saati 8.00'dir.

Brezilya'daki mağazaların çoğu Cumartesi günü 09:00'dan 13:00'e, diğer günler 09:00'dan 18:30 veya 19:00 kadar açıktır. Bazı mağazalar daha erken kapanırsa da birçok alışveriş merkezi 22:00'ye kadar açıktır. Ülkenin çoğu bölümlerinde bölgesel değişikliklerle Bankalar, Pazartesiden Cumaya kadar 10:00'dan 16:00'a kadar açıktır. Bazı bölgelerde mağazalar öğleyn de kapanabilir.

Kullanılan Lisan

Resmi dil Portekizce'dir. İş dünyasında İspanyolca ve İngilizce de kullanılmaktadır.

Ulaşım

Brezilya'da deniz yolu taşımacılığında FOB, CIF ve CFR teslim şekli, hava ve karayolu taşımacılığında FCA, CPT ve CIP tercih edilmektedir. Mercosur ülkeleri ve Bolivya ile ticarete DAF-Sınırdaki teslim kullanılmaktadır.

Otobüsler en popüler ulaşım araçlarıdır ve çoğu şehir veya şehirlerarası yolculuklarda kullanılır. Rio de Janeiro ve Sao Paulo gibi bazı büyük şehirlerde hızlı, konforlu ve yeterli metro sistemleri mevcuttur. Brezilya'nın başlıca hava yolları VARIG, VASP ve TAM'dir.

Limanlar

Rio de Janeiro, Rio Grande, Salvador/Bahia, Belem/Para, Fortaleza/Ceara, Francisco do Sol, Manausi, Paranagua, Sao Paulo/ Santos, Espirito Santo/Vitoria, Suape/Pernambuco limanları mevcuttur. Türkiye'den Sao Paulo'ya gemi nakliyesi yaklaşık 29 gün'dür. Söz konusu süre 22-38 gün arasında değişebilmekte olup, 40'lık konteyner başına navlun ücreti 2000-3500 dolar arasında değişmektedir.

Havaalanları

Galeao International Airport, Guarulhos International Airport, Viracopos International Airport en büyük uluslar arası üç hava alanıdır. Türk hava Yollarının, Brezilya'ya direkt uçuşu başlamış bulunmaktadır. Sao Paulo'ya THY seferlerinin başlamış olması ve 2010 yılında seferlerin artması önemli gelişmelerdir.

THY seferleri: "Çarşamba, Cuma ve Pazar günleri İstanbul' dan kalkış: 10:00 - Sao Paulo' ya varış 19:50, Çarşamba, Cuma ve Pazar günleri Sao Paulo' dan kalkış: 21:35 - İstanbul' a varış 17:55" şeklindedir.

THY yakın gelecekte Arjantin de dahil olmak üzere 40 noktaya bilet satmayı hedeflemektedir. Brezilya'nın TAM hava yolları firmasının THY'nin de etkin bir üyesi olduğu Star Alliance grubuna katılması sonucu yolcu trafiği daha da artacaktır.

Yerel Saat

Brezilya, Greenwich zaman ayarına göre 3 saat geridedir. Türkiye'nin Brezilya ile arasındaki saat farkı 5 saattir (Türkiye 5 saat dilimi öndedir).

Ülkenin çoğunda saat Greenwich (Londra) saatinden üç saat ileridir. Bu değişiklikler gün ışığından yararlanmak için (saatler 1 saat ileri alınır) Ekim ayının 2'nci haftasından Şubat ayının sonuna kadar devam eder. Brezilya'daki çeşitli saat bölgeleri için haritaya bakınız.

Yerel Ölçü Birimleri

Metrik Sistem.

Telefon Kodları

Brezilya ile telefon ya da faks iletişimi kurmak için ülke kodu olarak +55 tuşlandıktan sonra, şehir kodu ve

abone numarasına geçilecektir. Önemli şehirlerin kodları şöyledir: Sao Paulo (011), Rio de Janeiro (021), Brasilia (061), Belo Horizonte (031). Dünyanın her yeriyle telefon, internet, faks ile haberleşme yapabilirsiniz. Modern iletişim sistemi Brezilya'daki tüm büyük şehirleri birbirine bağlar. Hemen hemen hepsi hem yerel ve hem de uluslararası çağrılar için direkt çevirme servisi ile donatılmıştır.

Sağlık

Sarı humma aşısı zorunlu olmamakla birlikte önerilir. Hava alanında Sağlık Denetleme Merkezinde uçuş tarihinden 10 gün önce aşı vurulabilirsiniz. Özellikle Amazon bölgesine gidecek olanların aşı vurulması gereklidir. (http://www.hssgm.gov.tr/?sf=sey_seyehat_asilari adresinde detaylı bilgiler mevcuttur)

İklim

Ülkenin büyük bölümünün güney yarımkürede bulunması dolayısıyla mevsimlerin ters olduğu unutulmamalıdır. Haziran-Ağustos ayları kış mevsiminin en sert dönemidir. Eylül-Aralık ayları arası ilkbahar, Aralık-Mart ayları arası yaz, Mart-Haziran ayları arası sonbahar, Haziran-Eylül ayları arası kış mevsimi yaşanır.

Aylar	Maksimum Sıcaklık ©	Minimum Sıcaklık ©
Ocak	29,0	24,0
Şubat	29,0	23,0
Mart	28,0	22,0
Nisan	27,0	21,0
Mayıs	25,0	19,0
Haziran	24,0	18,0
Temmuz	24,0	17,0
Ağustos	24,0	18,0
Eylül	24,0	18,0
Ekim	25,0	20,0
Kasım	26,0	20,0
Aralık	28,0	22,0

Güvenlik

Brezilya'da kaldığınız otellerde, hırsızlığa karşı güvenliğinize ilgili uyarılar dikkatinizi çekecektir. Özellikle değerli mücevherat takmak, cep telefonu ve lap top bilgisayarını fark edilir şekilde taşımak riskli olacaktır. Brezilyalılar sizi korumaya yönelik uyarıları içtenlikle yapacaktır.

Genel Değerlendirme ve Öngörüler

Brezilya Devlet Başkanı Luiz Inacio Lula Da SILVA'nın 2009 yılının Mayıs ayında ülkemize yaptığı ziyaret ve Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı Sn. Zafer ÇAGLAYAN'ın işadamları heyeti ile birlikte Brezilya ziyareti iki ülke arasındaki ticari ilişkilerin geliştirilmesinde çok önemli birer dönüm noktası olmuştur.

2009 yılı sonlarında Sao Paulo'da hem Konsolosluk hem de Ticaret Müşavirliğimiz açılmıştır. Türk Hava Yolları'nın Sao Paulo'ya direkt uçuşlarının başlaması iki ülke arasında turizmin yanı sıra ticari ve ekonomik ilişkilerin gelişmesine de katkı sağlayacak bir diğer önemli gelişmedir.

25 Mayıs – 2 Haziran 2010 tarihleri arasında, Sayın Başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında, Devlet Bakanımız Sayın Zafer Çağlayan'ın ve beraberindeki işadamları heyetinin de katılımıyla gerçekleştirilen ziyaret ile son dönemde bölge ülkeleriyle gelişen işbirliğinin daha da derinleştirilmesine yönelik önemli adımlar atılmıştır.

Brezilya ile ülkemiz arasında kurulacak yakın ekonomik işbirliği, Brezilya ile birlikte Arjantin, Paraguay, Uruguay ve Venezüella'nın üye oldukları MERCOSUR (Güney Ortak Pazarı) ile ortaya çıkacak geniş pazardan Türk firmalarının da yararlanmasına yol açacaktır. Diğer yandan Brezilya'lı firmalar Türkiye üzerinden komşu ve yakın ülke pazarlarına girme şansına sahip olabileceklerdir.

Türkiye-Brezilya ekonomik ilişkileri, özellikle aynı konularda iş yapan firmaların, işadamı derneklerinin ve kurumların işbirliğine giderek ortak üretim ve pazarlama yapımları halinde büyük bir potansiyel taşımaktadır. Genel olarak Brezilya tarafı Türkiye ile işbirliği yapmak açısından konuya olumlu yaklaşmaktadır. Türk işadamlarının Brezilya'yı daha iyi tanıyıp, aktif bir şekilde konuya eğilmeleri, ülkeler arasındaki ticaret hacminin artmasında ve Türkiye açısından negatif olan dengenin düzeltilmesinde büyük rol oynayacaktır.

İthalata ilişkin kapalı yapısı ve özellikle iç piyasayı korumak için yüksek gümrük duvarları olan Brezilya'ya ihracatımızı artırabilmek için; Latin Amerika eylem planı çerçevesinde hükümetler arası ikili ilişkileri artırmaya yönelik anlaşmaların yapılmasının, alım-satım heyetleri ve fuarlara katılımın yanında, başta turizm olmak üzere, kültürel etkinliklerin artırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Brezilya'daki federatif yapı nedeni ile Brezilya'nın dış ticarete ilişkin hükümet düzeyindeki politikasının yanı sıra her eyaletin sanayi ve tarım alt yapısına göre değişen farklı öncelikleri ve uygulamaları olabildiği gözlemlenmiştir. Özellikle sektörel birlik ve derneklerin, sanayi odalarının, dış ticaret odalarının lobi güçlerinin olduğu, bu nedenle iki ülke arasında gerçekleştirilecek ticarete ilişkin işbirliklerinde belirleyici rol oynayabilecekleri düşünülmektedir. DEİK tarafından organize edilen Türkiye-Brezilya İş Forumu, Türkiye İş Adamları ve Sanavciler Konfederasyonu-TUSKON'un, Brezilya Kalkınma, Sanayi ve Dış Ticaret Bakanlığı.

Brezilya Büyükelçiliği ve APEX- Brezilya Ticaret ve Yatırım Promosyon Ajansı ile işbirliğiyle düzenlenen "Türkiye-Brezilya İş ve Yatırım Forumu" bu kapsamda iki ülke ticari ilişkilerine katkı sağlamıştır. Küresel ekonomik krizin olumsuz etkilerine rağmen ihracatımızda yaşanan artış bu çabaların sonucudur.

Sonuç olarak; Brezilya Pazarında yaptığımız inceleme ve firma görüşmelerinde bazı geleneksel ihracat ürünlerimizin pazarda iyi bilindiği, çoğu ürünümüzün de Avrupalı firmalar tarafından toptan alınıp, perakende olarak pazara sokulduğu gözlemlenmiştir. Ürünlerimizin kalitesinin yanı sıra AB ülkelerine göre fiyat avantajının olduğu, Brezilya'lı ithalatçı firmalara anlatılması gerekmektedir. Bu nedenle ihracatçılarımızın Brezilya pazarında aktif olmaları ve ürünlerini potansiyel müşterilere bire bir her açıdan tanıtmaları gerekmektedir. Türkiye ve Brezilya firmaları çeşitli konularda deneyimlerini paylaşarak güçlü bir ortaklık kurabilecek kapasiteye sahiptirler. Firmalarımızın Brezilya'yı gelecek 50 yıl içindeki BRICs ekonomileri içinde yer alacağını göz önüne alarak değerlendirmelerinde fayda görülmektedir.

Brezilya'da uluslararası alanda rekabet gücüne sahip olan birçok büyük mimarlık, inşaat ve mühendislik şirketi bulunmaktadır. Yabancı müteahhitlik firmalarının Brezilya'daki projelerden iş alabilmeleri için Brezilyalı bir firma ile ortaklık yapmasının yararlı olacağı değerlendirilmektedir. Brezilya piyasasının koşullarını bilen ve tecrübe sahibi bir firma ile ortaklık yapılması, yapılan işlerin kolaylaşmasını sağlayabileceği gibi diğer iş fırsatlarının takibini de kolaylaştıracaktır.

Ayrıca Brezilyalı firmalar ile bu piyasada kurulan ortaklıklar, Ortadoğu ülkelerinde yapılacak işlerde de ortak çalışmayı beraberinde getirecek ve diğer pazarlarda da rekabet gücümüzün artmasına katkı sağlayabilecektir.

Özellikle 2014 ve 2016 yıllarında Brezilya'da düzenlenecek uluslararası spor organizasyonlarına hazırlık kapsamında yapılacak altyapı, otel, spor kompleksleri gibi projeler yabancı firmalar için son derece karlı iş fırsatları sunmaktadır.

► Tarım ve Gıda Ürünleri İhracat Potansiyelimiz

Bir tarım ülkesi olan Brezilya'ya Türkiye'den ihracat potansiyeli olan tarım ve gıda sanayi ürünleri ihracatının sınırlı olacağını söylemek yanlış olmayacaktır. Pazarın yapısı incelendiğinde, Brezilya'da üretilmeyen ürünlerde Türkiye'nin ihracat potansiyelinin yüksek olduğu görülmektedir. Diğer pek çok tarım ve gıda sanayi ürününde, Brezilya'da oluşan fiyatlar ülkemize göre daha düşük bulunmaktadır. Ayrıca, gıda sanayinde faaliyet gösteren çokuluslu şirketlerin pek çoğu Brezilya'da üretimde bulunmaktadır. Gıda ürünlerinde güçlü üretim yapısı nedeniyle AB ülkeleri ile rekabetin yanı sıra MERCOSUR ülkelerine uygulanan gümrük indirimleri ve ilave vergi muafiyetleri nedeniyle yaşanacak zorluklar göz ardı edilmemelidir. AB ile eş zamanlı STA yapılmasının bu anlamda önemi büyüktür.

Brezilya gıda pazarında, özellikle doğal ve organik ürünler henüz oldukça sınırlı bir yere sahip bulunmakla birlikte, bu tür ürünlerin satış miktarlarının küçük olmasına karşın istikrarlı şekilde arttığı görülmektedir. Brezilya'nın makro ekonomik planları içinde dünyanın en büyük organik üreticisi olmak hedefi bulursa da, mevcut durumda Brezilya'nın organik ürünler konusunda ilerlemiş olduğunu söylemek oldukça zordur. Bu tür ürünlerin tedarikçileri pazarda oldukça sınırlı sayıda bulunmaktadır. Geleneksel ürünlere göre daha yüksek fiyatlardan satılan organik ürünlerin pazar payı oldukça düşük olsa da, Türkiye'den hali hazırda ihracat edilen gıda ürünlerinin organik olanlarının da sağlıklı ürünler pazarında satış fırsatı bulabileceği düşünülmektedir.

Kültürel yakınlıklar ve ülkeye alınan göç nedeniyle bazı etnik ürünlerin küçük olmakla birlikte pazar payından söz etmek mümkündür. Orta doğu ve Asya mutfaklarının etkisi ülkenin hemen her yerine yayılmıştır. Bu kapsamda ülkeye hacim olarak küçük bir potansiyel olduğu düşünülmekle birlikte, kültürel etkinliklerin yer aldığı tanıtım faaliyetlerinde bulgurdan yapılan yemeklerin tadımı yapılarak satış yapılabileceği düşünülmektedir.

Brezilya yaşanan sağlık sorunları nedeniyle gıda tercihlerini sağlıklı gıdalar yönüne kaydırmaktadır. Bunlar daha fazla lif içeren, vitamin ve mineral açısından zengin ya da zenginleştirilmiş ürünler, sağlıklı sıvı yağ kullanımı, az yağ içeriğine sahip, şeker içeriği düşük ya da şeker içermeyen gıdalardır. Gıda pazarı değerlendirilirken söz konusu trendlerin giderek önem kazanacağı göz ardı edilmemelidir.

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2009 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2009	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2009 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Sert Kabuklu Meyveler	080222	Fındık	21,6	11,6	710,9	1,8	40,6	2	11,6	13,3	Türkiye (%85) İtalya (%13) İspanya (%2) Şili (0,3)	DTÖ üyesi ülkeler için %10
Kuru Meyveler	081310	Kuru Kayısı	7,8	7,6	278,9	2	10,6	-9	7,6	12,0	Türkiye (%97) Arjantin (%3)	DTÖ üyesi ülkeler için %10
Domates Salçası	200290	Domates Salçası	18,7	0	182	0,7	—	281	0	0	Şili (%41) ABD (%36) İtalya (%11) Çin (%11)	DTÖ üyesi ülkeler için %14
Zeytinyağı	1509	Zeytinyağı	210,4	0,1	96,2	4,1	-74,5	-9	0,1	0,4	Portekiz (%55) İspanya (%22) Arjantin (%14) İtalya (%7) Yunanistan (%1)	DTÖ üyesi ülkeler için %10
Yaş Meyve Sebze	080820	Armut ve Ayva	135	0	16,5	5,8	—	12	0	0	Arjantin (%82) Portekiz (%7) ABD (%7) İspanya (%2) Şili (%1)	DTÖ üyesi ülkeler için %10
Konserve Meyve Sebze	200570	Konserve Zeytin	95,2	0	89,7	6,4	—	-14	0	0,02	Arjantin (%80) Peru (%16) Şili (%2) İspanya (%2) Portekiz (%1)	DTÖ üyesi ülkeler için %14, Arjantin MERCOSUR üyesi olduğu için %10,5
Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	1704, 1806	Şekerli ve çikolatalı mamuller	82,6	1,2	585,1	0,7	-51,4	15	1,2	0,9	Arjantin (%42) Ekvador (%15) İsviçre (%10) Belçika (%6) İtalya (%5)	DTÖ üyesi ülkeler için %20, Arjantin MERCOSUR üyesi olduğu için %10,5
Endüstriyel Bitkiler	24	Tütün	67,2	4,7	757,1	0,2	-52,7	16	4,7	6,3	Hindistan %29) Türkiye (%14) Kolombiya(%11) İtalya (%11) Malawi (%8)	DTÖ üyesi ülkeler için %10-14, Kolombiya MERCOSUR ortak üyesi olduğu için %10,5
Maya	2102	Maya	53,1	4,8	182,5	3,1	72,8	18	4,8	4,6	Arjantin (%39) Paraguay (%16) Fransa (%12) Şili (%10) Çin (%8)	DTÖ üyesi ülkeler için %14, Arjantin, Paraguay MERCOSUR üyesi olduğu için %10,5
											İtalya (%76) Sili (%12)	DTÖ üyesi ülkeler için %16.

Makarna	1902	Makarna	23,2	0,03	149,5	0,4	100	-10	0,03	0	Uruguay (%4) Fransa (%2) Japonya (%1)	Arjantin MERCOSUR üyesi olduğu için %10,5
---------	------	---------	------	------	-------	-----	-----	-----	------	---	---	---

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TÜİK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 12 aylıktır.

Endüstriyel Bitkiler

Brezilya'nın tütün tüketimi daha çok büyük sanayi şehirlerinde yoğunlaşmıştır. Ülkenin güneyinde yer alan Porto Alegre en çok sigara tiryakilerinin yaşadığı ve buna bağlı olarak da en çok hastalıkların görüldüğü kenttir. 20-49 yaş aralığı sigara tiryakilerinin oluşturduğu gruptur. Erkekler bu grubun büyük çoğunluğunu oluşturmakla birlikte yaşam şartları ve stresli çalışma koşulları nedeniyle kadın içicilerin sayısı artış göstermektedir.

Brezilya Dünya'nın en önemli ikinci önemli tütün üreticisidir ve ihracatta da lider ülkeler arasındadır. Buna karşın 1996 yılından itibaren iç piyasada tüketimi azaltmaya yönelik uygulamaya koyduğu yasa sektör açısından son derece katı kuralları içermektedir. Temmuz 1996 tarihinde çıkarılan 9294 sayılı yasa kapsamında Brezilya'da tütün sektörü reklamlarına kısıtlama getirilmiş ve hastane, sinema, okul, kamu alanları ve işyerlerinde kullanımı kısmen yasaklanmıştır. Daha sonra Devlet Kamu alanları ve işyerlerine tamamen yasaklama getirmiştir.

2000 yılında Brezilya hükümeti bir adım daha ileri giderek radyo ve televizyonda sigaranın sağlığa zararları konusunda bilgilendirici ve uyarıcı niteliğinde yayınlar yapmaya başlamıştır. Brezilya'da tütün kullanımını her yıl 200.000 kişinin ölümüne direkt veya dolaylı yollardan neden olmaktadır. Brezilya'da erkekler arasında birinci ölüm nedeni akciğer kanseri kadınlar arasında da göğüs kanseridir.

Brezilya'da 108 şehirde toplam 200.000 kişi arasında yapılan bir ankete göre sigara kullanımı nüfusun %10'unu oluşturmaktadır.

Türkiye Brezilya'ya 2010 yılında 7 milyon Dolar tütün ihraç ederek Hindistan'ın ardından ikinci arz kaynağı konumuna yerleşmiştir. Ülkemiz Şark Tipi tütün ihracatında Dünya'nın en önemli ülkelerinden birisidir ve Brezilya pazarındaki payımızın artırılabilmesi düşünülmektedir.

Brezilya'nın tütün tüketimi daha çok büyük sanayi şehirlerinde yoğunlaşmıştır. Brezilya Dünya'nın en önemli ikinci önemli tütün üreticisidir ve ihracatta da lider ülkeler arasındadır. Buna karşın 1996 yılından itibaren iç piyasada tüketimi azaltmaya yönelik uygulamaya koyduğu yasa sektör açısından son derece katı kuralları içermektedir.

Kuru Meyveler

Brezilyalıların tüketim alışkanlıkları içinde yaş ve kuru meyveler önemli bir yer tutmaktadır. Ülkede kuru meyvelerden üretilmiş, çok farklı çeşitte çerezlik ürünler pazarda bulunmaktadır. Kuru meyveler gıda sanayinde girdi olarak kullanıldığı gibi nihai tüketiciler tarafından da tüketilmektedir.

Ülkemizin geleneksel ihraç ürünleri olan kuru üzüm, kayısı ve incir uzun süredir Brezilya pazarında bulunmakla birlikte, son yıllara gelinceye kadar Türkiye menşeli ürünler çeşitli Avrupa ülkelerinin ve İsraili firmaların aracılığıyla ülkeye girerken, yakın zamanda doğrudan Türk firmaları tarafından ürünlerin ihraç edildiği görülmektedir.

Kuru Kayısı

Brezilya dünya kuru kayısı ithalatında %2'lik bir paya sahiptir. Türkiye Dünya'nın en önemli kuru kayısı üretici ve ihracatçısıdır. Brezilya pazarında yaklaşık %97'lik bir paya sahiptir. Zengin besin içeriği nedeniyle sağlıklı gıdalar sınıfında irdelenen kuru kayısı gerek çerezlik tüketim gerekse Brezilya'da tüketimi giderek artış gösteren unlu mamuller ve şekerli ve çikolatalı mamuller sanayinde kullanılabilir. Brezilya'da son zamanlarda tüketilen gıdaların sağlıklı alternatifleri ile ikamesi gündemde olup, bunlar az yağ, şeker içeren ve ayrıca vitamin ve minerallerce zenginleştirilmiş gıdalardır. Üretilen kek, pasta, çikolata gibi ürünlerde kuru kayısı kullanılarak ürüne gerek farklı bir aroma gerekse sağlıklı bir nitelik kazandırılması mümkündür. Söz konusu ürün üreticileri ile görüşülerek tanıtım yapılmasının, tüketiciye yönelik yarışmalar ve gastronomi faaliyetleri ve tanıtıcı yayınlar hazırlamanın önem arz ettiği düşünülmektedir.

Brezilya'ya ülkemizden ihraç edilen bir diğer kuru meyve de kuru incirdir. 2010 yılında Türkiye'nin Brezilya'ya kuru incir ihracatı 2 milyon Dolar olmuştur. Pazarın %100'üne sahip durumda olmamız önemli bir husustur. Ancak süpermarketlerde satılan ülkemiz kaynaklı kuru incirlerin kalitesinin artırılmasına ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Düşük kalitede incir ihracatına devam edilmesi ihracatın gerilemesine neden olabilecektir.

Makarna

Brezilya birbirinden farklı yeme alışkanlıklarına sahip birçok bölgeden oluşan bir ülkedir. Ülkenin özellikle güneydoğusunda İtalyan restoranları oldukça popüler olup, pizza ve makarna gibi gıda maddeleri yoğunlukla tüketilmektedir. Asya ve Orta Doğu mutfakları ise bütün ülkede yaygındır. Bu yeme alışkanlıkları ülkeye gelen göçmenler aracılığıyla yerleşmiş ve yaşanan iç göçlerle daha da yaygınlaşmasına neden olmuştur. Bu etkenlerle şekillenen Brezilya makarna ithalatı yıllar itibarıyla artış göstermekte olup, İtalya en önemli arz kaynağını oluşturmaktadır. Şili, Arjantin, Uruguay ve Japonya önemli arz kaynaklarıdır. Makarna aynı zamanda Brezilya'nın 2009 yılında 23 milyon Dolarlık ihracatını gerçekleştirdiği bir üründür. Ancak ülkemizde üretilen makarnalar sert buğdaydan yapılmaz özelliğinden dolayı İtalyan makarnası ile kalite açısından eş değer, fiyat açısından ise daha avantajlıdır. Diğer taraftan MERCOSUR ülkelerine tanınan muafiyetlere karşın İtalya'dan makarna ithal eden Brezilya'nın kalite ve uygun fiyat vurgusuyla yapılacak tanıtımlarla Türk ürünlerine pazar olması beklenmektedir.

2010 yılında 186 milyon Dolar toplam makarna ihracatı gerçekleştiren Türkiye'nin Brezilya makarna pazarından pay alabileceği düşünülmektedir.

Brezilya, 1.5 milyon tona yaklaşan üretim miktarı ile, İtalya ve ABD'den sonra Dünya'nın üçüncü büyük makarna üreticisi durumundadır.

1990'lı yıllardan başlayarak, Brezilyanın makarna sektörü yeniden yapılanmaya gitmiştir. Yapılan yatırımlar sonucunda, üretim kapasitesi 1.4 milyon tonun üzerine çıkmıştır. Sektörde 80 KOBİ ve büyük ölçekli üretici bulunmaktadır. Ayrıca 100'den fazla küçük firma yerel pazarlar için ev yapımı tarzında üretim yapmaktadır.

"massa de sêmola com ovos", "massa de sêmola", "massa comum" ve "massa tipo caseira" olmak üzere 4 tip olarak üretilmektedir ve genel adlandırma için "macarrão" kelimesi kullanılmaktadır.

Sektördeki birçok üretici, makarna ile birlikte un, kek, kurabiye gibi unlu mamulleri de üretmektedir. Pişirilmiş ve tüketime hazır makarna da sunulan ürünler arasındadır.

Brezilya'da makarna genel itibariyle ekmeçlik buğdaydan (yumuşak buğday) yapılmaktadır. Toplam üretimin %3'lük kısmı ithal edilen durum buğdayından üretilmektedir.

Makarna'nın temel maddesi olan buğday Brezilya'nın güney bölgesinde bulunan Parana ve Rio Grande do Sul eyaletlerinde üretilmektedir. Ancak, buğday üretiminin ihtiyacı karşılamaması nedeniyle, eksik kalan miktar komşu ülke olan Arjantin'den ithal edilmektedir.

Maya

2010 yılında bir önceki yıla göre %10'luk artış ile yaklaşık 58 milyon Dolarlık maya ithalatı olan Brezilya, bu ürünün ithalatında yaklaşık %3'lük payıyla dünyada 6. sırada yer almaktadır. Brezilya maya pazarında %39'luk pay ile lider olan Arjantin'i sırasıyla Paraguay, Fransa, Çin ve Türkiye takip etmektedir. Ülkemiz 2010 yılında Brezilya'ya yaklaşık 5 milyon Dolarlık maya ihracatı gerçekleştirmiştir.

Bu gelişmenin en önemli nedeni son yıllarda Brezilya pazarında unlu mamuller tüketiminin önemli bir artış göstermesidir. Brezilya'da fırıncılık ürünleri daha çok fırın ve pastane gibi yerlerde satılırken, genel olarak Brezilya tüketicisinin ambalajlı ürünlere kayması sonucu daha ucuz ve taze ürünler sunan ihtisaslaşmış satış kanallarına karşın, süpermarketler ve hipermarketlerin tercih edilmesine neden olmaktadır.

Organik Tarım Ürünleri

*Brezilya gıda pazarında, özellikle doğal ve organik ürünler henüz oldukça sınırlı bir yere sahip bulunmakla birlikte, bu tür ürünlerin satış miktarlarının küçük olmasına karşın istikrarlı şekilde arttığı görülmektedir. Brezilya'nın makro ekonomik planları içinde dünyanın en büyük organik üreticisi olmak hedefi bulursa da, mevcut durumda Brezilya'nın organik ürünler konusunda ilerlemiş olduğunu söylemek oldukça zordur. Bu tür ürünlerin tedarikçileri pazarda oldukça sınırlı sayıda bulunmaktadır. Geleneksel ürünlere göre daha yüksek fiyatlardan satılan organik ürünlerin pazar payı oldukça düşük olsa da, Türkiye'den hali hazırda ihraç edilen gıda ürünlerinin organik olanlarının da sağlıklı ürünler pazarında satış fırsatı bulabileceği düşünülmektedir.

*Kültürel yakınlıklar ve ülkeye alınan göç nedeniyle bazı etnik ürünlerin küçük olmakla birlikte pazar payından söz etmek mümkündür. Orta doğu ve Asya mutfaklarının etkisi ülkenin hemen her yerine yayılmıştır. Bu kapsamda ülkeye hacim olarak küçük bir potansiyel olduğu düşünülmekle birlikte, kültürel etkinliklerin yer aldığı tanıtım faaliyetlerinde bulgurdan yapılan yemeklerin tadımı yapılarak satış yapılabileceği düşünülmektedir.

*Brezilya yaşanan sağlık sorunları nedeniyle gıda tercihlerini sağlıklı gıdalara yönüne kaydırmaktadır. Bunlar daha fazla lif içeren, vitamin ve mineral açısından zengin ya da zenginleştirilmiş ürünler, sağlıklı sıvı yağ kullanımı, az yağ içeriğine sahip, şeker içeriği düşük ya da şeker içermeyen gıdalardır. Gıda pazarı değerlendirilirken söz konusu trendlerin giderek önem kazanacağı göz ardı edilmemelidir.

Domates Salçası

Brezilya 2010 yılında domates salçası ithalatını Şili, Çin ve ABD'den gerçekleştirmiştir. Yıllar itibariyle salça ithalatının artış gösterdiği gözlenmektedir.

Türkiye Dünya'nın en önemli domates salçası üreticisi ve ihracatçılarından biridir. Kalite açısından bakıldığında Brezilya pazarında Şili, pazarın büyük bir bölümüne hakim olması nedeniyle en önemli rakibimizdir. Bu pazarda var olabilmek için kalite vurgusunun ön planda yer almasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca kanser hastalıklarının Brezilya'daki ikinci ölüm nedeni olduğu düşünüldüğünde domates ürünlerinin ısıtma işlem görmesi nedeniyle likopen içeriğinden dolayı pazarda tercih edilmesi de beklenen olası gelişmelerden biridir.

Sert Kabuklu Meyveler

Brezilya'ya fındık ihracatımız yıllar itibariyle düzenli olarak artış göstermeye devam etmekte olup, ihracatımızda kabuksuz fındık en önemli payı almaktadır. Brezilya'da üretilen başlıca sert kabuklu meyve çeşitleri Brezilya fındığı ile pekan cevizidir ve tüketicilerin düzenli olarak sert kabuklu meyve tüketimi nedeniyle, aynı kategoride farklı damak tadı arayan tüketiciler için fındığın önemli ürün olabileceği düşünülmektedir.

Brezilya dünya fındık ithalatında %1,5'lük bir pay almaktadır. Brezilya'ya fındık ihracatımız yıllar itibariyle düzenli olarak göstermeye devam etmekte olup, ihracatımızda kabuksuz fındık en önemli payı almaktadır. Brezilya pazarında söz konusu üründe payımız yaklaşık %85'dir.

Ülke oldukça genişmiş çikolata ve unlu mamuller sektörlerine sahip bulunmaktadır. Fındık bu sektörler tarafından girdi olarak kullanılmaktadır.

Öte yandan, bu işlenmiş fındık ihracatımızın düşük olması nedeniyle, işlenmiş fındığın kullanılabilirliği alanların araştırılarak tespit edilmesi pazar payımızın geliştirilmesi bakımında önem arz etmektedir.

Ayrıca Türkiye hali hazırda fındık piyasasına hakim olmakla birlikte, Brezilya'nın çikolata ve unlu mamuller sektörlerinin büyüklüğü ve bu sektörlerin başta MERCOSUR ülkeleri olmak üzere, bölge ülkelerine önemli miktarlarda ihracat yapmaları göz önüne alındığında, pazarın ithal potansiyelinin daha fazla olduğu görülmektedir.

Şekerli ve Çikolatalı Mamuller

Dünyanın 1. şeker üreticisi ve ihracatçısı olan Brezilya aynı zamanda önemli bir kakao üreticisidir. Şekerli mamuller üretiminde de dünyanın 2. büyük ülkesi olan Brezilya'nın bu ürün grubunda ithalatı da bulunmaktadır. Son beş yıllık dönemde Brezilya'nın şekerli ve çikolatalı mamuller (1704 ve 1806) ithalatı düzenli olarak artış göstererek 33,7 milyon Dolardan 101 milyon Dolara yükselmiştir. İthalatının %80'ini çikolatalar oluşturmaktadır.

Türkiye'nin Brezilya'ya ihracatının %60'ını çikolatalı mamuller oluşturmaktadır. Bu grup içinde kokolin grubu ürünlerin ihracatı daha fazla gerçekleşmektedir. Şekerli mamuller grubu içinde Brezilya'ya gerçekleşen ihracatın tamamına yakını ise sakızlı ve jöleli şekerlik mamulleri oluşturmaktadır. Türkiye'den Brezilya'ya ciklet ihracatı bulunmamaktadır.

Brezilya çikolatalı mamuller pazarında son yıllarda, düşük gelir grubundaki tüketicilere de ulaşmak amacıyla üreticilerin küçük ambalajlı ürünlere yönelerek satış fiyatlarını düşük tutmaya çalıştıkları görülmektedir. 2008 yılı öncesinde pazarda çok az görülen 30-40 gramlık ambalajlardaki ürünlerin satışının hızla arttığı görülmektedir. Hediyeye ambalajında kokolinler ile jöleli şekerlerin ülkemiz ürünleri için potansiyelinin daha fazla olduğu düşünülmektedir.

Bu tür ürünlerin piyasada tutunabilmesi için dağıtımının ve satışlarının yakından takip edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, ihracatçı firmanın Brezilya'da bir firma kurarak dağıtımının yapılması veya Brezilya'da yerleşik bir dağıtıcı veya toptancı tarafından perakendecilere dağıtım yapılması gerekmektedir.

Zeytinyağı

Ülkede popülaritesi giderek artan zeytinyağı tüketiciler tarafından egzotik bir ürün olarak kabul edilmekte neredeyse bir ilaç gözüyle bakılmaktadır. Bu bağlamda da ithalatı giderek artış göstermektedir.

Orta ve büyük marketlerin tamamında zeytinyağı raflarda yerini almış bulunmaktadır. Genelde ekstra sızma zeytinyağları ve 500 ml'lik cam ve teneke ambalajlar tercih edilmektedir. Plastik ambalajların kullanımı tercih edilmemektedir. İthalatçılar perakende satış yerlerinde ürün örnekleri dağıtmakta ve tüketicilere test yaptırarak promosyon faaliyetlerinde bulunmaktadır.

Ortanın üstü ve üst gelir gruplarında bulunan tüketiciler arasında zeytinyağı tüketiminin gelecek yıllarda da artacağı tahmin edilmektedir. Dünya zeytinyağı ithalatında %3,8'lik bir paya sahip olan Brezilya 2010 yılında 232 milyon Dolarlık zeytinyağı ithal etmiş olup, ithalatın %57'si tarihi geçmişi ve kültürel bağları nedeniyle Portekiz'den yapılmıştır.

Pazardaki diğer önemli ülkeler ise İspanya, Arjantin, İtalya ve Yunanistan'dır. Bu ülkeler kurmuş oldukları dağıtım ağlarıyla pazarda etkin olarak yer almaktadırlar. Türkiye henüz Brezilya zeytinyağı pazarında bilinmemektedir. Dünya zeytinyağı pazarında önemli bir yere sahip bulunan ülkemizin bu özelliğini tanıtıcı faaliyetler sayesinde, ithalatçıların dikkatinin çekilebileceği düşünülmektedir. Ayrıca, Brezilya'da dolum tesisi kurulması da pazara giriş açısından mümkün görülmektedir. Zeytinyağına uygulanan gümrük vergisi % 10'dur.

Zeytinyağının yanı sıra, zeytin de Brezilya'ya ihraç edebileceğimiz potansiyel ürünler arasında görülmektedir. Brezilya 2010 yılında 126 milyon Dolarlık zeytin ithal etmiştir. Pazarın yaklaşık %72'sine Arjantin hakimdir. Brezilya'nın 2010 yılında, zeytin ithal ettiği diğer önemli ülkeler Peru, Şili, İspanya ve Portekiz'dir.

Ülkede yaşanan sağlık sorunları nedeniyle sağlıklı beslenme alışkanlıklarının yerleşmesi, bu paralelde de sağlıklı ürünlere talep artışı oluşması beklenmektedir. Ayrıca İtalyan restoranların yoğun olduğu bölgelerde pizzalarda zeytin kullanımı ve ülke genelinde unlu mamullerin zeytinle hazırlanmış sağlıklı seçeneklerinin tüketiciye tanıtımı Türk zeytin ve zeytinyağının Brezilya tüketicisi ile tanışması açısından önemlidir.

► Sanayi Ürünleri ve Hizmetler İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2009 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2009	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2009 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ükelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Petrol Ürünleri	2710	Petrol Ürünleri ve Yağları	4.538	0,3	3.502	1	-92,5	-53	0,3	1,6	Arjantin (%18), ABD (%15) Hindistan (%13) Cezayir (%11) G. Kore (%10)	MFN (%0-6), Arjantin MERCOSUR üyesi olduğu için 0
Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8708	Kara Taşıtları İçin Aksam ve Parçalar	3.652	58,8	1.998	1,7	-7,8	39,4	58,8	68,7	Japonya (%18) Almanya (%16) Arjantin (%16) Fransa (%8) İtalya (%7)	MFN (%2), Arjantin ile özel anlaşması var.
Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8409	İçten Yanmalı Motor ve Parçaları	941	3,6	859	2,1	-37,8	-34	3,6	7,9	Japonya (%30) Almanya (%15) ABD (%11) Arjantin (%7) Çin (%5)	MFN (%2), Arjantin ile özel anlaşması var.
Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8483	Transmisyon Milleri, Kranklar	938	2,3	151	2,6	4,4	-28	2,3	4,0	ABD (%28) Almanya (%16) Japonya (%12) İtalya (%6) Çin (%6)	MFN (%0-16) Arjantin ile özel anlaşması var.
Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	4011	Otomobil Lastiği	679	2,1	821	1,3	-81,8	61,3	2,1	9,2	Arjantin (%20) Çin (%15) G. Kore (%10) ABD (%9) Japonya (%8)	MFN (%0-16), Arjantin ile özel anlaşması var.
Elyaf ve İplik	5402	Sentetik Lif İpliği	534	2,4	302	4,4	15,9	-13	2,4	3,7	Endonezya (%16) Çin (%15) Hindistan (%14) G.Kore (%10) Tayvan (%9)	MFN (%2-16)
Demir Çelik	7318	Demir Çelikten Civata, Somun	528	1,0	144	2,2	-42,8	-27	1,0	3,3	ABD (%22) Japonya (%18) Almanya	MFN (%16)

											(%15) Çin (%12) Fransa (%8)	
Demir Çelik	7208	Demir Çelik Yassı Ürünler	486	19,4	405	1,1	62,4	-29	19,4	18,7	Avusturya (%26) Çin (%13) Ukrayna (%8) Kanada (%8) G. Kore (%6)	MFN (%10-12)
Demir Çelik	7210	Demir Çelik Yassı Ürünler	380	5,1	229	1,1	-51,7	-12	5,1	0,09	Çin (%21) G. Kore (%18) Avustralya (%10) Japonya (%10) Fransa (%7)	MFN (%2-12)
Takım Tezgaahları	8462	Metal Şekillendirme-Kesme Makine ve Presleri	374	8,0	215	4,8	-62,7	6	8,0	16,0	Japonya (%24) İtalya (%17) Almanya (%11) ABD (%11) Tayvan (%9)	MFN (%2)
Demir Çelik	7209	Demir Çelik Yassı Ürünler, Soğuk Haddelenmiş	213	25,4	205	1,4	151,1	-3	25,4	9,2	Çin (%24) G.Kore (%13) Türkiye (%12) Rusya (%11) Ukrayna (%10)	MFN (%12)
Demir Çelik	7228	Alaşımli Çelikten Çubuk, Profiller	117	9,7	34	1,9	369,7	-33	9,7	9,1	Çin (%18) Arjantin (%15) İtalya (%14) Almanya (%13) İsveç (%7)	MFN (%14), Arjantin MERCOSUR üyesi olduğu için tavizli
İnşaat Malzemeleri	2523	Çimento	58	6,5	1.200	0,6	55,6	57	6,5	23,0	Küba (21) Estonya (%17) Türkiye (%11) Uruguay (%8) Belçika (%6)	MFN (%0-4)
Doğal Taşlar	6802	İşlenmiş Mermer ve Traverten	29	1,6	742	0,3	-40,5	-31	1,6	2,1	İspanya (%28) İtalya (%27) Yunanistan (%25) Çin (%7) Türkiye (%2)	MFN (%6-8)
Elvaf ve İplik	5606	İplikler, Monofiller,	8	1,5	64	2,1	-23,7	-31	1,5	4,4	Peru (%63) İtalya (%15) Türkiye (%15)	MFN (%18)

		Şeritler											
Doğal Taşlar	2515	Blok Mermer ve Traverten	6	2,4	471	0,4	-18,8	-26	2,4	3,4	İspanya (%2) Portekiz (%2)	Türkiye (%43) İtalya (%35), İspanya (%8) Portekiz (%7) Meksika (%2)	MFN (%4-6)

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TUIK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 12 aylıktır.

Demir Çelik

World Steel Association'dan alınan verilere göre; 2010 yılında Brezilya'nın ham çelik üretimi 32,8 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Ülkede 27 adet çelik fabrikası vardır. Brezilya'lı demir-çelik üreticileri ağırlıklı olarak Minas Gerais eyaletinde yoğunlaşmışlardır ve üretimin %38,5'i bu bölgede gerçekleşmektedir. Diğer önemli eyaletler ve üretimden aldıkları paylar sırasıyla Espirito %18,7, Sao Paulo %18,3 ve Rio de Janeiro %17,6'dır.

Brezilya'nın 72 ve 73 gtip bazındaki toplam demir çelik ve ürünleri ithalatı 2010 yılında 7,9 milyar Dolar değerinde gerçekleşmiştir. İthalat değerleri Türkiye'nin bu ülkeye ihraç ettiği ürünler bazında incelendiğinde; 7208 (demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. fazla) grubunda 951 milyon Dolarlık ithalatın %22'sinin Çin'den yapıldığı görülmektedir. Rusya, Avustralya, G. Kore ve Meksika diğer önemli tedarikçiler olmuştur. 2010 yılında Türkiye'nin 7208 grubunda Brezilya'ya ihracatı 28 milyon Dolar olmuştur. İhracat 2009-2010 döneminde %40 artış göstermiştir. Bu grupta ihracatın en fazla olduğu ürün 720839 gtip'li demir-çelik rulo olmuştur.

Brezilya, 2010 yılında 767 milyon Dolar değerinde demir çelik yassı ürün(7209) ithalatı gerçekleştirmiştir. İthalatın yaklaşık %57'si Çin'den yapılmıştır. Rusya, G. Kore, Belçika ve Vietnam pazarda ön sıralarda yer alan tedarikçiler olmuştur. 2010 yılında Türkiye'nin 7209 grubunda Brezilya'ya ihracatı 17 milyon Dolar olmuştur. Brezilya yassı mamul ithalatında Türkiye'ye %12 gümrük vergisi uygulanmaktadır.

Türkiye'nin demir çelik yassı mamul üretimi henüz iç talebi karşılamamaktadır. 2008 yılı itibariyle Türkiye'nin görünür yassı çelik tüketimi yaklaşık 10 milyon tondur. Yassı mamul ihtiyacın 4,1 milyon tonu yerli üretimden kalan 7,2 milyon tonu ithalat ile karşılanmıştır. Ancak son yıllarda Türk demir çelik sanayinde yassı mamul üretimine dönük yeni yatırımlar yapılmaya başlanmıştır. Özellikle 3,5 milyon ton/yıl yassı mamul üretim kapasitesine sahip İsdemir'in Ağustos 2009'da üretime geçmesiyle Türkiye'nin toplam yassı mamul üretim kapasitesi 11,3 milyon tona ulaşmıştır. Önümüzdeki yıllarda Türkiye'nin yassı mamul ihracat potansiyelinin artması beklenmektedir.

Brezilya'nın 7210 grubunda ithalatı 2010 yılında 1 milyar Dolar olmuştur. İthalatın yaklaşık %34'ü Çin ve % 24'ü G. Kore'den yapılmıştır. Japonya, Meksika ve Tayvan diğer önemli tedarikçiler olmuştur. Türkiye bu ürün grubunda 2009 yılında Brezilya'ya 5,1 milyon Dolarlık ihracat yapmıştır. 2010 yılında ise ihracat olmamıştır.

Brezilya'nın 2010 yılında 7228 ve 7318 grubunda ithalatı sırasıyla 168 ve 749 milyon Dolar olmuştur. Türkiye'nin 2010 yılında her iki ürün grubunda ihracat değeri sırasıyla 13 ve 4 milyon Dolar olmuştur.

Latin Amerika bölgesinde önemli bir ekonomik güce sahip olan ve önemli bir ham çelik üreticisi olan Brezilya aynı zamanda önemli bir ithalatçıdır. Türkiye yaptığı yeni yassı ürün yatırımlarıyla Brezilya pazarında özellikle yassı ürünlerde uzun vadede ihracat potansiyeline sahiptir.

Doğal Taşlar

İŞLENMİŞ DOĞAL TAŞLAR (gtip: 6802)

Doğal taşların başlıca kullanım alanı inşaat sektörüdür. Bu nedenle Brezilya inşaat sektörünün gelişimi, doğal taş alanında kilit rol oynamaktadır. Brezilya inşaat sektöründe gelecek dönemdeki en önemli gelişmeler; 2014 yılında Dünya Kupası ve 2016 Olimpiyatlara ev sahipliği yapacak olmasıdır. Ülkede bu etkinliklere bağlı olarak yapılacak inşaat faaliyetleri beraberinde inşaat malzemeleri arasında yer alan işlenmiş doğal taşlara olan talebi de artıracaktır.

Brezilya 2009 yılında 29 milyon \$, 2010 yılında 39.3 milyon \$'lık işlenmiş doğal taş (6802) ithalatı yapmıştır. Brezilya'nın ithalat yaptığı ülkeler ve pazar payları İspanya (%35), Yunanistan (%22), İtalya (%21), Çin (%7) ve Portekiz (%2) olarak sıralanmıştır.

Türkiye'nin Brezilya'ya gerçekleştirdiği işlenmiş doğal taş ihracatı 1-1.5 milyon \$ arasında seyretmektedir. 2011 Şubat ayında Vitoria Stanoé doğal taş fuarına milli katılım sonrasında ihracatımızın artması beklenmektedir. 6802 grubunda Türkiye'den ithal edilen ürünlerde Brezilya tarafından %6-8 arasında gümrük vergisi uygulanmaktadır.

Türkiye'nin doğal taş üretimi konusunda dünya ticaretindeki önemi ve Brezilya ekonomisi düşünüldüğünde Brezilya pazarının önemini sürdüreceği düşünülmektedir.

BLOK MERMER, TRAVERTEN (gtip:2515)

Brezilya 2009 yılında 6,5 milyon Dolarlık ham-blok doğal taş ithalatı yapmıştır ve dünya ithalatındaki payı %0,4'dür. Brezilya'nın ham-blok mermer ithalatında Türkiye %43'lük pazar payı ile ilk sırada yer almaktadır. İtalya, İspanya, Portekiz ve Meksika diğer önemli tedarikçiler olmuştur. 2010 yılında ithalatı 10,4 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin 2009 yılında Brezilya'ya gerçekleştirdiği ham-blok doğal taş ihracatı, %19 azalarak 2,4 milyon Dolar iken 2010 yılında 3,4 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. İhracatta öne çıkan ürünler 251512 gtip numarasında yer alan ham-blok mermer-traverten-su mermeri grubu olmuştur.

Elyaf ve İplik

Tekstil sektörü, Brezilya sanayisi için önde gelen sektörler arasındadır. Ülke tekstil sektöründe ihracat potansiyelinin yanı sıra yüklü miktarda ithalat da yapmaktadır.

2008 yılında hazır giyim satışları, %4,8 oranında artış göstermiştir. Gelir seviyesi ve kredi kullanımının artması, orta gelir düzeyine sahip insanların tüketiminin artmasına neden olmuştur. Sektördeki büyük perakendeciler, satışları artırmak için özel mağaza kartlarına yönelmiştir. Sektörde halen C&A, Lojas Renner ve Lojas Riachuelo gibi büyük perakendecilerin hakimiyeti devam etmektedir. İç giyim-gececik ve pijama benzeri giysiler ve bebek giysileri %6,6 ve %6,3'lük artışlarla sektördeki önemli alt sektörlerdir.

Brezilya'nın gtip 61 ve 62'de yer alan hazır giyim ithalatı 2008 yılında 693 milyon dolar olmuştur. Bu gruptaki örme giyim eşyalarında (gtip:61) en büyük en büyük tedarikçi %44'lük pazar payına sahip olan Çin'dir. Çin, 2007-2008 döneminde Brezilya'ya olan ihracatını %43 oranında artırmıştır. Bu ülkeyi sırasıyla Bangladeş, Arjantin, Peru ve Hindistan takip etmektedir. Bu ülkelere göre ihracat artış hızı düşük kalan Türkiye %1,4'lik pazar payı ile Brezilya'nın ithalatında on beşinci sırada yer almıştır.

Brezilya'nın dokuma hazır giyim ithalatı (gtip:62) 2008 yılında %40 oranında artarak 447 milyon dolar olurken; en önemli payı 242 milyon dolarla Çin almıştır. Bu ülkeyi Hindistan, BAE, İtalya, Bangladeş ve İspanya izlemiştir. Türkiye bu grupta %0,7'lik pay ile on altıncı sırada yer almıştır.

Brezilya'nın yün iplik-kumaş ve pamuklu iplik-kumaş ürünleri (gtip: 51 ve52) ithalatı 2008 yılı itibarıyla 502 milyon dolar olup, bunun yaklaşık %94'ünü pamuklu iplik ve kumaşlar, %6'sını ise yünlü iplik ve kumaşlar oluşturmuştur. Pamuklu ürünlerin tedarikinde Hindistan, Çin, ABD, Pakistan ve Paraguay ön sıralarda yer alırken, yünlü iplik ve kumaşların tedarikinde ise Uruguay, İtalya, Tayland ve Çin ilk sıralarda yer almıştır. Türkiye pamuklu iplik ve kumaş ithalatında Brezilya pazarında %0,4'lük pay ile ondördüncü sırada yer almıştır.

2008 yılında Türkiye, Brezilya'ya 2 milyon dolarlık sentetik lif ipliği (gtip:5402) ihracatı gerçekleştirmiştir. 2007-2008 döneminde ihracat %75 oranında artış göstermiş, 2009 yılında da artış trendi devam etmiştir. 2008 yılında Brezilya'nın ithalat yaptığı önemli ülkeler ve pazar payları; Hindistan (%20,7), Çin (%16,1), Endonezya (%14,6), G.Kore (%7,5), ABD (%6,5) olarak sıralanmıştır. Brezilya tarafından Türkiye'ye uygulanan gümrük oranı %2-16 arasındadır.

2008 yılında Türkiye, Brezilya'ya 2 milyon dolarlık iplik, monofil ve şerit (gtip:5606) ihracatı gerçekleştirmiştir. 2007-2008 döneminde ihracat %6 oranında azalma göstermiş, 2009 yılında azalış trendi devam etmiştir. 2008 yılında Brezilya'nın ithalat yaptığı önemli ülkeler ve pazar payları; Çin(%40,1), Kolombiya(%28,2), Tayvan(%8), İtalya(%5,4), Fransa(%3,2) olarak sıralanmıştır. Brezilya tarafından Türkiye'ye uygulanan gümrük oranı %18'dir.

İnşaat Malzemeleri

Türk çimento sektöründe 60'dan fazla çimento fabrikası faaliyette bulunmaktadır. 2008 yılında üretim, bir önceki yıla göre %4,4 oranında artarak 51,4 milyon tona ulaşmıştır. Türkiye, dünya çimento ihracatında dördüncü sıradadır. İhracat değeri 2009 yılında 1,2 milyar Dolara ulaşmıştır.

Brezilya'da; konut finansmanındaki artış, artan gelir düzeyi ve yeni ev talebine bağlı olarak çimento talebi artmıştır. Bu gelişmelere bağlı olarak ülkedeki en önemli çimento üretici olan Votorantim Cimentos firması 2011 yılında kapasitesini 25 milyon tondan 39 milyon tona yükseltmek için yatırım projesi hazırlamıştır. Cimpor Brasil, Holcim Brasil, Camargo Correa, Cimentos Liz, Itambe, CSN çimento sektöründe faaliyet gösteren diğer önemli firmalardır.

Ülkede inşaat malzemelerine olan talep hızla artmaktadır. Bu artışta kolay ve yüksek ev kredileri, uzun ödeme süreleri, düşen faiz oranları ve düşük gelirli ailelerin alım gücünün artması büyük rol oynamıştır. Kamu ve özel sektör tarafından yönlendirilen alt yapı çalışmaları, inşaat sektörünün canlanmasında etkili olmaktadır.

2010 yılında Brezilya, 139 milyon Dolarlık çimento ithalatı yapmıştır. İthalat yapılan başlıca ülkeler; Vietnam, Türkiye, Portekiz, İspanya ve Çin'dir.

Türkiye'nin Brezilya'ya çimento ihracatı 2009 yılında 6,5 milyon Dolar 2010 yılında ise olmuştur. İhracat bir önceki yıla göre %223 artış gösterirken; Brezilya'nın dünyadan gerçekleştirdiği ithalat %137 artmıştır. Türkiye'nin Brezilya'ya ihraç ettiği ürünler arasında 252310 gtip numarasında yer alan klinker ilk sırada yer almıştır.

Brezilya çimento ithalatında, Türkiye'ye %0-4 arasında gümrük vergisi uygulamaktadır.

Brezilya inşaat sektörünün yeni alt yapı çalışmaları ve konut ihtiyacı ile hızlanması ve Türkiye'nin dünya çimento ihracatındaki yeri düşünüldüğünde Brezilya pazarının Türk firmaları için potansiyel arz etmeye devam edeceği düşünülmektedir.

Otomotiv Ana ve Yan Sanayi

Brezilya'daki otomotiv üretimi sektörü son yıllarda hızla büyümüştür. Ülke 2008 yılında dünya üretiminde Fransa ve İspanya'yı geride bırakarak dünyadaki en büyük altıncı araç üreticisi olmuştur. Brezilya'daki araç üretimi, son yıllarda araç piyasasında görülen büyümeye paralel olarak artmış ve 2009'da 3.2 milyon adete yükselmiştir. Sektördeki hızlı büyümede, sektöre yapılan yüklü yabancı yatırımın sonucudur. Üretim rakamlarının artmasında, aynı zamanda Arjantin'den gelen talep artışının da büyük etkisi olmuştur. Hem iç üretimdeki yüksek yatırım seviyesi hem de yerel pazarın direnci Brezilya'daki araç üretimini önceki ekonomik krizlere göre daha dayanıklı hale getirdiğinden sektörün çökmesi gibi bir durum beklenmemektedir.

2008'de sektör, yeni ürün geliştirme, fabrikalardaki verimliliği artırma ve üçüncü bir vardiya çalıştırma

ünlemlerle karlanmaktadır üzere, 1,5 milyar Doların yatırım yapacağını da yatırım değeri çok yüksek görülen ortalama yıllık yatırım miktarının iki katıdır. Toyota ve Hyundai, her biri 750 milyon Dolarlık yatırım yapmak üzere, yeni fabrikalar açmaktadır. Toyota 2011'in sonlarında kuruluş hazırlıkları yapmakta iken Hyundai'nin planlarını en az bir yıllığına ertelediği söylenmektedir. İki orijinal ekipman üreticisi de Sao Paulo şehrinde orta boydan daha küçük otomobil (B-segmenti) üretmeyi planlamaktadır. 2012'ye kadar üretimin yalnızca hafif araç üretimi için 4,5 milyon adetlik kurulu kapasite gücüne yükselmesi beklenmektedir.

Brezilya otomotiv sektöründe, 2008 yılı verilerine göre lider konumda olan markalar ve pazar payları; Fiat-%24.3, VW-%24.1, Chevrolet-%22, Ford-%9,3, Renault-%5, Honda-%5, Peugeot-%3.6, Citroen-%3.1, Toyota-%2.1, Nissan-%0.5 olarak sıralanmıştır.

Hafif ticari araçlarda lider konumda olan markalar ve pazar payları; Fiat-%25.6, Chevrolet-%15.5, Ford-%14.1, VW-%10.9, Mitsubishi-%8.3, Hyundai-%7.3, Toyota-%6.4, Kia-%2.9, Honda-%1.6, Mercedes-Benz-%1.1 olarak sıralanmıştır.

Ağır ticari araçlarda lider konumunda olan markalar ve Pazar payları; Mercedes-Benz-%33.7, VW Trucks-%30.7, Ford%13.7, Volvo-%7.3, Scania-%6.4, Iveco-%5.1, Agrale-%3.2 olarak sıralanmıştır.

Brezilya'nın oto ana sanayi ithalatı, 2009 yılında bir önceki yıla göre %3 oranında artarak 7,2 milyar Dolar olmuştur. İthalat yapılan başlıca ülkeler Arjantin, G. Kore, Meksika, Almanya ve ABD'dir. Türkiye Brezilya'nın oto ana sanayi ithalatında onüçüncü sırada yer almıştır.

Ana sanayi ithalatında ilk sıralarda binek otomobilleri, kamyonlar, traktörler ve toplu taşıma araçları yer almaktadır. Binek otomobil ithalatı 2010 yılında 8,5 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. Binek otomobil ithalatında başlıca ülkeler Arjantin, G. Kore, Meksika ve Almanya'dır. Ülkemizden binek otomobil ihracatı olmamıştır.

Brezilya'nın 8704 tarife pozisyonunda yer alan taşıtlar ithalatı ise 1.7 milyar \$ civarında olmuş, Türkiye'den 21 milyon \$ değerinde 8704.21'de yer alan dizel kamyonlar ithal edilmiştir.

Oto Yedek Parça

Eylül ve Ekim 2008'deki ekonomik kriz sonrası, 2009'da dünyada görülen ekonomik durgunluk hem orijinal ekipman üreticileri hem de tedarikçilerdeki üretimin ciddi bir düşüş göstermesine sebep olmuştur. Ancak, hükümet tarafından başlatılan ve Brezilya pazarındaki talebi desteklemeyi amaçlayan hızlı ve etkin teşvikler şu an için bu düşüşleri geçici hale getirmiştir.

Brezilya'daki oto yan sanayi pazarı Latin Amerika'dakilerin en büyüğüdür. Brezilya'nın 2009 yılında otomotiv parçaları satış toplamı 35 milyar \$ civarında gerçekleşmiştir. 2009 yılında toplam otomotiv parçaları ithalatı 9.1 milyar \$, ihracatı ise 6.6 milyar \$ olmuştur.

İthalat yapılan başlıca ülkeler; Japonya, Almanya, Arjantin, ABD, Çin ve Fransa'dır. Türkiye Brezilya'nın oto yan sanayi ithalatında on yedinci sırada yer almaktadır. Brezilya'nın en fazla ithal ettiği yan sanayi ürünleri arasında otomotiv yedek parçaları, motor ve parçaları, transmisyon milleri, lastikler ve dizel-yarı dizel motorlar yer almaktadır.

Türkiye'nin Brezilya'ya olan toplam oto yan sanayi ihracatı 2010 yılında 100 milyon Doların üzerinde gerçekleşmiştir. İhracatın en fazla olduğu ürünler; motor ve parçaları, lastikler, içten yanmalı motor aksam-parçaları, transmisyon milleri ve motor için elektrikli ateşleme cihazları olmuştur.

2010 yılında Brezilya'nın Türkiye'den 8708 grubunda yaptığı ithalat 70 milyon Dolar, 4011 grubunda 7,8 milyon Dolar, 8409 grubunda 9,7 milyon Dolar, 8483 grubunda 4,5 milyon Dolar olmuştur. 8708 grubunda ihraç ettiğimiz en önemli ürün grubu; 870829, 870899, 870840 ve 870893 olmuştur. Bu ürün grubunda Brezilya pazarındaki en önemli rakiplerimiz ve pazar payları; Japonya (%13), Almanya (%13), Arjantin (%13), Fransa (%7) ve ABD (%7) olmuştur.

4011 grubunda ihraç ettiğimiz en önemli ürün grubu; 401110- otomobil dış lastiği ve 401120-kamyonlar için dış lastikler olmuştur. 4011 grubunda en önemli rakiplerimiz ve pazar payları Çin (%18), Arjantin (%14), İspanya (%9), ABD (%8) ve G. Kore (%8) larak sıralanmıştır. Brezilya bu ürün grubunda Türkiye'den yapılan ithalatta %0-16 oranında gümrük vergisi uygulamaktadır.

8483 grubunda en önemli rakiplerimiz ve pazar payları; ABD (%22, Almanya (%15, Japonya (%11, İtalya (%8 ve Çin (%6) olarak sıralanmıştır. Brezilya bu ürün grubunda Türkiye'den yapılan ithalatta %0-16 oranında gümrük vergisi uygulamaktadır.

Araç Vergilendirmesi (İthalat Harçları ve Kısıtlamaları dahil)

Brezilya'da flex fuel (ethonelden elde edilen yakıt) kullanan ve motor hacmi 2.0 litreye kadar olan araçlar için vergi oranı %13, motor hacmi 2.0 litreden fazla olan araçlar için vergi oranı %20'dir. Benzinli araçlarda ise vergi oranı %25'tir.

İthalat Tarifeleri:

Otomobiller %35; kamyonlar %14 ile %35.

Otomotiv parçaları %0 ila %19,5 (genellikle %14-19,5 oranında).

Brezilya'da fabrika tesislerine sahip olan ve Brezilya Otomotiv Programı'na (Brazilian Automotive Programme) dahil olan araç üreticileri düşük tarifelerde ithalat yaparlar. Binek otomobiller için %24,5, ticari araçlar için %22,5.

Mercosur bölgesi içinde ticaret yapmak için gereken ithalat vergileri, ithalat tarifelerine tabi değildir. 1999 yılına kadar sürmüş olan otomotiv programı altında düşük ithalat tarifelerinden yararlanmış olan Brezilya'da yerleşik araç ve parça üreticileri, otomotiv parçalarının ithalatında %40 daha düşük ithalat tarifelerinden faydalanmaya devam etmektedir.

Vergiler

Endüstriyel ürün vergisi (industrial product tax-IPI) ithal edilmiş ve yerel olarak üretilmiş ürünlere uygulanan federal bir vergi olup, ürüne göre değişkenlik göstermektedir. Oto yan sanayi ürünleri için

makineleri, otomobil donanımları, taşıt, giyim, gıda ve pamuklu ürünler, giyim ve bebek giyimleri, %6,3'lük artışlarla sektördeki önemli alt sektörlerdir.

Brezilya'nın gtip 61 ve 62'de yer alan hazır giyim ithalatı 2009 yılında 767 milyon Dolar 2010 yılında ise 1 milyar \$'ın üzerinde gerçekleşmiştir. Bu gruptaki örme giyim eşyalarında (gtip:61) en büyük en büyük tedarikçi %48'lik pazar payına sahip olan Çin'dir. Bu ülkeyi sırasıyla Bangladeş, Peru, Arjantin ve Endonezya takip etmektedir. Bu ülkelere göre ihracat artış hızı düşük kalan Türkiye %1,3'lük pazar payı ile Brezilya'nın ithalatında on beşinci sırada yer almıştır.

Brezilya'nın dokuma hazır giyim ithalatı (gtip:62) 2009 yılında 463 milyon Dolar, 2010 yılında 616 milyon \$ olurken; en önemli payı 424 milyon Dolarla Çin almıştır. Bu ülkeyi Hindistan, Bangladeş, İtalya ve İspanya izlemiştir. Türkiye bu grupta %0,6'lık pay ile on üçüncü sırada yer almıştır.

Brezilya'nın yün iplik-kumaş ve pamuklu iplik-kumaş ürünleri (gtip: 51 ve 52) ithalatı 2010 yılı itibarıyla 600 milyon Dolar olup, bunun yaklaşık %95'ini pamuklu iplik ve kumaşlar, %5'ini ise yünlü iplik ve kumaşlar oluşturmuştur. Pamuklu ürünlerin tedarikinde Hindistan, Çin, ABD, Paraguay, Arjantin ön sıralarda yer almıştır. Türkiye pamuklu iplik ve kumaş ithalatında Brezilya pazarında %1,2'lik pay ile onuncu sırada yer almıştır.

2010 yılında Türkiye, Brezilya'ya 4 milyon Dolarlık sentetik lif ipliği (gtip:5402) ihracatı gerçekleştirmiştir. 2010 yılında Brezilya'nın ithalat yaptığı önemli ülkeler ve pazar payları; Hindistan (%26), Çin (%14), G.Kore (%8), Endonezya (%8) ve Tayvan (%7) olarak sıralanmıştır. Brezilya tarafından Türkiye'ye uygulanan gümrük oranı %2-16 arasındadır.

Brezilya - Düzenlenen Önemli Fuarlar

Milli Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

AUTOMEC FEIRA INTERNACIONAL DE AUTOPEÇAS, EQUIPAMENTOS E SERVIÇOS (Sao Paulo - Nisan/İki Yılda Bir)

OTOMOBİL, TİCARİ ARAÇLAR, MOTOR SİKLETLER, KARAVANLAR VE PARÇA VE AKSESUARLARI
Web Sitesi : <http://www.uib.org.tr>

FEICON BATIMAT 2011 (Sao Paulo - Mart/Her Yıl)

İNŞAAT MALZEMELERİ VE MAKİNELERİ, İÇ YAPI ÜRÜNLERİ
Web Sitesi : <http://www.immib.org.tr>

SAO PAULO PRET-A-PORTER 2011 (Sao Paulo - Ocak/Her Yıl)

HAZIR GİYİM, MODA
Web Sitesi : <http://www.turkel.com.tr/channels/331.asp?id=444>

VITORIA STONE FAIR 2011 (Vitoria - Şubat/Her Yıl)

İNŞAAT MALZEMELERİ VE MAKİNELERİ, İÇ YAPI ÜRÜNLERİ
Web Sitesi : <http://www.egelihracatcilar.com>

Bireysel Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

Agrishow (Riberão Preto - Nisan/Her Yıl)

Tarım makineleri, depolama donanımı, paketleme makineleri ve materyalleri, iletişim teknolojileri, güvenlik donanımları
Web Sitesi : <http://www.agrishow.com.br>

BioFach America (Sao Paulo - Kasım/Her Yıl)

Yiyecek ve içecek
Web Sitesi : <http://www.nuernbergglobalfairs.com>

Brasilpack (Sao Paulo - Mart/Her Yıl)

Ambalaj malzemeleri ve makine ekipmanları
Web Sitesi : <http://www.brasilpack.com.br>

Busworld (Sao Paulo - Haziran/Her Yıl)

Otobüs
Web Sitesi : <http://www.busworld.org>

Cosmetica-International Beauty Trade Fair (Sao Paulo - Eylül/Her Yıl)

Kozmetik
Web Sitesi : <http://www.reedalcantara.com.br>

Expoiner (Porto - Ağustos/Her Yıl)

Tarım, ormancılık, bahçecilik
Web Sitesi : <http://www.expoiner.rs.gov.br>

Exposucata (Sao Paulo - Eylül/Her Yıl)

Geri dönüşüm sanayi

Web Sitesi : <http://www.revistareciclagem.com.br>

Febratex (Blumenau - Ağustos/Her Yıl)

Tekstil Endüstrisi

Web Sitesi : <http://www.fcem.com.br>

Fenatec (Sao Paulo - Haziran/Her Yıl)

Tekstil, kumaş, dokuma ve ev tekstili

Web Sitesi : <http://www.reedalcantara.com.br>

Franca (Sao Paulo - Temmuz/Her Yıl)

Deri, deri ürünleri, ayakkabılar

Web Sitesi : <http://www.feirafranca.com.br>

Glassman South America (Sao Paulo - Mart/Her Yıl)

Makine

Web Sitesi : <http://www.glassmansouthamerica.com>

House and Gift Fair (Sao Paulo - Ağustos/Her Yıl)

Züccaciye, ev dekorasyon ve ev gereçleri

Web Sitesi : <http://www.grafitefeiras.com.br>

KITCHEN & BATH EXPO (Sao Paulo - Mart/Her Yıl)

Mutfak ve Banyo Eşyaları

Web Sitesi : <http://www.nuernbergmesse-brasil.com.br/nm/en/index.php>

Nova Equipotel (Sao Paulo - Eylül/Her Yıl)

Otel Ekipmanları

Web Sitesi : <http://www.equipotel.com.br>

Premiere Brasil By Premiere Vision (Sao Paulo - Ocak/Her Yıl)

Tekstil

Web Sitesi : <http://www.premierevision.fr>

Tool and Hardware (Sao Paulo - Mart/Her Yıl)

Ağaç kesme makineleri, el aletleri

Web Sitesi : <http://www.grafiteferias.com.br>